

Theophili Raynavdi Societatis Iesv Theologi, Opera Omnia

Tam hactenus inedita, quàm alias excusa, longo Authoris labore aucta & emendata : Accessit Tomvs Integer Complectens Indices Septemdecim in vniuersum Opus, omnium quotquot prodierunt locupletissimos, Qvibus Absolvvtvs Divinae Av Humanae Eruditionis Thesaurus Orbi literato aperitur ; Adiectus est ...

Raynaud, Théophile

Lugduni, 1665

Capvt VI. Depulso defectuum nostratum, ab humana voluntate Christi Domini: vbi de eius impeccantia, & impeccabilitate, libertatem benè exequendi actus præptos, non excludente.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79561](#)

dis
em
ta
as
ef
vid
dol
ho
ille
a es
rgo
me
ria
um
tem
mili
in
qui
em
um
in
om
per
via
sol
cor
id
le
que
ant
pol
lo
et
un
de
que
ge
mili
ine
no
di
ad
no
no
sed
di
ita

dis, illusionum probra, passionum tormenta toleravit ut imperium non esse hominem humilis doceret Deus. Quia igitur humilitatis est virtus, propter quam somam veraciter edendum, is qui sine astimatione magnus est, usque ad passionem mortis factus est parvus.]

Omnem Christi amicum esse humilitatis amatorem, ex vnueria hac doctrina, sic colligit Richardus Vedor. c. 14. in Cant. Animam humilat amor Christi, qui pro ipsa humiliatis est. Humilitas amor ipsius virtutis, quam idem amplectitor, quia Christus specialiter hanc amavit & habuit. Unde & singulariter virtus Christi dicta est: Placent ei omnia humilia, quia intelligit hac esse sublimia: scit enim quia mox ut humiliatus exalatur, quia Christo assimiliatur qui minimus (id est humilissimus) erat in regno celorum; id est in praesenti Ecclesia, cum esset magnus & Altissimus Spiritus Christi qui hanc accedit ad illius amorem, iustitiae erat ad illius humilitatem, quo quantum plena est, ratione abiecta esse eligit; quamque beat est, tam pauper est Spiritu. Neque enim potest, quod Spiritum Christi habet, non amare quod Christus amans & habet. Tantaque est conuenientia amoris Christi & humilitatis, ut qui alterum horum haberent, alterum non possent habere: & quantum habent unum, tantum habent alterum, ut si vere amas, recte sis humilis, & si minus sis humilis, minus amare conuenias.]

Ceterum (ut hoc obiter addam,) Fredegisus Abbas et quod Christus summe humilis, non posset se proutem agnoscere, erratumve aliquod suum proficer, inferebat neminem verè humilem abiecta de lefente, aut peccasse se indubie sentire debere. D. Spiritus tamen quamvis per se obiam, inter Christum & que nos aliam tametsi humilem, prosequitur Iacob Agobardus opus. contra Fredegismum, ad primam eius dubitationem.

Christi virtutum collectio, & fructus ex eis.

330. Longiore circa Christi virtutes explicationem, finamus breviusq[ue] insigni quo S. Basilius in confit. Monast. cap. 5. vñum doctrinae de virtutibus Christi propositum. [Ad ipsum iam (inquit) liberatoris nostre vice institutum pergimus, quod mortali in corpore ab ipso fecerat, omnibus quicunque pietatem in vita coegerent, virtutis exemplar, ac pictura veluti probe expressam effigiem quandam propoluit: Vnde condicione eius inspectis, cum nulla in parte proposito ipsi exemplari imitatione declinarent, simile inde protyle quisque in vitam suam exemplum transferent. Nam quod vitam suam liberator noster predicanus in viuendi ritus omnibus ipsi obtemperare voluntibus exemplar proponeret, ipsum audi, hoc aperiisse dicentes: si quis mihi ministri, me sequatur, (inquit.) Quidam verbis nequaquam affectionem eam significat, quae corporis fit (quando qui hoc facere possit, reperiret nemo, cum quadam corpus pertinet, Dominus in celo nunc esse intelligatur;) sed acerrimum, quantum fieri possit, vita ipsius instrutorum imitationem. Quia igitur vita fuit Liberatoris nostri: Quam ille, dum hic inter nos versarevit vita rationem fecerit? Peccatum quidem non fecit.

En igitur quomodo ex Christi virtutibus veluti floribus concrescit, conflatum est vnguentum illud suaevolentissimum, quo celum & terra perfusa sunt, & bonæ annus, tracte in odorem vnguentorum. [Virtutes enim diuinissimis collatae, (ait Petrus Damiani serm. de S. Magdalena) & in mortali cogitationis, pistillo diligenter meditationis intrite, & exultationis ore superfluo, suffuso igne iustitia, & humilitatis abeo decolor, vnguentum faciunt & odore & virtute mirabile.] De odoratissimo hoc vnguento sic habet. Dionysius in Eccles. hictar. cap. 4. parte 3. [Scimus Joseph. Raynaldi Christi.

angustissimum Iesum supersubstantialiter odorem esse, intellectuale nostrum, spiritualibus distributionibus diuina voluptate repletum. Si enim carnalium odoramentorum perceptio, suaviter foveat ac nutrit magna cum voluptate, natum nostrarum indicium, modò illabescit adhuc atque ad odores in commixtione respondens rationabiliter dixerit quispiam, spirituales etiam virtutes nostras nulla ratione ad deteriora vergentes, naturali vigore iudicij nostri, secundum divina operationis modos, congruamque ad eum animi conversionem, ad perceptionem diuini odoris euadere, ac sacra voluptate & pabulo diuiniori repleri. Ipsa itaque vnguenti compositione mystica, (ut ea interim formem, quæ formam nequamquam admittunt,) ipsum nobis pingit Iesum, principalem, scilicet dignorum opulentiam, factis proportionibus in angustissima quaque spiritualium diuinos vapores immittens: in quibus Spiritus suavitatem affecti, factisque perceptionibus pleni, spirituali vntunt almonia, odoris distributionibus ad ipsorum intellectuali diuina participatione subeuntibus.] S. Ambros. l. 3. de Virgin. sub medium & S. Bernardus leym. 1. in capite ieiunij, de Christi fragrantia ob charismata virtutum omnium diuinis in eam congeta, fragrantissime differunt,

Simus & nos, Christi bonus odor. Quod ut accidat, suaveolentissimi virtutum eius vnguentis profundamur: [Nam equidem (inquit Theodorus Studita serm. 6. catech.) Christi fragrantia esse qui virtutem comparat, restatur Apostolus in hæc verba, Christi bonus odor sumus Deo, in ijs qui filii sumus, & in ijs qui perirent, alijs quidem odor mortis in mortem, alijs autem odor vita in vitam. Jam illud quoque ad hæc dicere est Adam ante transgressionem, Deo fragrantiam foisse, incorruptam & immortalitatem inactum, vacanteque celestibus spectaculis, qui prati instar floridi aque redolentes, pomarium incoleret, spirans virtutes. Quia & Iacob Patriarcha in Iacob filio fragrantiam odoratus, ait: ecce odor filii mei, sicut odor agrorum, cui benedixit Dominus; odore scilicet spiritualiter percepero. Quamobrem, fratres spremus nos quoque fragrantiam spiritalem, quam virtutum compositione sibi quisque molatur, seu vnguentarius verè optimus. Hoc felix vnguentum est, hoc Deo incandens; hoc Angelos pellicet, arect demones; hoc vnguento feminæ Christum penè sunt assecatae, secundum cantorum carmen hoc enimvero & nos assecemur quoque finierè:] De confaciendo è Christians virtutibus thymianam odoratissima, pulchriè S. Nilus præludio ad 150. capita de Oratione.

C A P V T VI.

Depulsio defectuum nostrarum, ab humana voluntate Christi Domini: ubi de eius impeccantia, & impeccabilitate, libertatem bene exequendi actus præceptos, non excludente.

331. Defectus qui voluntates nostras commiscantur, & à quo solo, aut per ordinem ad quem solum, propriè turpamur & deformes reddimur, est actualis peccatum, ut plenius prosequitur in Mor. dist. 4. num. 402. Quare de peccato & ijs quæ cum eo ita nequantur, ut virulentiam eius quoquomodo redolent, & voluntatem inexpurgabiliter dehonestent, à Christi voluntate ablegandis, satagendum est.

An Christis capax defectuum perfectionis.

Legi qui non minus quam peccatum pugnare cum Christi dignitate censeret, defectum quemcumque: ita ut Christus non plus potuerit à minima divine voluntatis inflatione per defectum perfectionis, quam

Y y ab

ab expresso præcepto recedere per peccatum : & qui aliter de Christo sentiant , grauem Christo iniuriam irrogare , affirmaret. Itaque impeccabilitatem passim Christo tributam , notabat accipi oportere de perfecta & completa impeccabilitate , quæ defectum perfectionis excludit. Ita nuperus Auctori, i.de lib. cap. 33. num. 3. & 4.

Hanc ego singularem opinionem , non dubio eatus saltem falsam esse , quatenus æquè à defectu perfectionis , ac à peccato Christum elongat. Quis enim non videret , defectum merum perfectionis abique culpa illa , multo minus à summa Christi sanctitate & dignitate alienam esse , quam peccatum quod sanctitatem illam excluderet? Deinde etenus quoque improbo huius Auctoris sententiam , quatenus à Christo omnem vel leuissimum perfectionis defectum , vult remoueri. At certum est , omnes Christi actiones non fuissent intrinseca perfectione , quæ ex obiecto & concurrentibus ad eas circumstantijs seposita personæ conditione ducitur , adè perfectas , vi repugnauerit esse perfectiones vi diuina. Fuit igitur in eis defectus perfectionis illius vñterioris , qua absque contradictione adiungi posset , si ita ferret diuina voluntas. Imo in quibusdam Christi actibus , fuit defectus ille perfectionis , quam Christus consecrari potuisse , si voluisse semper operari perfectissimo modo. Multi certè perfecti esse volunt nihil plene possidere caducum , quam possidere. Et tamen fide docemur , Christum aliquando , quod Pontifices notarunt , vt infinitis condescenderet , & eorum fragilitati se attemparet , habuisse loculos. Quia etiam ratione Christus quandoque fugit persecutores , quod interdum potest non pertinere ad perfectionem maiorem , & ita quoque in Christo esse potuit: sed congruum fuit , Christum eo minus perfecto modo se habentem , formam fieri infirmorum , & prodere quid circa culpam posset ab infirmis fieri , quorum in se suscipiebat imbecillitatem. Tandem quibusdam Christi actibus debeat perfectio , qua poterat eis accedere per imperium extrinsecum alterius actus : qua honestatio potuisse commoda accidere , cum honestas actus ex motu interno era: despiciatur. v. g. cum eliciebat actum ex motu iustitiae , vel temperantiae addi poterat honestatio ex motu charitatis , cumulatura tenuiore illam perfectionem , iustitia vel temperantia derivatam. Itaque absurdè dicitur , Christi voluntatem fuisse incapacem defectum perfectionis , praetertim æquè ac peccati. Christi enim voluntas est ens potentiale , quod nihil vetat defectui plene innoxio subiacere , etiam repugnaret vt peccato mœuletur.

Quoniam autem idcirco non sit dicendum , esse in Christo imperfectionem , vt rectè monuit Catharinius l. 3. contra Caietan. ad calcem observationum in cap. 12. Iohannis pag. 217. quia imperfectio sonat positum obliuientiam cum perfectione : Tamen quod Christi voluntas eos perfectionis defectus subiuerit , qui secundum prudentem estimationem non dedecabant eius personam , nec revera erant imperfectiones , sed minores perfectiones , perspicuum est vacare incommodo : & videtur agnoscere à S. Bonaventura in apologia pauperum respon. 1. cap. 1. sub finem. Annuit Richardus quodl. 3. quæst. 4. & quoniam rectè addat ex Nicolao in extra: exiit , Christum opera infirmorum fecisse perfectè , ob atrocem perfectum ex quo semper operabatur , tamen opera ipsa intrinsecum sumpta , erant opera infirmorum , & imperfecta negatiuè. De potentia item absoluta , nihil fuisse quod vetaret quominus Christus subiaceret imperfectionibus quæ nullomodo sint peccata , vel adjuncta peccati , persuasum habeo ex eo quod nulla circa hoc occurrat contradictione: & potuisse ea permisso , vel etiam immisso imperfectionum , habere vñsum suum ad deregendam

potentialitatem humanitatis assumptæ ; quam suppositum divinum & ex eo quod natura eius propria esset , non tenebatur manus omnibus indemne prestatre , sed dumtaxat ijs qui peccatum continent , evitare facillitatem inexpugnabiliter redolent. Sic ut neque de potentia absoluta , humanitas Christi incapax esset ignorantia propriæ dictæ , quæ tamen est vera imperficitio.

Voluntas Christi an capax reatus & visitosorum habituum.

332. Itaque defectus à Christis voluntate hic removendi , sunt peccata quæcunque , & eorum appendices : peccatum autem intelligimus hoc loco actuali dumtaxat , quia illud solum , voluntatem afficit. Quantum actuali peccatum nolim accipias , tantum procula quando elicitor , sive operando , sive omitendo: sed procula quoque moraliter perseverante , ex quo semel admissa est , nec absterita per succedentem donationem. Passim vocant maculam peccati , vel peccatum habitualis , alter usurpata voce , quam si adhiberetur ad significandum prauum habitum , suis qualitatibus facilitatiam ad actus malos , ijs confimiles per quos inusta sit: quod est vnum è peccati aliquoties repetiti corollarij: Ex idcirco turpat quoque voluntam , tametsi longè minus quam culpa actualis. Alterum verò peccati corollarium , seu illius fructus mortalis , est reatus pœna , quo peccator ob admisam culpam fit obnoxius supplicio. Et hic quoque , spectata causa à qua progerminat , voluntatem suo modo inquinat. Hic igitur sunt nostri voluntarii defectus , qui quomodo ad Christi voluntatem se habuerint , videndum est.

Sed de reatu quidem & habitibus , alter statendum est , quam de peccato actuali , vel habituali , sive macula. Nam reatus & habitus vitiis , potuerint divinitus cum vniione coherere. Reatus inquam , non is qui peccatum natura iam assumptum consequatur , sed ante contractus. Si nimis intelligeremus , naturam humanam præsumquā à Verbo altameretur , fusse prædictam extra Verbum , & peccare : moxque per assumptionem , aut ante eam , mundari à culpa , reatus pœnae temporalis superflite , vt ferè nobis accidit cum peccato resipiscimus. Negari non potest , quin valde deceret , naturam sic assumptam omni plene peccati rubigine deterfa , puram & nitentem , etiam à reatu anteriori prestari. Nam si id concessum est baptismi , quia est spiritualis nativitas , & prima hominis transcriptio in filium Dei adoptionem , quanto æquius concedendum foret assumptioni in filium Dei naturalem in proprio euentu: Aliud tamen est aquum esse , & decere ita fieri , (quod negari certè non potest:) aliud verò implicate vt fucus fiat , quod male afferunt Valq. 3.p.d. 61. nu. 35. Torres opusq. 6.de gratia disp. 10. dub. 11. Præpositus 3.p. quæst. 1. 5.num. 18. Moncus disp. 5. selecta cap. 2. sub finem. Non est autem hic qualius de quacunque obligatione subeundæ pœna proculpa , etiam aliena. Hæc enim obligatio potest esse honestissima , & in Christo pro nobis fideiubente , locum habuit. Sed longè aliud est reatus de quo agimus. Culpam quippe propriam , vel etiamnum moraliter vi gentem , vel absteriam quad solam maculam , salua pœnae condignitate consequitur.

333. Quod de reatu dixi , æquè de habitibus prædictis est affirmandum. Eos nimis prout inclinantes ad culpam , non potuisse imprimi voluntati Christi per actiones ipsiusmet Christi , vt notum est cum Christus nullas tales actiones habere potuerit: Imprimi tamen potuisse per actiones assumptionis anteriores , nec ab aliis interueniente assumptione. Forer quidem id congruentissimum in tali euentu , quia decencissimum est naturam assumptam plene nitere & ab omni peccati fuligine

foligine deditari. Tamen cum habitus, nec sint culpa, nec ad malum culpæ pertincent, possent abique contradictione non obliterati per unionem: quod recte affirmat Valques iuxta num. 36. & Torres dubio illo 11. male refagantibus Suaec tom. 1. 3. p. 3. 3. l. 2. & Regula d. 114. §. 8. quibuscum de reatu conuenimus. Argumentum Suaric est, quod dedecet Deum, naturam sibi vnitam relinquare virtutem, cum virtus sit detestabilis errore habituali, quem Deus in natura quam assumit, tolerare non potest. Item quod virtutem nec sit perse amabile, nec ob finem, ullam honestum queri possit: sit verò indignissimum, quod per afflictionem naturæ Desificetur. Regula vero inde argumentauit, quod habitus est principium non liberum aduersi inordinati, proindeque à Deo infundi nequeat. Non potest igitur in natura quæ Dei propria fiat, consumiri. Nulla harum rationum est idonea. Neque enim habitus virtutis ante contracti vel erronei, perseverantes in natura assumpta, tantoper dederent Deum ut teneat eos abolere. Esto neutrum indire per seipsum posse, ne videatur culpam actualiæ aut deviationem a vero approbare. Longè tamen aliud est habitus infundere, quod est aliquatenus velle actuam in quem habens loquaciter natura tendit, aliud verò iam partum habens relinqueret, curanda tamen ne etumpat in aliis. Eaque non incongrua relinquenti causa subesse potest, ut extant vestigia antiquæ pauperatis, coquaretur quo natura Dei beneficio esse cœcta, & rō per se ante fuisse ac quo per se & operum suorum fatus esset inclinatura, per principium actus dederent non liberum quod sibi ipsameri induisset; Deus autem delecto nollet, quamvis neque idcirco Desificet, cum hoc non sit habitum, nec vultus accidentis, sed tantum natura substancialis, cui vno ad diuinam habitationem potest accedere. Sic igitur de prædictis substantibus defectibus, reatu inquam & virtutis habitibus, quod voluntatem Christi, est statuendum.

Christi voluntas, nitentissima ab actuali quoniam peccato. Blasphemia in convarium.

334. At de primis voluntatum nostrarum defectis, hoc est de peccato, longe alter statuendum est, quod Christi voluntatem. Nempe: negandum est, esse peccato locum in Christi voluntate, quod a quæ valeret peccati macula. Nec id intelligo dumaxar quod ad actuali pñm peccati vel macula eius subitionem, sed etiam quod potentialitatem, ut sic dicam; id est non tantum contendere remonstrare à Christi voluntate peccatum quodcumque modicum vel magnum, & tan commissionis, quam omissionis; sed etiam removendam ab eo scilicet peccandi potestatem, qua non modo est ablatio defectuum nostrarum à Christi voluntate, sed etiam assertio eximia omnino perfectio nominis, si tantum negativa. Quid enim beatius voluntate, qua a bono nequeat deflectere, & peccati labore fundere? Alio tempore hos defectus à voluntate removeti, eisque perfectiōem negatiām in eorum remotione & incapacitate sitam, quia quamvis in eo qui graviter peccat, priuatio gratis afficit immediate substantiam animæ, tamen ea priuatio non est formaliter peccatum, sed est tantum peccati effectus: ipsum vero peccatum formaliter sumptum, voluntati insidet. Quare eius remotione & incapacitas, meritò speatur in voluntate.

Remotionem peccati, Græci *ἀναγράπτειν*, & hominem peccato carentem, *ἀναγράπτον* vocant, quod nomine Christum sèpè afficiunt. Eam quippe vocem idem sonare quod *infonem*, aut *sine peccato*, tradit disertè S. Hieronimus Epist. ad Cœlestiphontem, & Elias Cremonis ad orat. 3. Nazianzeni & Cassianus collat. 2. 3. c. 7. planeque hallucinarus est Ciaconius in Obscurationi Thop. Raynandi Christi.

bus ad Cassianum, circa caput illud 7. *com. atrae pñm* oportet idem esse quod *impeccabilem*. Nam ex loco his 8. perspicuum est, non aliud esse *ἀναγράπτειν* quam trahere peccati. Sic enim ibi legitur *ἀναγράψαντες* rūm, qui sine peccato est *νεφύν*. De impeccabilitate itaque Christi agendum erit; Sed præter remotionem peccati quæ dici potest *impeccabilitas*, erit insuper consideranda in Christi voluntate, incapacitas peccati, sua impeccabilitas, quæ ut dixit, est longè aliud ab impeccabilitate.

335. Fuisse Christi voluntatem nitentissimam, & Christum *ἀναγράψαντες*, id est abique peccato, blasphemie negavit. Theodorus Mophaelensis apud Phorium Cod. 177. Negarunt etiam Ariani, affirmantes Christum de facto aliquando peccasse; ut de eis referat idem Phorius Cod. 125. p. 761. ex S. Euthacio Antiocheno l. 6. contra Arianos. Et idcirco aliqui eorum blasphemarunt, Christum inferni supplicia esse perperium, ut constat ex impugnatione tanta impieratis exhibita à S. Hilario l. 6. de Trinit. Eadem impieratis & blasphemie atrociter, Caluinus varijs locis quæ syllabatim appendit Feuerard. in append. ad Castrum V. *Corsifia hæc. 8. num. 10.* Christum cum labore desperationis, omnes gehennæ crucifixus ad tempus tubisile affirmavit; & consenserunt Hæretici nuperi, idcirco dicti *Infernali*, vi memorat Valerius 3. p. 1. q. 1. p. 5. quæf. 5. ad 3. & Rodolphus Gualterus Tigurinus seculanus hom. 15. in Acta Apostolorum. Hunc ipsum fuisse Lutheri & primiorum Lutheranorum errorem, Melanchthonis Brenni Seleneceri, VVinkelmanni, (quamvis quia à Caluino callidius & pertinaci proditus postea est, Caluino tribui passim soleat,) demonstrat Serarius tomo 3. Opus lib. cuius titulus est *Logi Logi cap. 19.* Quod vero pro eo temporario Christi inferno adducunt illud Auctorum 2. *solutis doloribus inferni*, recte diluitur ab Henrico Vico, errorem hunc blasphemum refellente lde descenso Christi ad inferos num. 44. Senius enim est, Christum alienos in inferno purgatorijs hærentium dolores soluisse, non suos. Nam ipse quidem non plus in corde terra, sive corpore sua anima passus est, quam Ionas in ventre ceti, vbi fuit planè immunis & innocuus. quod pulchritudine describit Paulinus carm. ad Cytherium, & Sedulius l. 5. carm. Apage igitur tam terrum errorem prædictorum hæreticorum.

Sed omnibus blasphemie palmam præcipuit, os dæmoniacum, non linguario coercendum, sed muro oppilandum; diabolicum inquam os, Apostatae Praemonstratensis, qui ut est apud Surium in Historia anni 1527. horribiliter vomiti Christum, (horresco referens,) & desperasse de sua salute; & ob illud peccatum, inferni supplicijs non ad tempus tantum, ut Lutherus & Caluinus patiūs blasphemarunt, sed in æternum fuisse addictum, quia non sunt humana verba, sed plusquam diabolice rabiei horrendi sibili, quos vel memorasse pollutio est, deprecanda non absque gemina, ob tantam contumeliam atrocitatem, à Satana emissarijs & corporatis dæmonibus, spuriissime; sceleratissime, nefandissime, (congemino verba, quia nullum unicum suppetit adequarem impieratis illius virulentiam, ac ne congerminata quidem adæquant;) aduersus Dominum & aduersus Christum eius, calamo & charæ illatum, quam æternum preßam, & cum autoribus ad imum Tartari barathrum demersam oportuerat.

Resecta cum omni detractione.

336. Verborum concitationem aliquam ex iustissima ira nos corriente ad tam atroces in Christum blasphemias, nemo mireret. [Quomodo enim (ut cum Nysseno dicam orat in Eunomium 3. imò 4.) ad iram & odijam non concitatatur, videntes Deum & Dominum, & vjusq;um, & Seruatorum, ab istis horribulis ludibrio affici, & veluti cœno confpareatis] enī mihi

mhi quis patrem carnis conutijis incesseret, vel in mei
benefactorem hostiliter se haberet, an imperturbato
animo possem iram continere, & ferre ex quo animo
contra dilectos & caros iniuriam? Quod si anima
mea Dominus, qui ipsam ante non existentem fecit
subsistere, & in seruicem redactam red mit; qui vi-
ta praesentis gustum prebeat, & futuram preparabit;
qui ad regnum vocat, & quomodo gehenna iudicium
fugiam mandat; parva dico hac, neque adhuc
communis Domini maiestati digna; qui ab omni crea-
tura adoratur, cœlestibus, terrestribus, subcœlestribus,
eui astiterunt ministrorum cœlestium decem milia;
ad quem conuersus est totum hoc omnem quod
hic administratur & honesti desiderio tenevit; si hic
in convitum hominibus exponitur, quibus non suffici-
et solum seipso particula huius Apostolæ, id est, de-
fectoris, adhaerescere, sed damnos arbitrantur non
etiam alios secum in barathrum sine voraginem suis
scriptis pertransisse; ut posceris non deficiat ad interi-
tum deductio, numquid quis item in eos conceptam
culpat?

Ex Scripturis.

Veritatem Catholicam de summa Christi innocentia, & omnimoda à quocunque peccato elongatione, continent innumeræ scriptæ. Nominatio vero Isaia 53, dicitur Christum non fecisse iniquitatem, nec dominum fuisse inventum in ore eius. Ad quem locum allusat S. Petrus Epistola 1. cap. 2. ij; idem veribus Christi innocentiam commendans, nisi quod pro iniquitate apud eum habetur peccatum, ut liqueat Christum non modò non admisisse grauem culpm, quem vox iniquitas in communis vnu sonat; sed prorsus nullam, aliqui peccatum fecerit, quod negat Apostolus. Sed & Hebre. 4. perspicue habetur, Christum tentatum fuisse per omnia pro similitudine absque peccato. Quæ verba perspicue excludunt à Christo peccatum. Nec placet Cassian. collat. 5. cap. 5. & 6. qui vocem peccati, in eo texu detegunt ad tentationes carnis: quasi sensu sit, Christum omnes tentationes sustinuisse, demptis temptationibus luxurias. Non placet inquam ea interpretatione, quippe euentus perspicue literam: & agre liberatur ab errore. Neque enim tentationes & motus luxuriarum, si desit consensus, sunt peccata, ut ea Cassiani interpretatione videtur supponere. Misericordia loca quedam, quibus innocentia Christi non nisi allegorice traditur, vt quae S. Chrysostomus, ex vatis in Matthæum locis, profere de serpente, super petram non relinquente vestigia: id quod agèt ad Christi innocentiam apud S. Ambrosium l. de Salom. cap. 3. Item quod Psal. 90. dicitur, flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo, quod Chrysostomus accipit de Christi humanitate, nullo undequam peccato temerata, tamquam flagello Diabolico procul abacto. Addit etiam vestes fodinae Iesu filii Isodec, ex quibus item colligit Christi innocentiam.

Patrum consensus.

337. Testimonia innocentia Christi ex Patribus, frustra proferem. Nihil enim frequentius apud Patres celebratur, quam Christi summa & semper intermerita sanctitas. Nonnulla potentissimum id euincitum Patrum loca, mox dabimus agentes de impeccabilitate. Nunc paucos Patres pro impeccantia adducamus.

Origenes homil. i. in Leuit. hue refert, quod de hostia vituli malefici ibi expedient. Concinne in Num. homil. 2 ad illud *assumpti Leuitas ex medio filiorum Israël*, quod sic gloriatur. *Dic simpliciter, ex assumpsi Leuitas ex filiis Israëli*. Quid est quod addis, & *de medio filiorum Israël*, De quo medio? Terius est Leui ut lupa diximus, inter filios Israël. De quo ergo medio assumptorum Leuitam cuperem scire. Intenio in Scripturis heciam illam Suniamvitatem, que aluerat aliquando Prophetato, ref-

pondente in eum fiducia Regi Israël , volenti sibi ali-
quid conferre beneficij , & dicentem , in medio populi
me ego habeo . Amplius autem , & magnificentius in
Euangelio video scriptum de Domino & Salvatore
nostro , dicente Ioanne ; medius vestrum stat ; quem ve-
ne cisis . Puto ergo eum qui numquam declinaverit ad
dextram , neque ad sinistram , dici posse medium stare ,
qui peccatum non fecit , nec inuenitus est dolus in ore
eius . Et ideo ille quidem , quia semper stat , medius sta-
re dicitur . Si quis vero imitator eius est , sicut omnes
Sancti , & illa beata mulier cuius superius fecimus men-
tionem , stare quidem non dicitur . Non enim potest fieri
et non aliquando ad dextram quis inclinatus sit , aut ad
sinistram : nemo enim mundus a sorde , nec si vnius dei
fuerit vita eius . Habitare ramen dicitur in medio po-
puli . Maisionem Spiritus in Christo , huc item appli-
cat ibid . hom . 6 .

Eximiē idipsum prosequitur homil. 12. in Levitad illud. *Sacerdos magnus de fratribus suis*, quod de Christo dictum, sic docet. [*Fuerit quidem etiam apud Iudeos imago huius obseruantie, & custodita sunt quae lex statuit à Pontificibus Iudeorum.* Sed eis diligenter cuncta seruata sunt, & si omnia quae lex precepit, implera sunt, nec si quidem omnis haec obseratio magna potuit facere sacerdotem. Quomodo enim magnus poterit dici sacerdos, qui peccare potest? Quod autem sub peccato fuerint omnes etiam magni sacerdotes, & ex hoc ipso faciliter aduterinus, quod lex precepit, ut prius pro suis, post etiam pro populi peccatis offerat hostiam sacerdos. Quomodo ergo Magnus est, sub peccato positus? Meus autem sacerdos magnus Iesus, idcirco magnus est, quia peccatum non fecit, nec inuenitus est dolus in ore eius: Et quia venit ad unum principem huius mundi, & non inuenit in eo quicquam. Ideo ergo & Gabriel Archangelus, nativitatem eius annunciat, & dicit; *Hic erit magnus, & filius altissimiocabiur.* Peccatum, hominem parvum fecit, & exiguum; virtus eminentem præstat, & magnum. Sicut enim exigitudo corporis, exile & exiguum facit corpus hominis, sanitas, verò lœcum reddit & validum; ita ingellege quia & animam exigitudo quidem peccati humilem facit, & parvam; sanitas verò interioris hominis, & virtus opera, magnam faciunt eam & eminentem; & quantum in virtutibus crescit, tantum prolixiore redit magnitudinem sui.] *Magnus ergo Christus quia innocens.* Et in ista, tractans illud nou exibit de sanctis. [Si haec ad Pontificem nostrum Salvatorem non referantur, quomodo secundum litteram probabitis, quod de sanctis non exeat magnus sacerdos, qui vique & vxorem accipiebat, sicut inferiis dicitur, virginem de genere suis? Si de Sanctis non exire, si nō quam procedit, quomodo aut ad quos vobis accipere iubetur vxorem? Neque enim putandum est, quod cum uxore intra sancta manete potuerit. Sed haec patent illi quibus placent Iudeiæ fabulae. Nos autem habemus sacerdotem, magnum secundum ordinem Melchisedech, Christum Iesum, numquam de sanctis exceptum. Semper enim in sanctis est, & mater semper sanctus in verbis suis, sanctus in actibus suis, sanctus in omnibus voluntatis suis, & solus est qui numquam inueniatur extra sancta. Qui enim peccat, exit de sanctis: & quocunque quis peccat, totus efficiunt extra sancta. Christus autem quem numquam peccauit, numquam de sanctis exiuit.] Idem l. contra Celsum, semel & iterum prouocat blasphemum illum ut si quid Christo haberet obijcendum, audacter oportet; & numquam certum statuit, ac ipse quoque Euthenico, si mendacius abstineat vel non negandum, nulla peccati habeat inquam sordidisse Christum.

338. Eustachius Antiochenus orat. in illud *Dicitur*
pascit me, referente Theodoreto Dialog. 1. Arca exili-
gnes que putrescere non poterant, erat ipse setator.
Eius

Eius etiam tabernaculum nulli putredini obnoxium, & ab interitu alienum, idè prædicabatur, quod nullam peccati putredinem produxisset. Qui enim peccauit, & confiteretur, & dicit, puruerunt & corrupcio sunt cicatrices meæ à facie insipientia mea. Dominus autem erat à peccato alienus, vt qui ex lignis purfæctioni minime obnoxii, quod ad humanitatem attinet, nempe ex virginis, & Spiritu Dei Verbi, veluti auto purissimo, intra & extra esset contectus.]

S. Ambrosius in Pſal. 45. ad illud sanctificauit tabernaculum, sic scribit. [Hus igitur fluminis luperni meatus, ciuitas illa in qua Deus inhabitat, irrigatur, & sanctificatur aeternum tabernaculum, omnis anima que inhabitat à Christo, vel corpus illud quod virgo generatio, de quo Gabriel Angelus dixit; & quod nascitur ex te sanctum vocabitur filius Dei. Bonum tabernaculum quod nulla poterunt obumbrare peccata. Admirabile templum Dei, & aula cœlestis, quod solutum ostendit, non ponit, sed intra triduum resurrexit, resulatum ab ipso qui mortuos videbat. Nec minus quando Deus in medio ciuitatis eius erat, nec commotus est sine qua nulla peccati prolapſione commotus est Dei filius, nec alicuius erroris offensione titubavit, aut corporalis illecebra nutauit impulsu: sive quia non reliquit animam eius Dei gratia; sed infestabilis in ea manit, quod ab omni collatione delicti immiscata datuauerit. Vnde & ad patrem Dei filius dum diuinis derelinques animam meam in inferno. Ergo quia fugeat ei ne in carne peccare, diuinè ait ergo in Patre, & tu in me. Et alibi; Tradidisti Ium, & non egrediebar. Ab eo rique non egrediebatur, cui dixit postea; xuui, & ad me tecum sum. Vbi autem aliquis granuus peccati, connotuere in eo Deus, vt ab eo transeat. Vnde si ade pecanti, ambulate vi. Ius est, & Stephano statu; quia ille in prevaricatione lapsus est; hic in mortuorum coronatione. Et in Zachariæ libro ita scriptum est; ambulauit in commotione indignationis ira sua, Dominus.

Et secundum, 6. in Pſal. 118. v. 3. [Per has fenestræ profide Christus, vt vocet Sponlam, emens super retia. Unde emens, quia solus est quem retia non involuerunt peccatorum. Omnes intra retia erant, imo adhuc intra retia sumus, quia nemo sine peccato nisi solus solus quem non cognoscet peccatum, peccatum fecit pro nobis Pater. Etenim tradidit eum laqueus. vobis cum rebus, mitiens eum non in peccato, in quo erant omnes homines, sed in similitudine carnis peccati, vt de peccato damnaret peccatum in carne. Peccatum erat caro, secundum illud, quia hereditatio erat damnata maledictio. Peccatum erat, illecebra & minister peccati. Venit Dominus Iesus, & in carne peccato obnoxia, militiam virtutis exercuit, facta sunt membra nostra iam non arma libidinis, sed arma virtutis. Namque vbi erant incentiuia libidinis, ibi nunc sunt domicilia castitatis. Hic ergo venit ad laqueos, sed voluntarios; venit ad retia, sed securos. Plena erant omnia laqueos, refuta rebus. Audi dicentes; In via qua ambulabam, absconderunt superbi laqueum mihi. Et in libro sapientie Syrach, morieris vt cognoscas, quia in medio laqueorum ambulas. Qnot vitia, tot retia; quot peccata, tot laquei. Hereditarij iam te nexus tenebunt. Venit ad laqueos Iesus, vt Adam solueret; venit hocce quod penerat. Omnes retibus tenebamus, nullus alius eruer poterat, cum se ipsum non possit ertere. Talis ergo necessarius fuit, quem vincula generationis humanae delicti obnoxia non tenerent; non cepisset auraria, non ligasset dolus. Is solus erat Iesus, qui cum hinc carnis le circumdeditset vinculis, caput non erat, non erat alligatus: sed dirumpens eas agone diffolvens, ad se magis vocauit Ecclesiam, propriebus per laqueos, emens super retia, vt & ipsa liberaret vinculis non teneri.]

Tandem in Pſal. 37. tractans illud qui oderunt me ini-

Theoph. Raynandi Christus.

quæ, sic scribit. [Illi confirmant in sæculo, qui oderunt Iustum iniquæ. Non ego iustum odium, sed iniustum cum odissent iniquæ. Sed vide distantiam. In posterioribus ait quis oderunt me gratis; hic habet quis oderunt me iniquæ. Sed ibi ex persona Christi, hic ex persona sua. Vbi ex persona Christi loquitur, gratis odio habetur; vbi ex sua, iniquæ. Homo enim potest vni alicui vulnus non patere, vt pote iniurias, intemperantias, impudicitias; Alijs autem vulneribus, patet. In Christo autem nulla cauila esse potuit, qua peccati alienius poterit vulnus accipere: immunis à culpa, integræ delicto, atque immaculatus à vitio.]

339. Ibid. Pelusiora l. 1. epist. 193. [Jacob hædorum bellibus contectus ac pateinam benedictionem consecutus, Dominum ac Salvatorem nostrum significavit, qui peccato obnoxianam naturam circa peccatum suscepit, ac vitiosos ipsius effectus in se ipso interemicit (hoc enim mortuatum pelliuvio indumentum designat) quandoquidem nihil iam hec dinum ac sinistro latere & condemnationem dignum in natura reliquit: verum terrenis ipsius membris morte affectis, patri, perpetua salutis nostræ fame flagrant, gratum ac suauem cibum obtulit, nobisque in seipso numquam eripiendam benedictionem fontis in motu protulit.]

Eodem typo adumbratam Christi impeccantiam censuit Prosper p. 1. de promiss. cap. 21.

Gregorius Nyssenus hom. 14. in Cantica ad illud, manus eius tortiles, aurea plena tharsis, (ita enim legit;) ait. [Arque haec tenus quidem in hisce verbis sensus manifestus est, quæ ob quod caput laudatur, eadem manuum quoque encornum absoluunt. Et caput acceptimus pro Christo secundum carnem, in quo Deus etat mundum sibi reconciilians, vti Paulus loquitur: Qui se in carne per virtutes atque miracula patet fecit: quid si hoc ergo caput nostrum appellatum fuerit autrum immaculatum propter ea quod extra omne sit peccatum? Quemadmodum dicitur; peccatum nullum perpetravit, neque inuenia frans est in ore ipsius, itidemque hic manus etiam vocentur auctoræ: Nimirum patet hoc ipso significari, manus has proflus esse puas, expertes peccati, alienas ab omni vitiositate.]

340. S. Cyillus l. 9. de adorat. seru initio, altare de terra quod Exodi 26. præscribitur, interpretatus Christum è terra ortam veritatem, per quem omnis hostia nostra Deo offeratur, & benedictionem promissam reportamus, subdit aptato quoque ad Christum alteram mandati digni partem, que sic habebat. Si autem altare ex lapidis feveris mihi, non adificabis eos scelos. Non permittit Deo consecratos lapides, ferro cædi: Lapis enim erat electus, angularis, pretiosus Christus, qui neque peccatis vulnerari, neque Diaboli plagas excipere posset, nec Deo & mundo diuisus esset. Nam eti caro factus est, totus tamen est sanctus; qui non in Deum est separatum hominemque scorsum diuisus post illam ineffabilem unionem, seu cum carné congressum, sed unus permanet, Deus, & homo idem. Neque enim ullo modo diuisus est, vt scribit Beatus Paulus.]

Et lib. 12, eiusdem operis, agens de igne perpetuo. [Vide demissum in altare cœlius ignem extingui non permittere, neque languecentem velut abscedere, sed prouidere, vt in eo perpetuū maneat, & inde sinepter in eo habenter. Testatur etiam autem Beatus quoque Baptista Ioannes de Christo, quia vidi Spiritum descendente de celo in columba specie, & manu super eum: Et ego, (inquit,) nesciebam eum: sed, qui misit me baptizare; ille mihi dixit (uper quem vides Spiritum descendente de celo, & manentem super eum,) ille est, qui baptizat in Spiritu Sancto. Figurabatur itaque vt in umbris, adhuc in ignis specie Spiritus Sanctus descendens in Christum & perpetuū super eum permanens. Nullo enim paecto, aut sicutum esse, aut desiccare altaris ignem, fas est Spiritum portare ignis natura per similem esse, fidem facit

Y y 3 idem

idem Ioannes Baptista, Iudeorum populis dicens, ego baptizo in aqua, medius autem vestrum stetit qui vos nesciit; ille est qui post me venit, cuius non sum dignus ut soluam eius corrugiam calceamentum ac subiungit, p[ro]tego vos baptizab[us] in Spi. in Sancto & igni: Neque enim igni sensibili baptizati sumus, sed Spiritu Sancto, qui maculas animalium, ignis infar, absunt: Ideoque de Christo dicimus et ecce ipse ingreditur quasi ignis consolatory, & quasi herba lauantur; & sedebit confans & purgans sicut argenteum & fucus aurum. Non igitur extinguitur altaris ignis; manet enim in Christo Spiritus Sanctus, & si secundum naturam in eo inest, qua parte intelligitur & est Deus. Dixit etiam lex, proprium esse altaris ignem, quamvis enim illi vniuersitatem homo sit factus, & ex eo habitu, qui naturae humanae conuenient, Spiritus fuisse particeps dicatur; ac certe ip[s]ius, & in ipso, & s[ic]us proprius est reuera Spiritus.]

Rufus ibidem agens de lege Sacerdotibus imposita, [E]ste in Christo nulla ex parte prophani aliquid, oblique significatur in eo quod dicitur, recedendum esse summum Sacerdoti a funere, neque eum ad ullam omnino mortuum accedere debere; posthabendamque hac in parte in patrem & matrem ac fratres obseruantiam. Vide autem quam prudens fuerit ipsa lex, quamque ap[osto]l[u]m his sententiis decorum minime parui penderit. In alijs enim Sacerdotibus, natura vetricundia commonebatur, permittebatque sanctificatis Sacerdotibus in mortuis qui summa ipsi propinquitate atque cognatione coniuncti essent, sine illa crimini nota confundinam sequi: Et ne quid in umbra peccati admitteretur, non valde laboravit. Ex namque culpe descriebabantur, que ad nos spectarent, figuraque illa ad nos pertinebat, quibus nihil mirum, si quid macula sic adiundetur; In multis enim deliquimus omnes; naturaque ipsa in nobis delinquendi morbo laborat. At vero in summo Sacerdote, id est, Christo seruata est, etiam in ipsa figura pura integraque Maiestas, & illa in umbra ipsi quoque, similiter, ut ne pulchritudo veritatis tanquam in illis violata contempneretur. Alienus enim est ab impuritate Christus, & peccati proflus ignarus, & ab omni contaminatione remotus, imo vero splendoris acque puritatis cognitor, & in summa sanctificatione positus, eiusque rei praesertim nonquam in eo evanescit, quod naturalium legum firmitate fixus sit, & temper in eodem statu, eodemque modo permaneat. Id vero illa verba indicant, de fatis non eruditis, & non prophanabit sanctificationem Dei sui. Idem lib. 3. Glaphyr. in Pentat. agens de iesu Sacerdos Aaronici ad sacrificandum in altari, [S]copum legis ad Christi mysterium transferamus, Ingressus est enim semel in Sancta Sanctorum Dominus noster Iesus Christus, aeterna redemptio inuenta. Ceterum in sanguine aeterni testamenti, neque per sanguinem hircorum & vitulorum, sed per proprium sanguinem delevit peccatum mundi. Immolatus enim est non pro suo, sed pro nostro peccato. Seq[ue]ntur itaque perspicue admodum umbras legis. Erat enim, & quidem vehementer conveniens, aut potius necessarium ut diuinus Aaron pro propriis ignorantis hostias offret. Non enim debet intelligi expers peccati, cum fuerit homo. In Christum vero, nihil tale cadit. Longe enim a peccato absit: quippe qui tanquam Deus suapte natura sit expers peccati, imo vero & per ipsum, & in ipso, est etiam ipsorum Sanctorum purificatio. Sacerdotum in quantum simul, & populorum.] Et mox. [Obserua autem quomodo prescriptum sit Aaroni, ut quibus temporibus ingreditur Sancta Sanctorum, & accurate peragat sacrificia pro suis ignorantibus; tum temporis in habitu Pontificali non conspiciatur, sed tunicae lineam, (aut Scriptura,) eam; sanctificatam induit, seminale item linea erit in cuto eius, & zona linea cingetur, cydarisq[ue] linea,

capiti imponetur (vestimenta haec sancta sunt, & habent aqua totum ipsum corpus, Acquitalis (inquiries) habitus, commandis erat etiam ceteris secundum legem Sacerdotibus. Quae a nobis hic potest afferri ratio? Probabilis, ut opinor, ut potius vera. Neque enim par erat, ut Aaron pro suis peccatis sacrificans, appareret in forma Christi, qui non nouit peccatum. Nam sola maxima congruit ei; imo totus Pontificis habitus, figurabat Matelatum regni & Sacerdotij Servatoris nostri.]

341. Autor lib. 2 r. de Incarnatione (apud Augustinum t. 4.) multa in hancem egregie tradit, exscripto verbarum Origene 2. periat, c. 6. [De Christo non lo[re]sum dixit, dilexit isti Iustitiam: sed addidit, & validi iniquitatem. Odissè enim iniuriam, illud est quod Scriptura dicit de eo, qui peccata non fecit, nec invenit est dolor in ore eius. Et quod ait, tentatus est per omnia pro similiu[m] dñe absque peccato. Et iterum ipse dicit de se, ecce venit Princeps mundi huius, & in me non habet quisquam. Que omnia nullum in eo peccati sensus indicant extitile; quod ut Propheta evidenter designaret, quia nonquam in eum iniuriam sensus intralit, primum scire puer vocare patre aut marrem, auctoritate ab iniquitate. Quod si alium difficile id videbitur, pro eo quod rationabilem animam esse in Christo sopia ostendimus (quam viisque naturam animalium, boni malique capacem per omnes disputationes nostras frequenter ostendimus,) arbitror sane Hieremiam Prophetam intelligentem que sit in eo natura Dei Sapientie, que etiam haec quam pro mundi salute suscepit, dñe, Spiritusculus noster Christi Dominus, cui diximus quod in umbra eius vinemus in gentibus. Pro eo enim quod sicut umbra corporis nostri inseparabilis est a corpore, & indeclinabilitate motus a gestu corporis suscepit, & gerit; putio cum anima Christi opus ac motum inseparabiliter inhæretur Deo, & pro nunc eis a voluntate cuncta perpetrabat, ostendere volentem, umbra Christi Domini hanc vocasse, in qua umbra nos vinemus in gentibus. In huius namque altissimum Sacramento, gentes vivunt que imitantes eam, per fidem, veniunt ad salutem.]

Gennimus Augustinus 13. Trinit. cap. 14. [Quae est igitur iustitia, (inquit,) qua vietus est diabolus? Quae nisi iustitia Iesu Christi? Et quomodo vietus est? Quia cum in eo nihil morte dignum inuenitur, occidit eum tamen. Et viisque iustum est, ut debitores quos tenebat liberi dimittantur, in eum credentes quem sine vilo debito occidit. Hoc est, quod Iustificati dicunt in Christi sanguine. Sic quippe in remissionem peccatorum nostrorum, innocens sanguis illi effusus est. Vnde dicit in Psalmis, inter mortuos liberum: sicut enim a debito mortis liber, est mortuus. Hinc & in alio psalmo dicit, que non rapis tunc exolubam: Rapinam vultus intelligi peccatum; quia usurpatum est contra licitum. Vnde per os etiam carnis sua, sicut in Euangeli legitur, dicit, Ecce venit princeps mundi huius & in memori inueniet. Id est, nullum peccatum.]

Idem 18. Civit. cap. 2 3. relatis ex Flaviano proconsule versibus acrostichis Sybillæ Erythreae, ex quorum initialibus elementis, exurgebat Graeca sententia, cuius rufus prima litera efficiebat Graciam vocem, t[he]le, ita scribit. [Horum Gracorum quinque verborum, que sunt θεος χριστός οὐρανός, αὐτοῖς, quod est Latinus: Iesus Christus, Dei filius, Saluator, si primas litteras iungas, erit Iesus id est p[ro]p[ter]e, in quo nomine mystice intelligitur Christus, eo quod in huius mortalitatis abfuso, velut in aquarum profunditate, viuis, hoc est sine peccato esse posuerit.] Agnoscit etiam illud Graecus vocis mysterium, quamvis alio illud auctor Optatus initio libri terrij contra Parmen. Nec dissimiliter Prosper 2. p. de promiss. cap. 39. & Gregor. hom. 24. in Euang.

342. S. Maximus serm. de Pasch. de Christo expo-

sit illud. Ponam in faculum facilius semen eius, & thronum eius sicut dies celi. Quod sic glossat. [Quis autem est dies celi, nisi Christus Dominus, de quo dicitur per Prophetam dies dies eructat verbum? Ipse est enim dies filios, cui Pater dies, dicitur suæ eructat arcanum. Ipse in quoam est dies, qui ait per Salomonem. Ego feci ut oriatur in celo lumen indeficiens. Sicut ergo diem cæli non omenio non sequitur, ita & Christi iustitia peccatum tenebris non sequuntur. Semper enim dies cæli splendet, luceat & fulget, neque aliqua potest obscurare concludi: ita & lumen Christi semper micat, radiat, conficit, nec aliqua potest delictorum caligine comprehendendi. Vnde ait Euangelista Ioannes, Et lux in tenebris lucet, & tenebra eam non comprehendenderunt.

Cassianus collat. 21. cap. 9. [Multos quidem esse sanctos se Iustos, negare non possumus, sed inter sanctum, & immaculatum, multa distinzione est. Aliud est enim esse exemplum sanctum, id est diuina culuii consecratum, (hoc enim nomen non solum hominibus, sed etiam locis & vasculis templi ac lebetibus, attestante scriptura, commune est;) Aliud est autem esse aliquo peccato, quod unius Domini nostri Iesu Christi singulariter conueniet maiestati, de quo etiam Apostolus vel præcipuum quid ac speciale pronuncia dicens; Quia peccatum non fecit. Satis enim vilem atque indignum eius præconis landem quasi incomparabile & diuimum ei aliqui assignauit, sicutiam nos illibatam ab omni peccato possumus transfigere vitam. Rutilus Apollolas ad Hebreos, non enim habemus, (inquit,) vestimenta quia non possunt copiæ infirmitatum nostris, tenetum autem per omnia pro similitudine absque peccato. Significat etiam terrena humilitatem nostram cum illo ex alto divinoque Pontifice haec potest esse communio, ut etiam nos absque villa peccati offensione tentemur, ut apostolus hoc in illo velut unicum ac singulare suspiciens, eum meritum ab omnibus tantu divisione dicente: hac ego sola ab omnibus nobis exceptio distinguit, quia nos non absque peccato, illum super peccato constat sufficere tentatum. Quis etenim hominem, quamvis fortis atque bellator sit, hostilibus item tuis plerisque non pateat? Quis velut imperceptibili carne circumdatus, tantis præliorum periculis sine periculo miseretur? Ille autem solus speciosus summa pro filiis hominum, conditionem mortis humanae cum vniuersa carnis fragilitate suscipiens, nullus unquam est fons imaculatus arcu.]

343. S. Gregor. 27. mor. cap. 1. [Ecce Deus excelsus in formidine sua, & nullus ei similis in legislatoribus. Ac si agent dicas. Qui humili videbitur, Paulus hoc etiam attestante, quia; Quia & si crucifixus est ex infirmitate, sed vivit ex virtute Dei. De que recte subungitur. Nullus ei similis in legislatoribus. Legislator Moyles, legislator Ioseph, legislatores eum Propheta, legislatores cunctos dicere possamus, quos ex lege admonuisse recta populum, scimus. Sed hunc Mediatori in legislatoribus similis nullus est; qui isti gratuто vocari, ex peccatis ad innocentiam redire, & ab his quae inita semetipsos experti predicando alios reducunt. Redemptor autem noster homo sine peccato est, filius sine adoptione; nec perpetravit inquitum quod redarguit; & sic mundo ex humanitate loquitur, ut tamem eidem, mundo ante secula ex diuinitate dominetur.] Pulcherrime vero 9. mor. cap. 20. ad illud si flagellar, occidat semel, quod sic explicat. Nos quia & à Deo mente recessimus, & carnem ad puluerem redimus, poena dupla mortis adstringimus. Sed venit ad nos qui pro nobis sola carne mortentem, qui simillam suam dupla nostræ iungeret, & nos ab vitaque morte liberaret. De qua per Paulum dicitur. Quod autem mortuus est peccato, mortuus est semel. Damna ergo vitæ Sanctus nostræ corruptionis apicierat, & vnam quæ duas nostras destruat, mortem media-

toris querat, atque hanc desiderans dicat; si flagellat, occidat semel.]

344. Rupertus l. in Genes. c. 17. tractans benedictionem Diei septimæ, & quietem Dei in ea, præfatus hanc diem esse Christum, ita tam fecerit ab aliis diebus, hoc est ab Angelo, & puro homine. [Appendice dies omnes supra scriptos, & præter duo, scilicet præter Angelum & hominem, nihil est quod in seipso nouerit parate locum Deo, & in ipsis quidem inhabita Deus, sed oportet ut prius sibi in illis mansionem patet ipse Deus, vt in brachio sua fortitudinis operetur, & gratiam construat, in qua ad requiescentium nominis sui gloria dignè collocetur. Nullus enim Angelorum vel hominum alter, nisi per operosam ipsius gratiam habitationis eius sit idoneus. Operatur itaque in ipsis ipse primus, & antequam domus vel mansio sua perficiatur, quasi laborat, vnde & lassabundus querelam de promens, laborau (inquit) suspirans. At vero solum hunc diem, id est, unicum filium suum, sicut non creavit, sed genuit, ita nec accidentaliter dono bonum fecit, sed essentialiter bonitate bonum semper habuit, solusque hic est in quo iustificando nihil omnino laboravit, aut profectum eius expectando, patientiam aliquando habuit. Ad creandos Angelos & homines Sapientia sua impensum contulit, & propter illos salvandos sine discernendo, misericordiam & iudicium hinc & inde magnis impendit ad dicendum, ut totus miratur orbis, & vniuersa iandom dum magnificat curia cœli. In isto solo nihil unquam fuit quod resistere ei, sive ille in sibi eius panxit, sive militatus iussu ipsius naturam nostræ carnis induit. Igitur hic unus est, in quo Deus requievit & sic super nos requiescit; nec nisi pro quanto conformamur huic, pro tanto super nos requiescit.] Idem Rupertus lib. 1. de vistor. Verbi Dei cap. 30. idcirco ait spiritum Domini dictum esse quiescere super florem ex virga Iesse; quia Christus nunquam Deum inquietauit, nunquamque peccauit. Sed quod attinet ad Christum Sabbathum quo Deus quieuerit ut proximè ex Ruperto audisti, alia dabo tractans titulum deleti patris, sive Iedidzach, tributum Christo.

345. S. Bernardus hom. 2. de aduentu tractans illud Esaiæ buryrum & mel comedet, & buryrum refons ad reprobationem mali scribit. [Duo sunt in lacte ouis, buryrum & caseus. Buryrum pingue & humidum, caseum è contra aridus & durus. Bene enim parvulus noster eligere nouit; qui buryrum comedens, caseum vitia non comedit. Quæ est enim ouis centesima, quæ errauit & in psalmo loquitur; Errauit sicut ouis que periret? Vtique genus humanum, quod benignissimus Pastor querit, alii sanè nonaginta novem ouibus in montibus derelictis. In hac igitur ove duo repentes, naturam dulcem, naturam bonam & bonam valde tanquam buryrum, & peccati corruptionem, ut caseum. Vide ergo quām optimè puer noster elegit, qui naturam nostram sine villa peccati corruptione sulcepit. Nā de peccatoribus legis, Coagulatum efficit lac cor eorū, in quibus utique lactis puritatem corrupserat fermentum malitiae, coagulatum iniquitaris.]

Philippus Abbas Tomo 2. moralit. in Cant. tractans comparationem throni eburnei Salomonis cum Christo, inde illustrat Christi impeccantiam, quod sicut ebura adeo frigida natura est, ut si ei pannus lineus superponatur; obstat ne carbones panno lineo superpositi, illum incendant, ita diuinitas vnta humanitati, nulla ratione finit, ut flamma peccati, sanctissimam illum humanitatem ambuteret.

Stephanus Cantuariensis in cap. 27. Numer. [Nota quod Moyles terram promissionis intrate non potuit, sed Ioseph qui ad aquas contradictionis non peccauit. In quo notatur quod oportebat humani generis liberatorem, & introductorem in cœlestem Hierusalem,

esse sine peccato. Solus Christus liberare potuit, qui peccatum non fecit. Hinc est quod ipse Dominus ad cænam suos instruens, antequam de Passione subiungetur, hoc promisit. *Venit Princeps mundi huins, & in me non habet quicquam q.d. per hoc poteritis scire quod ego solus sum idoneus ad liberandum, quod sine peccato sum.*

Videor ab autoritate plus satis confirmasse Christi innocentiam & sanctitatem, expertem omnis peccati, etiam si levissimi. Absit vero ut Mahometi suffragium, tanquam autoritatem idoneam pro Christi innocentia appendam. Placuit tamen illud non omittere, ut Sectariorum malignitas reprehendatur, qui noxiūm fecerunt Christum, quem imparitissimum Pseudo-Prophetam absque peccato fuisse docuit, ut scribit Ameder. Laus. hom. 4. de B. Virgine.

*Probatio summa Christi innocentie à posteriori,
quia nunquam peccati coniunctus.*

346. A posteriori autem, optimè confirmari potest Christi innocentia ex eo quod è tam multis malignissimis & muluis qui eum attentissime obserabant, nullus vnguam in eo quicquam reprehendit dignum nota. Quod argumentum egregiè perpendit Origenes tractat. 35. in Math. ad illa verba, *Quarebant falsum testimoniū, & non innuerunt.* In qua sic scribit. [Et per hæc manifestum est quoniam peccatum non fecit Iesus, nec fuit dolus in ore eius. Mandissimam autem fuisse vitam ipsius, & omnino irreprehensibilem, & afferentem occasiones eorum qui quærerent occasions, ex hoc demonstratur, quia non inueniebant adversarii eius quod dicere possent aduersus eum, vel colorare: sed quarebant omnes Sacerdotes & concilium universum, & nihil verisimile poterant inuenire. Quoniam falsa testimonia tunc locutus habent, quando cum aliquo colore proferunt: aduersus Iesum autem nec color inueniebatur qui posset contra Iesum adiuuare mendacia: & hoc cum essent multi, volentes gratiam tribuere Caipha, & principibus Sacerdotum, & Scriptis, & Senioribus & universo concilio hoc ipsum audire desideranti. Et hæc qui considerat, maximam laudem exhibet Iesu, propter vitam & doctrinam Iesu, qui sic omnia irreprehensibiliter & dixit, & fecit, ut nullam verisimilitudinem reprehensionis invenirent in eo, nec mali, nec multi, nec tales, astuti & ingentiosi.]

Audi etiam de hoc arguento S. Cyriillum l. 10. in Ioan. c. 1. [Peccatum & peccati origo. Diaboli sunt: Christus vero natura Deus, naturaque immutabilis, peccare non poterat. Sed ab Historia etiam ipsa passionis, hoc verum esse percipimus. Ego enim dicebat Pilatus, nullam in eo inuenio causam. Sic enim Joannes scriptum reliquit. Matthæus vero innocentiam Christi adeo miratus fuisse Pilatum ostendit, vt totam Iudeis lauaret manus, ac diceret; *Innocens ego sum à sanguine iustitius.* Et quum ad Pontifices fuit delatus, Pontifices, inquit, & omne concilium quarebant aduersus Corisum falsa testimonia, ut eum moriri traducerent, & non inuenierunt. Quumq; multi testes falsi accessissent, tamen non inuenierunt. Quia omnia, eti ab omnibus quarebantur, tamen Diabolus dominum ministerio suis, falsum saltem aliquid inuenire in Christo conabatur. Nihil ergo de suo Diabolus in Christo habebat.] Ipse Christus se accusatorum & hostium iudicio permisit, dicens quis ex vobis arguet me de peccato? quod S. Chrysostomus homil. 24. in 1. Cor. magnas esse securitatis docet.

Idem à priori probatur, ex fine Christi.

347. Ratio vero à priori, præter eas quam infra proferimus probantes Christi impeccabilitatem, defini potest ex eo quod peccatum actualē quod solum afficit voluntatem, nulla ratione debuit in Christum

cadere; cum ipse idecirco venisset, vt destrueretur peccatum, iuxta Danielis prophetiam, esse que agnus Dei tollens peccata mundi. Qui ergo venerat vt peccatum exterminaret, quomodo peccato subiacuerit? Nunc autem de Christo conuenientissimè dicitur. [Ecce agnus sine macula, (ait S. Bernardus serm. 4. de Vigil. Nativ.) Agnus Dei qui tollit peccata mundi. Quis enim peccata melius tolleret, quam in quem peccatum non cadit? Ite sine dubio lauare me potest, quem constat inquinatum non esse. Haec manus opertum luto determinat oculum meum, quæ sola sine pulvere est. Ita mihi festucam educat de oculo, qui non habet trabem in suo. Imo iste trabem educat de meo qui nec exiguum puluorem habet in suo.]

Præclarè S. Paulinus panegyrt. de obitu Celsi.
*Aduenit & si homo, & misum perfecit irroque
Ostendit fragili carnis inesse Deum.
Vixit officijs homini, sed & inutis operi
Signa Dei medicis exserit imperijs.
Vice hominis diuina docet, mortalia vere
Extra peccatum corporeus peragit.
Quippe sui rem tantum operis sibi redere curauit,
Naturam venit sumere, non vitium:
Namque bonam naturam hominum bonus ad beneficit;
Mente sua lapsus se vitianus homo.
Quare opifex hominum mortali in corpore venit,
Non & mortali criminis factus homo.
Nam neque deleret culpas, nisi liber ab illis,
Nec laxare reos posset & ipse reus.
Nec peccatori mors cedaret, utpote vñluntum
Peccati vinculis legitime reuincens.]*

Patrem inter & humanum genus inimicis intercedunt, quarum Christus pacarium & conciliatore agerat. Non igitur ex inimicis unus esse debuit, ne & ipse mediator & consiliatore egret. Sed talis debeat ut nobis esset P̄t̄ifix, sanctus, innocens, impollutus, segregatus a peccatoribus: quo argumento S. Anselmus l. 1. cur Deus homo c. 16. confirmat quod Discipulus præmeritat, Christum de humano genere quod totonca erat infectum peccato, hominem sine peccato, quasi azymum de fermento deceptum esse. Ex eo enim quod Christus sit peccatorum reconciliator, latet superque constare ait S. Anselmus, eum fuisse absque peccato. Idem suadet finis ob quem Verbum affirmat humana; Nempe ut nostra curaret atque subueheret ad Deum. Peccatum autem ait S. Cyriillus l. de Sancta Trinit. cap. 15. est aliquid [prout], & nature verisimile inueniens. Merito igitur à Verbo, non est aliquid. Aliam quoque egregiam causam impecuniarum Christi, proponit ibid. paulo post S. Cyriillus, ex eo ductam quod peccatum non posset admitti absque intellectus saltem in consideratione, que nulla in Christo fuit.

Sibili horrisci, aduersus Christi innocentiam.

348. Que in contrarium ab Infernalibus hæc ceteris supra adducuntur, sunt plane inania. Vix enim aliud proferunt, quam quod Psalm. 21. David in Christi persona dicat. *Deus Deus meus, respice in me, quare me dereliquisti?* longè à salute mea verba delictivæ meorum. Haec enim de Christo dicta esse, extra controveriam est, cum ipse Christus partem eorum in cruce protulerit. Ideoque D. Augustinus eum psalmum non tam prophetiam censem appellandum, quam Euangeliā historiam. Cum ergo Christus verbis illis sua aliqua delicta agnoscat, non videatur fuisse expers peccati. Simileque est illud Psalm. 37. à facie peccatorum meū, quod de Christo dictum esse admittit ibi S. Augustinus. Addi item potest locus Apostoli 2. Cor. 5. & ad Gal. 3. dicentis Christum factum esse peccatum, & maleficium, præsertim iuxta antiquam lectionem prioris loci qua sic habebat. *Is qui peccauit non erat pro nobis peccatum.*

cauam fecit, ut testatur S. Augustinus in Enchr. cap. 41. Antiqui item nonnulli Sectari apud Cyrrillum l. contra Antropomorph. cap. 23, inde probabant Christum peccatum quod verè homo esset, sicut & nos. Non est autem homo qui non peccet. Quid si etiam idcirco baptizari voluit? Optatus sanè l.1. contra Patmen. sub iustitiam, expositus de male ab eo tractata carne Christi. [Dixi] enim (inquit) carnem illam peccavitem, Iordanis demersam diluvio ab omnibus fodiibus esse mandatum.] Clarum est, eas fortes ad peccata speclare, idque disertè exposuit paulo post Optatus, expeditus verè ne Parmerianus dixisset, Christum tinctum fusile in remissam peccatorum suorum. Sed & S. Hilarius in Psl. 138. [Vnigenitus (inquit)] Deus peccatorum remissor, aeterni regni Dominus, baptizari se tamquam peccator exposcit. Officium istud Baptista tenuit, agnoscens eum qui sibi potius peccata donaret: ille autem suscepit in se hominis iustitiam, etiam Sacramento baptismi explevit. Et peccati nostri, ipse peccati nescius, particeps fieri non recusat, & omnino in se humilitatem caducere carnis afflumens, Iordanis turbis peccatorum mixtus ingreditur.]

Exstiluntur. Qua verba delictorum Christi,
Psalmo 2. 1.

349. Sed hanc vix responsione agent. Locus Psl. 2. 1. simplicissime & expeditissime exponitur, dicendo Christum habitanquam humani generis fideiustorem, eponere aeterno Patri se propter delicta sua, (quæ videlicet in se suscepit,) suo sanguine & cruciacionis elevanda, longè fieri à salute corporis, & liberatiois quam ex auctoritate inclinatioe pertebat. Tradunt eam interpretationem plutimi Partes. Sed illustrissime. Nationibus orat. 36. à num. 17. ex instituto monitrans, pie que scriptura loca, & inter alia locum Psalmi in quo veramus, dici de Christo in persona nostra. Proposita enim difficultate quomodo filius nunc dicatur esse subiectus Patri, subiiciendum autem esse dicatur post iudicium subdit. [Verum ita rem attende, Quidammodum salutis meæ causa maledictum vocans est, qui maledictionem meam soluit; & peccatum, qui mundi peccatum deler; ac pro veteri Adamo natus Adamus efficitur: ad eundem quoque modum contumaciam & rebellionem meam sibi asserit, ut totus corporis caput. Proinde quandom inobediens ipse sum ac turbulentus, tum per Dei abrogationem, tum per vitiosas animi permissiones, tandem inobediens quoque, quantum ad me attinet, Christus dicitur. &c. Eadem in genere mihi illud quoque esse videtur, *Dum Deus meo resifice in me, quare me dereliquisti.* Nekenon, quod quidam opinantur, ipse vel a Patre, vel à sua diuinitate, quasi passionem extimescente, ob idque scilicet à perpetiente corpore colligente atque consistente, derelictus est. (Quis enim cum, vel primum humanis digni, vel in cruce ascendere coegerit?) Verum in templo nostra reprobant. Nos enim eramus derelicti illi prius, atque contempti, nunc vero per impetrabilis illius passiones assumpti, ac seruati. Quemadmodum nostram quoque insipientiam ac peccatum sibi atrogans, quæ deinceps in psalmo sequuntur, pronunciat. Si quidem vicefimus primus psalmus, manifeste ad Christum referuntur. Eiusdem speculationis illud etiam est, quod ex his, quæ passus est, obedientiam dicitur, clamor item & lachrimæ, tum quoddam supplicatione exauditus sit, ac denique reverentia: quæ omnia nomine nostro mirabiliter efficiuntur & continentur.)

Iovat ex Eusebio idipsum illustrate. Praeclarum eius ad hunc psalmum interpretationem horum verborum, delo ipsi Turrianus l.2. de Euchar. cap. 2. 8. praefatus eam quidem lib. 8. & 10. de demonstr. Symma-

chi, Aquila & Theodotionis interpretationibus adharentem, intrusam huic psalmo à flagitioso librario delictorum mentionem inspicatum in hunc tamen Psalmum scribendo, approbasce editionem 70. Interpretum, qua delictorum meminerit. [Aduerte (inquit Eusebius) quemadmodum in his omnibus, reliqui Interpretes nequaquam delictorum meminerunt. Nec enim conueniebat delicta ad personam accommodare Salvatoris, qui peccatum non fecit, nec inueniunt est dolus in ore eius: quin potius eos qui digna luctu & lamentis in populo faciebant; ac populum ipsum Iudicatum qui ex dignitate sua deciderat, deplorabat clamans, longè à salute mea, verba lamentorum meorum. Verba enim (inquit,) meorum lamentationum qua semper pro populo factæ sunt, longè absuerunt à salute mea, cum populus ex salute quæ à me illis adhibita est nullam caperet utilitatem. Sed ne alii hic interpretationibus vñi, callide videamus eos qui alter psalmum interpretati sunt, reprehendere; interpretatione 70. vñtemur. Hac enim obliterazione nonnulli duoti, non dixerunt hunc Psalmum Domino congruere. Quocirca audiant Ioannem clamantem, Ecce agnus Dei, qui tollit peccatum mundi. Deinde Paulum dicentem, Eum qui non monerat peccatum, pro nobis peccatum fecit, ut nos efficeremur iustitia Dei in ipso. Et rursus, Christus nos redemit ex malo iudicio legis, factus pro nobis maledictum. Itaque sicut nostra peccata suscepit, cum esset alioquin iustitia fons, & item maledictum nobis impositum subiit, qui erat alioquin pelagus benedictionis, scilicet sustinuit contemptu dedecore; sic pro nobis fecit verba, Si enim decretum pro nobis castigationem volens subiit, disciplina enim sine castigatione, (inquit) pacis nostra super ipsum multo magis verbis pro nobis, vice nostra vñs, diceret cum clamore; Longè à salute mea verba delictorum meorum. Ne inturaris (inquit) in peccata natura.] Latissime quoque eandem interpretationem prosequitur D. Augustinus ad locum prolatum ex Psalmo 37. & ad titulum Psalimi 38. Suffragantur eidem interpretatione graues interpretes ibi, in Psalmo. 2. vi. Bellarius, Lerinus, Genebrardus, qui varios pro hac interpretatione Partes laudat. Quinetiam in Concilio Romano 20. Episcoporum sub Vigilio, ea expositio sub Anathemate præcepta est can. 23. vt refert Turrianus in defens. libri 1. Constitut. Clem ad cap. 5.

350. Nec video cur ad alias quasdam impeditiores expositiones sit configendum, cuiusmodi est quam adhibet Vaquez 3. p. d. 6. 1. cap. 1. delicta mea, cum nulla sint, longè sunt à salute mea; supple per denda vel impedienda. Itemque alia que iterat in calce periodi interrogative, ut sit sensus, Deus meus quare me dereliquisti? An longè à salute mea verba delictorum meorum? An mihi negas salutem quam posco, ob meorum peccatorum interpositionem? Non sanè, cum nulla sint, quod tu met optimi habes perspectum. Et denique alia que expagit interrogations notam, quæ nunc legitur post verbum dereliquisti. Eam autem adhibet post illa verba, longè à salute mea ita ut sit sensus, Deus, Deus meus, quare me procul à salute possum dereliquisti?

Nulla harum interpretationum placet. Et quidem hæc postrema est aperte ridicula. Iuxta eam namque, voces illæ verba delictorum meorum hærebunt pendulæ, & significatione coherente destinentur. Præter quæ quod gratis affingitur interrogationis nota, quæ nullibi legitur: ac proinde temeratus reverentia sacrorum codicem summæ auctoritati debira, intitulando in eos apicem vnum. Id quod æquæ virtutis vertendum est interpretationi secundo loco posita, quæ ex toto illo primo versa, vnicam conflat periodum in cuius calce, & non ante, notam interrogationis apponit. At nobis religio est, ut vñs apex ē scriptis sacris casat, aut loco suo mouetur; immo tollatur vñs ex uno loco, & alijs in alio adhibeatur, quod facit ea secun-

da expositio. Denique prima appingit literæ, subintellæctiones voluntatis, que non habent in ea fundatum vñnum. Simpliciter autem & sine appendicibus voluntaris sumpus literæ cortex; potius sonaret debitum elongationis à morte, & salutis corporeæ excidio, quam à salute & liberatione. Itaque liqueat, omnes interpretationes prædictas, vel violentum quid vel gratis affictum continere: camque duntaxat quam communissimam esse diximus, probandum esse, quamquam omnium simplicissimam & expeditissimam, optimeque cum texu cohaerentem. Quæ item perbelile cedit in eum locum, qui ex Psalmo 37. prolatus est in contrarium veritatis quam hic tuetur.

Christus, quomodo peccatum & maledictum.

351. Ad locum Apostoli ex 2. Cor. 5. vbi Christus dicitur factus peccatum, respondere primum potest verbis Nazianzeni orat. 3. initio vbi præfatus Christum egisse píscatorē, & omnibus omnia factum ut omnes luciferaseret, subdit. [Quid dico omnibus omnia? Imò vero, quod Paulus de seipso dicere non suffit, hoc; Saluatoris contigisse reperio. Non enim Iudeus tacitū efficitur, & quicquid absurdorum & improborum hominum est, in se recipit: Sed quod his omnibus absurdius est ipsiuntem etiam peccatum, & ipsam maledictionem, tametsi falso, nominatur, quo enim modo peccatum esse querat, qui nos etiam à peccati seruitute in libertatem afferat? quomodo maledictio, qui à legis maledictione nos redemit?] Nimirū ut rato humilitatis edito argumento, nos ad animis sommissionem, qua sublimitate patit, insinuat. Fit igitur, quemadmodum dixi, píscator; ad omnes se, demicit, euertericu virtutis, omnia perfert, ut píscem è profundo extrahat, atque in altum efficerat, hoc est hominem in instabilibus & falsis huius vita fluctibus natantem. Summa responsio est, Christum verè quidem non esse peccatum: sic tamen nominari, ne nos qui verè peccatores sumus, falsidiamus audire peccatores, & dici quod sumus. Nec dissimiliter viderit interpretatio S. Cyrillos in 2. anathematismi defensione. Aientibus enim Nestorianis, codem modo Verbum factum esse carnem, quo Christus legitur factus pro nobis peccatum, & maledictum, respondet S. Cyrillos negando paritatem: Non enim ipsummet maledictum vel peccatum factus est, sed cum iniquis reputatus est, iustus existens, ut aboleat peccatum, & appellatus maledictus, qui benedici creaturam, ut lusat nostrum maledictum, & libertà pæna cedentes in ipsum. Igitur non est factus secundum veritatem maledictum & peccatum; appellatus autem illorum nominibus, ut aboleat maledictum & peccatum. Vero difficultas est in eo responso: quia exceptit quidem Christus patienter, & referit in factos codices voluti falso, intorta in se conuicia, non tamen Apostolos & Canonicos scriptores ad ea falsa proba imponenda, & ex seipso cito bunda, induxit: Apostolus autem locis allegatis non referens verba impiorum, sed ex sensu & mente sua, Christum appellat peccatum & maledictum.

352. Quare commodior est interpretatio S. Augustini c. 41. Enchir. qui agens de Christo conceptio ex Spiritu sancto, sic ait. [Dei gratia Parvis vngenerato, non gratia filio sed natura, in unitate personæ modo mirabili & instabiliter adiunctus atque concretus, & ideo nullum peccatum & ipse committens, tamen propter similitudinem carnis peccati, in quavenerat, dictus est & ipse peccatum, sacrificandus ad diluenda peccata. In veteri quippe lege, peccata vocabantur sacrificia pro peccatis. Quod vere iste factus est, cuius erant umbra illa. Hinc Apostolus cum dixisset, Obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo: continuo subiunxit, atque ait, Eum qui non uouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit, ut nos sumus iniustia Dei in ipso. Nō ait, ut in quibusdam

mendosis codicibus legitur, is qui non uouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit, tanquam pro nobis Christus ipse peccauerit. Sed ait: Eum qui non uouerat peccatum, id est Christum, pro nobis peccatum fecit Deus, qui reconciliandi sumus: hoc est sacrificium pro peccatis, per quod reconciliari valeremus. Ipse ergo peccatum, ut nos iniustia; nec nostra, sed Dei sumus: nec in nobis, sed in ipso: sicut ipse peccatum, non tuum, sed nostrum; nec in se, sed in ipso: sicut ipse peccatum, non suum, sed nostrum; nec in se, sed in nobis constitutum, similitudine carnis peccati, in qua crucifixus est, demonstravit: ut quoniam peccatum ei non inerat, ita quodammodo peccato mortuus, dum moritur carne, in qua era similitudo peccati: & cum secundum vetustatem peccati nunquam ipse virxisset, nostram ex morte veteri, qua in peccato mortui fueramus, reuivitatem vitam, noua sua resurrectio signaret.]

Liquer igitur quo sensu, Christus qui peccatum non uouerat, dictus sit ab Apostolo factus peccatum, sive hostia pro expandi peccatis nostris. Eodemque sensu, quamvis esset maledictus maledictus, ut ait S. Epiphanius hæresi 42. dicitur tamen factus maledictus, quia positus est in atra crucis, cui qui affliguntur, maledictus habebant, iuxta legem latam Leuit. 18. & Deuter. 21. Sic autem peccatum factus Christus Pontifex, peccate fecit Iudeus occasionaliter, ut nescire philosophatur Origenes hom. 3. in Leuit.

Non quia Christus homo, idè peccator, nec quia baptizatus à Iohanne.

353. Rationem irrationalissimam postremo leo propotiam, ita diluit qui eam retulit S. Cyrillos. Si Christus idecirco humanam naturam gestauit, ut eam qua ab Adam, imbecillitatem accepaterat, in se validam, & peccato superiore declarat, cor frustra id ambi inquirunt, quod inuenire non possunt: Quo pacto vero ipsius oblitii sunt dicentes; Venit Princeps mundi, in me non habet quicquam? Arguit quidem omnem carnem peccati author, sed stulta arcta oportet ipsius indagatio, in Christo ociosia fuit, nullumque locum habuit. nihil enim omnino in ipso inuentum fuit. Etenim ad Iudeos inquit: *Quis ex vobis argueret me de peccatis fratritatem dieo, cur non creditis mihi?* Quemadmodum igitur in Adam condenati sumus ob inobedientiam, mandatique transgressionem: ita in Christo, insinuat locus propriæ omnitudinem peccati parentiam, & comprehensibilis proflus obedientiam: naturaque humana in hoc pristinam gloriam dignitatempore acquisivit. Obturatum viisque est os peccati, & cum ipso mortis imperium deletum, ac quodammodo cum sua radice emarcuit.

354. Quod etiam de Baptismo addebatur, est a deo insulsum, ut vix commemorandum videatur. Nam baptismus Iohannes quem Christus fulcepit, est insulsum & eugenum elementum. Et quanvis dicitur Iohannes baptisasse in remissionem peccatorum, tamen id baptismus ille non nisi figuratiter & dispositio præstabilit, commandando videbatur hoc externo signo peccatores, ut lavarentur per contritionem, ac mundarentur. Quod diligenter prosequitur Paulinus Aquila 1.2. contra Felicem Vigilicanum, à quo facta traditum referit, Christum in baptismis Iohannis quem fulcepit, spirituali generatione aequum ac nos in Chalci baptismis, fusile renauum: quod Paulinus multipliciter blasphemia & erroris reuinxit, sub prædicti libellu. Vnde quod confitentur ad hunc errorum apud Nyssen habetur l. de persona Christiani forma, com explicat quomodo Christus sit primogenitus omnis creature, & apud Ambrosium serm. 18. mollendum est eo modo quo infra ex facundo referat, agens de adoptione.

Iraqus

Iaque suscepit Christus baptismum, non in remissionem suorum peccatorum, sed ut aquas ipsas ablueret, & nobis sanctificandis aptaret. Quam in remege-
re, & purificare Nazianzenus orat, in sancta lumina, &
Pantaleon Diaconus oratione Gracé Latineque nuper
edita de luminibus sanctis. Optimè Ambrosius ser. 18.
huius verbi. Dicat fortassis aliquis, Qui sanctus est, quare
voluit baptizari? Audi ergo. Ideo baptizatur Christus,
non ut sanctificetur ab aquis, sed ut ipse aquas sanctifi-
cat, & purificatione sui, purificet fluenter illa quæ
tangit. Consecratio enim Christi, consecratio maior
est elementi. Cum enim Salvator abluitur, iam tunc in
nolit baptismum tota aqua mundatur, & purifica-
tionis fontes postmodum populis lavacri gra-
du ministreretur. Praeedit ergo Christus per baptismum,
ut Christiani post eum confidenter populi subsequan-
tur. Similia Iacob. 21. Recidit eodem quod S. Chrysostomus homil. in Praeuentore, baptizatum à Ioanne
Christio, ait, ut dèrèget antiquum peccatum, &
aperte aqua ac Spiritus volum. Tum addit. [Cum Ie-
sus descendisset in Jordanem, videte erat magnum mi-
sericordia, fontem in flumine lorum, & flumen in flumine baptizatum. Fons enim Christus (ut ipse ait, me
adiquans fontem aqua viva. Et sponsa quæ est Eccle-
sia Fons signatus emittens, tiple quoque flumen, ut ait
Propheta: Flamen Dei repletum est aquis) venit in a-
quos & sanctificata sunt, & sanavit eas.] Item sancti-
ficatus aquas ait serm. de baptismo Christi qui est 24.
temporis Gracol. Ibi enim agens de solemnitate Epiphaniae,
& exponens cur ea dies dicta fuerit Epiphania, &
nō tem dies nativitatis Christi, rationem reddit. [Hec
cum dīs est qua baptizatus est, & aquatum sacramentum
sanctificavit. Idcirco etiam in hac solemnitate sub me-
diū noctem omnes, cum aqua fuerint, domū latices re-
fuerint ac recondunt, & per integrum annum confer-
unt, ripore quod hodierna die sanctificata sint aquæ:
sicut miraculum euvidens, dum nihil temporis longo-
gurare aquatum illarum natura vitiatut, sed integro
anno, atque adeò biennio & triennio lāpē, quæ
hodie fuit hausta, incorrupta & recens permanet, ac
pot tantum temporis cum iis quæ nuper fuerint è
fontibus eductæ, certat.] Ritus Sacer observatione
dignus. Vixen alibi occurrit.

In eundem sententiam de fine & causa suscepit à
Christo baptismi Ioannis, conspicant alii PP. S. Maximus hom. 7. de Epiphania, idcirco tantum baptizatum
Christum ait, ut aquæ nostro baptismati consecrarentur.
Moxque addit id factum à Christo, ut aquas sancti-
ficauerit S. Ambrosius serm. 2. in octava Epiphania aquas.
Domino per baptismum suum lavante mundatas, ege-
git describit. Idem habet Petrus Damiani ser. 24.
& alii Patres apud Canisium l. 1. de S. Ioanne cap. 7. &
apud Columbae secr. 1. hydrag. c. 4. num. 30. Pulchrit
S. Bernardus serm. 1. de Epiphania. [Baptizari vis Domini-
ne Iesu? Ut quid enim, aut quid tibi opus fuit baptis-
mum? Nunquid sano opus est medicina, aut mundatione mundo? Vnde tibi peccatum, ut baptismus sit ne-
cessarium? Nunquid à patre? At Patrem quidem ha-
bet, sed Deum, & æqualis es illi; Deus de Deo, lumen
de lumine. Nam in Deo peccatum cadere non posse,
qui nesciat? An vero de matre? Nam & matrem ha-
bet, sed virgo est. Quid ergo peccatum ex ea trahere
potisti, que te sine iniuritate concepit, & salua ince-
gritate peperit? Quam maculam habere potest agnus
sive macula? Ego (inquit Ioannes), à te debeo baptizari,
Et tu venis ad me? magna veritatem humilitas. Sed nul-
la comparatio. Quomodo enim non humiliaretur ho-
mo coram humili Deo? Sine modo (inquit Dominus)
decet enim sic nos impleat omnem institutam. Acquiecat Io-
annes & obediens, baptizavit Agnum Dei, & aquas la-
vit. Nos abluti sumus, non ille, quia nobis lauandis
aqua cognoscuntur abluta.] Similiterque mundasse

Satisfit directè argumento contra innocen-
tiam Christi, ex eius baptismo.

355. Ad argumentum ergo propositum, plenè & be-
ne responder Hilarius Diaconus (is enim videtur Au-
tor) ad qq. ex mono Testamento in 49. que ita habet.
[Cur Salvator cum sanctus natus sit, & Christus Do-
minus in ipsa nativitate appellatus, baptizatus est, cum
baptisma purificationis causa sit & peccati ?] Respon-
det autem ad eam questionem, in hunc modum. [Ve-
rum & manifestum est, creatorum non eguisse baptis-
mo, quia Christus non factus, sed natus est, dicente
Angelo pastoribus, Ecce natus est vobis hodie Salvator, qui
est Christus Dominus. Denique sciens Ioannes sanctita-
tem eius, prohibuit eum à baptismo: Salvator vero in-
sistit fieri oportere, non utique propter peccatum suum,
sed propter implendam institutionem. Dignum enim erat,
ut ipse exemplo esset futurus filius Dei, qui per baptis-
mum filios Dei fieri docebat: & qui credentibus Spi-
ritum sanctum à Deo dari promittebat, debuit istud in
semeipso visibiliter demonstrare, quo competito cre-
dentes inuisibiliter se posse spiritum sanctum habere
sperarent. Nam Salvator, utique, cum de Spiritu San-
cto nascetur, purificationis corpus habuit. Vnctio enim
carni eius spiritualiter in vtero virginis data est. Spiritus
enim sanctus purificauit quod de Maria virgine in cor-
pus Salvatoris profecit: & haec est vncio carnis cor-
poris Salvatoris. Quare & natus Christus est appellatus.
Quod enim per olei vunctionem præstabat Deus
ministerio Prophetarum, iis qui in Reges yngebantur &
hoc præstavit Spiritus sanctus homini Christo, addita
expiatione: quia anteiiores Christi solam potestatem
imperi acciebant per vunctionem: Salvator autem,
& potestatem accipit homo natus, & purificatus est
natus: incongruum enim erat, ut Dei filius in corpore
peccatis subditus (hominis vice) nascetur. (Cum uti-
que vbi apparet Deus, sanctificet: quanto magis quod
corpus suum dignatus est appellare?) Homines ergo
causam suscipiens, & per regenerationem filios Dei
fieri docens baptizari debuit, ut in se hoc ostenderet
ratus. Facile enim probatum habetur & suaderet
quod dicitur, si à magistro fieri videatur. Sic utique
& virtutum insignis oportuit fieri, ut iam filius Dei
apparet, per mysticam regenerationis, modicam da-
ret corporis passionibus: ut exemplo esset futuris fra-
tribus, quia per regenerationem accepit unusquisque
potestatem virtutis.]

Lacè quoque Chrysostomus hom. de baptismo Christi
t. 1. Gracol. demonstrat Christum non fuisse à Ioanne
baptizatum ad aliquid sui peccati absterisionem. Quod
probat ex Christi innocentia summa, & baptismi Io-
annis sterilitate gratia. Propterea enim Christus, non
sum baptismum, qui fera gratia era & peccatorum
absterius, sed baptismum Ioannis, unde cum boni
ex se steriles, suscipere voluit, ut monuit ibidem
Chrysostomus. Nolo omittere verba in hanc rem per-
illustria quæ habentur apud Theodoreum ad illud
Canticum. Quis mihi dedit te fratrem meum fugientem ubera
&c. [Ad baptismum accessisti, non ut peccatorum fides
ablueres, cum peccatum non admiseris, nec invenies
sit dolus in ore tuo: Neque ut sancti Spiritus recipi-
eres gratiam, cuius eras plenus: sed mihi ut indicates,
qua sine Spiritu dona, & qua ratione possim fugere
graciam Spiritus: Ideo sub columba specie descendit
Spiritus sanctus, non ut præberet tibi quæ non habe-
res, (plenus enim eras gratia ipsius,) sed ut mihi de-
monstrares, quod sit baptisnatis munus.]

Christum

Christum ut viatorem, esse impeccabilem.
quam certum.

356. Habemus Christi impeccantiam. Nunc de impeccabilitate agendum, quae apud omnes rata & inducata est, si Christus spectetur ut comprehensor. Beatus enim certissimum est esse undecumque impeccabiles, iuxta illud Augustini 4. Civit. cap. 9. [Vbi amboni immutabilis est profectus si dici potest, mali canendi timor securus est] Nimirum amor Dei super omnia, ad quem Beatus Dei clare visi, necessariò determinatur, extorquer à voluntate beati amorem omnia exequendi quæ à Deo mandari agnoscit: (unde exigit impeccabilitas quoad peccata omissionis:) itemque extorquer odium cuiuscunque Deo displicens, & illud vitandi firmum propositum; cum quo impossibile est cohære peccatum commissionis Atque ita voluntas beati, felici necessitate ab omni peccato liberator, & supposita beatitudine est planè impeccabilis. Nec puto hunc Christi statum attendisse Aggidium quodl. 2. q. 3. cum dixit: impossibile esse Christum mentiri (quod vtique peccatum est,) si impossibilitas insinatur pro magna indecentia. Quia ratione ait, impossibile fuisse Christum generationi operam dare, quia quamvis absolute id posset, fuisse tamen indecentissimum. Hoc (vt dixi.) non potuit Agidius aliter intelligere quam spectando Christum prout viatorem, quia ratione esset peccabilis iuxta aliquotum sententiam, de qua mox. Spectando autem Christum etiam in statu comprehensoris, manifestè absurdè esset ea Agidii opinatio: quia sic, aperè impossibile est Christum peccare. Neque id illus vñquam assertuit. Qui enim Christum peccare potuisse admiserunt, speclarunt dumtaxat statum Christi viatoris. At si Christus spectetur cum visione beatifica & eius appendicibus, nemo vñquam negavit quin esset planè impeccabilis: quia id necessariò confert dilectio super omnia affectans beatitudinem. Et hoc pacto, valet ratio pro impeccabilitate Christi, quam auctor lib. 2. de incarnatione apud Augustinum, ex Origene 2. Periar. cap. 6. format ex dilectione. Quæ ratio prout ibi proponitur, nulla esset.

357. At non pauci Christi impeccabilitatem negant, si Christus spectetur absque visione beatifica, & eam subsequente amore Dei super omnia, & perfectissimo; ita ut tantum habeatur ratio vñionis hypostaticæ. Vnde qui aduerserit hos Autores argumentantur ex Christi beatitudine, inferente incapacitatem peccati, non satis afferunt sunt eorum mentem, quia Christum admittit fore peccabilem si beatitudine excludetur, etiam si vñio non deesset. Itaque Durandus in 3. d. 12. q. num. 5. ait, questionem de impeccabilitate Christi, non esse dubitabilem, si spectetur voluntatem Christi potenter beatitudine. Et hoc satis superque esse potest ut dicamus, Christum esse prorsus impeccabilem: sic enim omnes de Beatis loquimur. Dificultas argo tantum est, de Christo spectato ab ipso beatitudine; sine aut potentia actualiter peccandi, & de actualibus quæ iam sunt transacta, transferintque in nodam maculam, excludenda præterea sit à Christo aliam aliquam ob causam, quam ob beatitudinem, qua potiebatur etiam hic in via. V. G. ob vñionem hypostaticam, vel aliquid ab ea collatum, aut ratione eius debitum Christo. Negat Durandus loco allegato n. 8. dicens: in contrarium magis obſſere verba deuota, quam rationem efficacem. Negant etiam Ocham, Bassolis, Almainus, & alii nonnulli in 3. d. 12. & Rada controv. 4. artic. 3. Rationem adhibent quia natura assumpta, per diu nam suppositionem nihil sit sapientior, potentior, aut per se exterior, nisi supposita sit. Ergo sicut sec-

clusa diuina suppositione peccate posset, ita etiam exposita: quia potentia peccandi non consequitur ipsius positionem, sed voluntatem liberam natura implantatam. Quod si quis inferat, inde securum peccante humanitate assumpta Deum dicendum fore peccantem per communicationem idiomatum; negant Autores predicti id esse incommodum: non enim idcirco Deus peccaret influendo per se in peccatum, vel non impediendo quod impedit tenetur; ac proinde assertando sibi labem culpa aliena: sed tantum denominaretur peccans, eodem modo quo denominatur mortuus & sepultus, citra villam imperfectione antedictus suum. A quo igitur iuxta hos Autores, post Deus permittere naturam, assumptam labi in peccatum (ponit fini), ac posset permittere ignem si assumeretur, grifari æquid in dominum boni pauperis, ac in dominum diuinitatis nequam. Id quod certius etiam esse censemur Durandus, si ageretur de humanitate assumpta, que ignorare se alsumi, ut sanè posset contingere, si ita Deo videretur. Quidni enim huiusmodi humanitatis sibi permitti posset, ac peccare?

358. In haec sententiam, recentiores nonnulli censuratum nunquam pati, magno feruore concitantur, ut videre est apud Luisum Torianum opus. 6. de gratia disp. 10. dub. 8. num. 4. Nec posse talen sententiam sine temeritate & impietatis specie defendi, ait Suarez t. 1. 3. p. d. 3. s. 2. Imo Capreolus in 1. d. 12. attentione corollarijs que ex haec sententia inferit, pronuntiat eam esse offensiuam, pliari autem, & hereticamque blasphemam, eiisque pertinacem assertorem, flammas vñtricibus esse adjudicandum. Mirius Ragusa 3. p. d. 11. 4. ait eam sententiam merito censemur temeritatem, eo quod aduerserit communem Patrum sententiam. Mihi tamen omnes haec repudiande videntur, quia non inuenio eam in fundamento idoneum. Nam quamvis in Patribus inueniantur aliqua conformitas alteri sententia quam mox sub sciam, tamen hoc non est satis ad configundam terris illis notis haec sententiam: praesertim quia Patres, præcipue intendunt affirmare Christum esse impeccabilem, de quo non est controvertia. An vero ex haec aut illa causa sit docenda Christi impeccabilitas, minus interfuit Patronum; & eorum plerique, nullo modo id attingunt. Quare censura dimittamus.

Esse tamen Christum vi vñionis impeccabilem, quod sententia propolita difficitur, habeo per persuasissimum, cum communiore Theologorum sententia in 3. d. 12. vel 3. p. q. 15. art. 1. Potest autem duobus modis stabiliti quod affirmo. Nempe prius, spectando protectionem & dilectionem debitam humanitati Christi ratione vñionis cum Verbo: secundò attendo de ipsam vñionem & similitudinem substantialem, quam formaliter conuenit humanitati Verbo coniunctæ. Quæ vitaque ratio, & quæ procedit sive humanitas assumpta sciat assumptionem suam, ut verè eam sciuit Christi humanitas; sive eam ignorare: ut de potentiæ absoļuta posset ignorare. Ut proinde limitatio superioris ex Durando tanta, non sit curanda.

Probatus ex cura voluntati Christi à Verbo debita.

359. Prior probatio, ut causulis subducatur, sic efformanda. Si duo voluntates libertè coniungantur in una persona, & & eatum voluntatum una sit superior, altera inferior; incumbit superiori dirigere inferiorem, eamque si possit impeditre non peccet; ita ut nisi impedit contrahat culpam quæ non potest non cerni in ea permissione peccati, quod voluntas superior potest, & tenetur impeditre. Non abs te addo haec verba, potest & tenetur. Nam fieri potest suppositione, in qua voluntatum eidem personæ implantatum una non posset alteram impeditre & tunc permitti peccati, non

non esset in honesta alteri voluntati, etiam si nobiliorum & aliquatenus superiori, v.g. si Angelus vniuersitatem humanitatis, non posset Angelus ad nutum obstat, quoniam humana voluntas quippe ex se libera peccato committatur: unde et permissio possit non esse Angelo in honesta, atque cum pabiliis. Item si attentis circumstanciis, voluntas superior eiusdem suppositi non tenetur impeditum peccatum voluntatis inferius, tunc permisso peccati non esset mala respectu voluntatis illius superioris, ut est perspicuum ex plurimis eventibus humanae, in quibus permisso peccati viro vacat; quia debet obligatio peccatum impediendi. Ut ergo ex aliobus voluntatibus consertis genere naturae eiusdem suppositi; ea quia superior est, tenetur dirigere inferiorem, & obstat ne peccet, scilicet si aliqui committantur peccato; necesse est, ut voluntas illa superior, possit & retenatur inferiorem voluntatem impeditum ne peccet. Quia ratione voluntas superior, si sciat appetitum inferius cum factibilis est, ferociter a peccatum ipsam contrahit. Et contraire autem, non quisquis superior peccatum inferius permittit, peccat: sed tantum cum potest, & tenetur. Nec nisi hoc pacto valer illud Arnobij lib. 4. [Quipuis patitur peccare peccantem, si vides ministeria tua.] Et illud Eleutherij Pape Epistola ad Gallos. [Inprobis probis restiteris, non negligimus. Negligere cum enim possit debitate perverteris, nihil aliud est quam fuisse nec cari stimulo societas occulatur qui manifesto facinori definit obviare.] Saluianus item lib. 2. proid. post med. [Poxetas magna & potentissima sunt, qui inhibe scelus maximum potest, quasi probi debet fieri, si sciens patitur perpetrari. In cuiusnam manu est ut prohibeat iubet agi, si non probiter admitti.] Atqui in Christo duas voluntates habent, sicut sociantur, ut diuina sit superior; possitque humana in eo coextere, & ad id etiam tenetur. Ego nisi diuina Christi voluntas cohibuit se humanam, Deus ipse contraxisset culpam: quod constat de impossibili, atque adeo etiam impossibile est Christum peccare.

360. Sola Minor probanda superest, quod hominum in assilimatum, de obligatione qua Deus astrinxit impeditum humanitatem Christi ne pescet. Ceterum enim quod in ea minore habentur, sunt per se clara. Nam autem obligationem existimo sufficienter inde probata, quod unio Verbi cum humanitate major quam vilius alterius creature cum Deo, iuxta illud Confitemur etiam animam & corpus, quae verbo hypostaticae unita sunt, verbis fabiatis, similique cum omnibus proprietatibus suis a Verbo magis regi ad duci, quam vilia alia creatura eidem fabricari, & ab eodem regatur; cum longe arduis cum verbo coniuncte sint, quam vilius alia res creare. Tanta certe est ea unitio in Christo, ut natura humana sit natura diviniti suppositi, cuius proinde est ultimum corare, & à tanto malo quantum est malum culpe amittere efficiatur, multo magis quam sit viri, vocem, dirigere, & à peccato auertire pro facultate: si ergo multo magis, quam sit patris famulus, vel Domini, oblatas quantum posseunt peccatis subducunt, peccavui ipsi nemini nisi faciant. Longè quippe affectus est coniunctio Verbi cum sua humanitate, quam maxime cum vxore, ut distret nota Origenes lib. de Peccatis c. 6. Et maior quidem est ea unitio, quam sit vel patres cum filio, vel Domini cum seru, quia non sunt similes physice, qualis est Verbi coniunctio cum humanitate. Sicut igitur haec perlonga tenetur oblatio peccatis illarum alium paronarum, quæ longe minus cum illis sunt coniunctæ; & nisi oblatio quantum posset, peccaret ita etiam Deus peccaret; nisi humanitas libi copularum peccato prohiberet. Peccaret inquam proprie & intrinsecè, nec tantum per commissum Theoph. Raymund. Christus.

municationem idiomatum ; quod reuera nihil esset
nec magis à Deo abhorret , quam esse crucifixum
aut mortuum : ut placet mitior Palacium in 3.d.1 2 disp
2. & Suarem tom. 1.3.pd.3. serm.2. senere notare eam
ad scriptorium peccati Deo factam per solam communica-
tionem idiomatum. Imò quod in personis illis
humanis respectu inferiorum non semper cennit , in
divina voluntate ad humanam Christi voluntatem
comparata semper inuenientur ; nempe ut nullus possit
fingi intercurrenti circumstantiam , in quibus obliga-
tio impediendi voluntatem humanam à peccato , sus-
penderetur vel evanescait. Itaque semper peccasset Deus,
quoniam peccaret humana Christi voluntas : & cum im-
possibilium verticem accipiet ut Deus peccet , imposs-
ibile quoque erit , Christum peccare.

361. Sic proposita prima illa ratio probandi impeccabilitatem Christi ex visione, subducitur impugnationibus quibus Aquilanus in 3. d. 2. q. 1. Durandus super, Valsques 3.p.d.61.cap.5. & alij, insurgunt aduersus probationem impeccabilitatis Christi, ex suppositione humanitatis per Verbum. Non enim cum Toletio in cap. 8. Ioan. annot. 19. fundamus vim argumentacionis nostra, in vulgari effato, *actiones sum suppositorum*; quasi inferamus, Christo per humanam voluntatem peccante, actionem illam malam tribuendam esse divino supposito, tanguam principio actuum: quo pacto ea probatio, plerisque cauilius patet, cùque præsentem, quod supposititalis non sit natura ratio agendi. Non igitur sic iuvus argumentati, sed ex eo quod proprii nexum Verbi cum humanitate, incubat Verbo fructuare humanitatem, & a peccato coctere, Verbo inquam non quatenus præcisè est suppositum, sed quatenus habet voluntatem superiorē, cuius est voluntarium inferiorem sibi coniunctam regere. Vnde quia ea voluntas superior, communis est Patri & Spiritui sancto, nisi peccatum humanitatis impeditor, tam peccarer Pater & Spiritus sanctus, quam Verbum. Tamen quia coniunctio fundans obligationem impediendi peccatum humanitatis, non est immediate nisi cum Verbo, potius ei tribueretur peccatum omnibus reuera diuinis personis illendum, si Christus peccaret. Et verum quidem est, quod ex aduersarijs supra retulimus: nempe humanitatem Christi præcisè vi suppositionis diuina, non esse sapientorem, aut potentiorum, vel perfectiorum; ita ut nequeat idecirco in peccatum prolabi. Tamen etenim sit perfectior, & à peccato elongator, ita ut sit impossibile in illud truere, quatenus intuitu diuini suppositi, voluntas Christi diuina, debebat humanam directionem, & plenam à peccato præsentationem, ob fœdicatem peccato intrinsecam, ratione libertatis qua voluntas pecans abuteretur. In quo est latum discrimen, inter combustionem per ignem hypotheticum assumptum, & peccatum per humanam Christi voluntatem admisum; vnde Durandus argumentabatur. Nam combustio, quæ est naturalis actio ignis, non est aliiquid Deum dirigentem dedecens; sicut enim dedecet culpa admissionis, per voluntatem naturae sibi coniunctæ.

Eadem probatio, adhibita à Patribus.

362. Itaque prima illa impeccabilitatis Christi probatio, idonea est: sive est concipiendum argumentum, quo Patres & Doctores impeccabilitatem Christi inde confirmant, quod voluntas humana Christi, sic voluntas divina personæ: sive quod Christum peccare impossibile fuit, quia est Deus. Nonnullos Patres sic confirmantes Christi impeccabilitatem, inquit adscribere, ijs dimissis quos hac argumentatione vlos, refert. Tolentus in cap. 8. Ioan. annot. 19. quia apud illos nihil inuenio.

S. August. l. de corrept. &c gratia c. 40. Quod nascetur
ex te Sanctum, vocabitur filius Dei. Ita nativitas pros-
77. 602

sc̄d gratuita, coniuncta in unitate personae hominem Deo, carnem verbo istam nativitatem bona opera secuta sunt, non bona opera meruerunt neque enim merendum erat, ne isto ineffabili modo in unitatem personae à verbo Deo, natura humana suscep̄ta, per liberum voluntatis peccatum arbitrium; cum ipsa suscep̄tio talis esset, ut natura hominis à Deo ita suscep̄ta, nullum in se motum malæ voluntatis admitteret.]

Apud eundem Autor libri 2. de incarnat. sub finem, describens Osiogenem 2. periar. c. 6. [Massam sicut in fornacibus sapè fieri oculis deprehendimus, totam ignem effectam dicimus, quia nec aliud in ea nisi ignis cernitur; sed & si quis contingere atque contraferre attentauerit, non ferri, sed ignis vim sentiat. Hoc ergo modo etiam illa anima, quæ quasi ferrum in igne, sic semper in Verbo, semper in sapientia, semper in Deo posita est; omne quod agit, quod sentit, quod intellegit, Deus est. Et idem nec veribilis, nec mutabilis dici potest, quæ inconuertibilitatem ex Verbi Dei unitate, indesinente ignita possidebit.] Et mox. [Ista anima aliter oleo lassitæ: id est, Verbo Dei, & sapientia vnguentur, & alter participes eius, id est, sancti Prophetæ & Apostoli. Illi enim in odorem vnguentorum eius cucuruisse dicuntur; Ita vero anima vesculum vnguenti ipsius fuit, ex cuius fragrantia, participes digni quique Prophetæ & Apostoli fibant. Sicut ergo aliis est vnguenti odor, & alia est vnguenti substantia; ita aliud est Christus, & aliud participes sui. Et sicut vos ipsum quod substantiam continent vnguenti, nullum genus potest aliud recipere liquoris: ita anima Christi, velut vas in quo inerat substantia vnguenti; impossibile fuit, ut contrarium recipiet odorem. Participes vero eius, quam proximi faciunt vesculum, tam odoris etiam participes & capaces; & qui ex odore eius participare, si se paulo longius à fragrantia eius amouerint, impossibile est ut non incidant in odorem contrarium.] Hæc Autor ille, & p̄ ad tem p̄äsentem apposicte. Miror quid in mentem venient Aegidio Coninck disp. 2. de actib⁹ supern. n. 122. ut errorum messem ex his verbis colligeret: quasi Origenes (& idem aquæ de Pseudoaugustino qui enīm dicitur, est statuendum,) & animam Christi dixerit corpori præexistisse, & solo amore unitam esse Verbo Dei, visione accidentaria, qualis est ferri & ignis. Ego nihil horum omnium, in eo loco Origenis deprehendo; præter apparentiam aliquam quod animam Christi præexistisse corpori dixerit: quam tamen apparentiam, supra discipuli, agens de Christi anima. Itaque nihil putens subfalcio in verbis relatis ex eo loco Origenis, & describentis eum Pseudoaugustini.

363. S. Epiph. in Anchorato. [Quis audebit dicere, propterea quod Saluator carnem aſumptum, à carne abdixit, ita ut bona carnis opera perficeret, iuxta totius vasis proprij consequentiam, quem tamen vilem & humanam carnem habuisse constat. Sed in nulla re laplante: Deus enim Verbum ex supernis à Patre progressum, quum volueret in carne nasci, frātabat vos ipsum: & sicut volebat, cohibet ipsum ab omni inutili carnali turba potuit. Si vero volebat, remittebat: remittebat autem ad rationales & decentes ipsius Deitatem, corporales necessitates. Neque enim cum haberet mentem in veritate, quemadmodum totam Incarnationem in veritate, mens distendebatur ad irrationales concupiscentias. Neque ea quæ carnis sunt, similiter ut nos, faciebat aut cogitabat: Verum ut Deus in carne vera genitus ex Virgine Maria, & carne & anima faciebat; itemque mente, & toro vase in hominum genere conuersabatur, ex supernis ex Patre in habitatione existens, Deus Verbum.] Et infra. [Peccatum non fecit, neque inventus est dolus in ore ipsius. Si enim virilem suam sanctis insuflavit, & hi quibus inspirauit, testantur quod erant sancti, iusti,

progressi in diebus suis circa reprehensionem; quando magis ipse in quo omni Deitatis plenitudini habitate complacuit corporaliter, etiam carnem veram accepit ex Maria semper Virgine, & animam verè humanam, & mentem, & si quid aliud est in homine, ipse in seipso habens vniuersa continuit Deus existens, non diuisa ad malitiam, non fracta à maligno illo, non capta volupitate, non cadentia sub delictum Adæ?]

Anastasius Sinaita cap. 2. 83. [Sola igitur Christi mens, & sanctissima eius anima, incapax, omnisque malitiae nescia fuit, forma enim serui erat, quæ regebatur, & gubernabatur à diuino Verbo in eadem hypothese sibi coniuncta. Quocirca hoc etiam profitebatur ea, quæ in Salvatore inerat humana natura: Non passim à me ipso facere quidquid. Cum enim ipsa natura leges & præscripta sine humano nomine, tanquam corpus Dei & anima, sublisteret; Domini motu & imperio promptè subiiciebatur, tanquam ad diuinatatem eucta.] Locum Ioannis ab Anastasio additum, eodem sensu accipit, & ad Christi in peccabilitatem aptat Rupertus lib. 1. de oper. Spiritus Sancti cap. 30.

364. Theodorus Abucara opuscl. 7. [Deus Verbum assumptus natura humanitas perfecta, vius est libera eius voluntate, & sensibus & naturalibus potentijs omnibus, conuenienter naturæ, & ut orportebat, ac secundum voluntatem Dei; atque ita vicit diabolum, non opposita & suppeditata in luctatione diuina virtute, & ampliore quam naturali; sed ut decebat Deum & legem, vius naturalibus & omnibus naturæ partibus, & potentij, & organis sic compostis, sicut conueniebat, ut mensura humanitatis postulabat. Arque ita vicit, & ostendit naturam vicerem, & nature deinceps victoria, & iustificatio attribuitur.] Et in fine opusculi, interrogante Arabo, an Christus potuerit à Satana & mundo induci ad culpam, respondit Orthodoxus. [Non potuisse dicimus; non proper infirmitatem, & debilitatem, sed proper convenientiam rationis, & decentie, sicut dicitur, non posse Deum iniuriam facere.]

S. Cyrilus l. de S. Trinit. c. 15. & 16. [Christus qui Deus erat humanae naturæ secundum personam virtutis, bonus erat quæ Deus. Atqui vero etiam quæ homo, libera potestate bonum habebat, quod secundum naturam est. Quemadmodum enim malum & peccatum præter naturam est, sic sancitatem bonum, & virtutis, secundum naturam est. Vnde etiam a quibus, id est, peccatum, eiusmodi appellationem accepit, quod dicitur ἀβεβάτη, id est, aberratio à bono, quod secundum naturam est. Itaque Angeli quidem difficulter mobiles ad malum sunt, & dicuntur beneficio nimurum Dei cui assident, & à quo semper lucem accipiunt. At anima Domini: omni modo ad malum est immobris, ut quæ ipsum Deum Verbum non secundum affectionem, Sed secundum unionem in se habeat. Et illa quidem principatum oblitat corporis; ipsius autem, Deus Verbum dux & princeps erat, quem liberè sequebatur & diuinam illius voluntatem implere propter summam sue sanctitatis eminentiam, vel maximè desiderabat. Quapropter etiam Dominus ad Patrem sum tempore Passionis orans, ut homo dicebat. Non ut ego vale, sed tu, sicut voluntas tua. Arguit enim hic sermo, non illa anima Domini, quod vna sit Dei Verbi, quod ei vnitum fuerat, & Patri voluntas Dominus ergo quæ servis conuenient, ipsorum servorum gratia, sed supra servorum conditionem habebat. Quippe Dominus erat, tametsi formam serni assumptus.]

365. Eodem reducendo est egregia ratio impeccabilitatis Christi, quam S. Cyrilus lib. initium capit. illius 15. sic formauerat. [Eligendi facultatem habet Christus, ut qui libero, esset prædictus arbitrio & humanæ id insuper naturæ conditio exigetur, propterea quod

quod etiam rationis esset particeps. (Quicquid enim rationis est particeps, libero præditum est arbitrio; & quidquid libero præditum est arbitrio, eligendi facultatem habet:) consilio autem & consideratione, & sententia & electione nostri instar, neutiquam opus habuit, & nec sollicito circumspectione. Quoad enim virtutem Deuerat, partim natura, deificatio ne partim. Quapropter etiam secundum hanc rationem, omni peccato superior erat. Vel enim ex lubrica electione nobis evenit ut peccemus, aut præter electionem ex eo quod attenti non sumus. Quin potius ipsum hoc quod attenti non sumus, peccatum est, aut certè peccatum principium. Quæ etiam causa est, quod involuntarij peccatorum penas luimus. Vbi autem causa absit, quomodo ibi id quod ex cœla est, obcepere possit?

Rupertus libro de voluntate Dei cap. 11. [Facta est iisque quoniam à viro & omnipotente creatore fieri posuit, facta est non tam per creationem, quam per assumptionem creatura talis, quæ peccare non solummodo noller, verum etiam non posset; quemadmodum dicit eadem creatura noua, filius hominis, idemque creator antiquus, filius Dei inconqueribilis; Annen one die vobis, non posset filius à se facere quicquam, nisi qui viderit patrem facientem. Item. Non possum ego à me facere quicquam. Quid enim est, quemquam à sententia Quicquam facere, nisi malum facere? Ergo non possum (inquit) à meis facere quicquam, id est, extra Deum, scilicet, extra verum, per membra ipsum divisa voluntate mea, à voluntate Del. Patris, sicut Angelus refugia, vel sicut primus homo prævaricator facere posuit & fecit, ut qui erat vterque creatura, & prius conqueribilis facta, & idcirco mirabilis. Nam hic Angelus sine homo, quandiu aliquid accidens significat ab essentiali bono agerius tamdiu à semetipso operatur; v.g. cum dicit malum boorum, & bonum malum, cum inique iudicat condemnans iustum, & iustificans impium. Vnde enim hæc nisi à semetipso facta, cum in essentia rerum alter sit? Et hæc quidem, de cetera huiusmodi, homo si multum est iustus, eum posse facere, non vult: Si autem parum iustus est, vel ad iustitiam non primum dispositus, nec adhuc eiusdem iustitia habitum inditus, parum inquam iustus est, si facere non audet. Deus autem sicut nulli vitio aliquique omnino accidentibus subiacet, ita summè iustus, tale aliquid omnino facere non potest.]

*Liquid per Verbi curam ademptum vel datum
Christi voluntati, ut esset impeccabilis com-
mittendo.*

366. Quare probatio impeccabilitatis Christi ex visione, cum sit tam granum Patrum, maximis astimanda est: nec rectè Vasques 3. p.d. 61. c. 5. eam defixit. Vnum tamen ad eum plenum robur & illustrationem omnitudinem, desiderari video. Nempe quæ ratione ea directio à Deo adhibetur, per quam Christum diximus factum esse impeccabilem. Quod periodus est ac si quereretur, quid faceret, quidve subtraheret Deus, circa voluntatem Christi creatam, ut non posset peccare actualiter, falso visionem & amorem beatissimum, quem nunc attendi nolumus. Ex quo peccata quidem commissionis, non est magna difficultas. Eagenus enim Deus, eripiebat Christo patientem expeditam peccandi contra præcepta negatione per commissionem; quatenus decreto suo non preparavit in modo negavit Christi voluntati concursum ad sic operandum. Quia enim Deus tenet regere humanam Christi voluntatem; non præparavit ei concursum ad operandum, cum operatio præcepto negatio ne verbatur. Nec dici potest, Deum quidem præparasse concursum, sed posito quod voluntas Christi præcepit. Raynaldi Christus,

*Idem dubium quoad malas omissiones, male
expeditum.*

367. Sed restant peccata omissionis, ad quorum perpetrationem nullus plane concursus diuinus est necessarius, quia consistunt in non actu. Et quamvis iuxta aliquos, mea quidem sententia non reæ sentientes, nequeat dari pura omissione, sed ei positivus aliquis actus semper adiungatur: tamen tota malitia omissionis, consistit in negatione actus debiti, quam per accidens concomitant actus ille positivus, cuius proinde interclusio per subducendum concursum, nihil iuvabit ad excludendum negationem actus debiti, in qua sola consistit peccatum omissionis. Pro his ergo peccatis, quomodo conferatur impeccabilitas, aliter exponendum est, quam per concursus subtractionem: quandoquidem eo ipso quod homo, vigente agendi obligatione sciens & aduentens cum posset bene agere, non agit; peccatum omissionis incurrit, etiam si neque eam omissionem positiue velit, neque possit habere ratam.

Video dici posse, agendi potestatem quæ exigitur ad omissionis libertatem, atque adeò malitiam præcludi in eo eventu posse, aliter quam subtractione concursus exhibendi voluntati, quem vidimus ad hæc peccata non esse necessarium: nimur vel subtractione concursus necessarij respectu intellectus, vel ad actione voluntatis, ut positivè velit. Operatio enim intellectus prælucens necessaria semper est, ut quomodo uniusque peccetur, quia notitia est principiū primum voluntarij & liberi, sine quo nulla est malitia. Si ergo subducatur intellectui concursus, ita ut iudicare non possit esse sensibiliter bonum omittere operationem, omissione non erit libera, atque adeò neque vitiosa. Et tamen obstruet aditus ad omissionem, si permittatur quidem intellectus pronunciare de bonitate sensibili omissionis, sed iudicio incongruo, nec contemporato voluntati, ex quo omissione non sequatur: quia quicquid liberè facimus aut omitimus, ex iudicio congruo & voluntati nostra contemporante præstamus. Vnde si Deus tantum permittat, omissionem proponi bonam sensibilitatem per iudicium incongruum, nunquam omissione sequetur liberè, atque adeò nunquam erit mala. Tandem si quo temporis puncto virgo operandi obligatio, Deus fortis motione vel abreptione adigat voluntarem ad agendum quod præcipitur præcepto affirmatio; certum est præcludendam esse omissionem, ciuique vitium. Itaque erit cui videatur, potestatem non operandi quæ necessaria est ut omissione sit libera, excludi in prælenti negotio posse, aliter quam subtractione concursus requisiti pro actione voluntatis.

368. Reuera tamen, nullus horum dicendi modorum videtur idoneus. Nam iudicium quo præclenso voluntas priuatus libertate omittendi, non est iudicium reflexè approbans bonitatem omissionis; quia sine eo iudicio reflexo, potest omissione libera & mala esse, si homo aduentat virgere obligationem agendi, & feneretur: Hoc autem iudicium: quod præcisè est necessarium

cessarium ut quis possit agere, atque adeo ut liberè omittat, non fuit à Deo impeditum in Christo, alioqui factus esset ignorans; quod æquè incommodum est admittere ac peccabilitatem Christo concedere. Quod si dicatur, concessum quidem fuisse Christo iudicium aliquale, sed incongruum, ex quo effectus non sequitur; illud in primis opponetur, in iudicio quale diximus necessarium dumtaxat esse ad liberè omittendum, ægide distinguuntur posse congruitatem, & incongruitatem, cum illud iudicium non sit propositio boni sensibilis quod cerni potest in omittendo propter hanc aut illam causam; vbi habere locum potest varietas illa congrui & incongrui iudicij, ob diuisitatem rationum movementum quarum aliquæ congruant, alia dissonant voluntati, sed sit præcisæ propositio obligationis operandi: in qua nuda propositione, non appetat quæ distinctione congrui & incongrui iudicij queat fundari. Sed esto concedatur sane illud iudicium posse esse incongruum. Inde tamen tantum inferte licebit, omissionem non esse fecuturam, quia ex iudicio incongruo nihil liberum sequitur: Non tamen licebit inferte, omissionem non posse sequi, quod necessarium est, ut Christi quodam eam impeccabilitas habeatur. Neque enim tantum intendimus, monstrare quomodo Christus non sit peccatorius omittendo, sed quomodo ne peccare, quidem possit. Denique adactio voluntatis Christi ad operandum, non potest esse vnius ad libertatem omissionis vitiosam impediendam, & anferendam potestatem expeditam peccandi per omissionem, quia adactio physica extorquet actionem cum omnibus suis circumstantijs: unde funditus excideretur libertas, quam tamen saluam esse oportet, nec (vt infra videbimus) retineri vidente precepto potest, nisi quoad circumstantiarum delectum, quam physica adactio planè excluderet.

Vera expeditio.

369. Legitima itaque ratio, exponendi quomodo Deus spectata sola unione, voluntatem Christi ita dirigit, vt non possit omittendo peccare, in eo sita esse videtur, quod Deus absolute & efficaciter decreto præfuerit omnes Christi actus, quos ex precepto tenebatur elicere: ita vt quamvis de facto noluerit Christum ad eos adigere, quia prævidebat eum sponte sua eliciturum actus illos; esset tamen fortiter adacturus ad operandum, si præsumum esset illam eliciendi voluntatem, Christo defutaram esse in puncto urgentis obligationis. Deus enim qui humanam Christi voluntatem tenetur regere, & a peccato arcere, ac curare ne peccare possit; supposita operandi obligatione respectu Christi, tenetur velle eum adigere ad eliciendum actum præcepto affirmatiuū iudicium, nisi ipse Christus prævideatur vltro & sponte sua operaturus. Si enim hoc prævideatur, vt sane præsumum est quod omnes actus à Christo eliciendos ex obligatione præcepti aliquius affirmatiuū, frustra interponetur adactio. Per eam portò adigendi voluntatem, quæ tamen in actu non erumpat, nec sit præmissio mouens, sed purè immanens, optimè consilimus & Christi libertati, & impeccabilitati, quodam omissionem actus præcepti. Nam vi modi operandi ad extra quem Deus tenet de facto, voluntas sibi ipsi permittitur: unde liberè servatur in executionem præcepti affirmatiuū quam sponte eligit. Quia tamen si non fuisset prævisa sic electa, non fuisset sibi permittenda, sed fuisset adigenda ad eligendum; eamque in eo eventu adigendam voluntatem Deus re ipsi concepit; propterea voluntas ita est libera, vt tamen simpliciter loquendo sit impeccabilis, vi solis unionis, & directionis divinae ob unionem debita: quia impossibile est, peccatum coniungi cum divino illo decreto, quod suppono latum ex obligatio-

ne quæ Deo iniicitur curandi & regendi voluntatem Christi humanam. Neque dicas, hinc sequi quousque electos esse impeccables, cum ex suppositione divini decreti de illis efficaciter ad gloriam perducendis, æquè affirmandum sit eos fore adiligendos ad operandum, nisi præuiderentur volituri. Hoc si dicas, respondebo decretum Dei de electis perducendis ad gloriam, non esse ineluctabile, quale haec obiectio supponit, sed esse dumtaxat efficax per ordinem ad auxilia congregari quæ effectum quidem sicut habitura, ita tamen ut nihil sit quod obsteret, quoniam voluntas si velleret, ea causa redderet: quod circa Christum impeditur interpolatione decreti divini ineluctabilis, verèque præsumiuī, quo ita libertati Christi parcitur, vt tamen non patetur, nisi ipsa vltro se dederet, & sequente blandè vocante Deum, quo tempore præcepti affirmatiuū obligatio vrget. Itaque quamvis Christus sp̄cato modo se habendi quem Deus de facto seruavit cum eius voluntate, tempore implendi præcepti affirmatiuū, potuerit non agere cum agendum erat, arque ad peccare; Tamen attento decreto actuali divino, de immutatione prædicti modi se habendi, si voluntas non fuisset sponte consensu; potest ad debet Christus dicti simpliciter impeccabilis, etiam sifendo (vt nunc facimus,) intra directionem debitam intuitu unionis, nec recurrendo ad visionem beatificam, vi cuius Christus alia ratione reddebatur impeccabilis.

Probatio altera impeccabilitati Christi, ex unione ut via ad sanctitatem increatam.

370. Haecnenus de prima ratione probandi impeccabilitatem Christi ex unione, ob debitam ratione eius directionem proximè explicatam. Est vero præter alijs modis tuendis impeccabilitatem Christi ex unione, quem Vasquez 3.p.d.61.cap.6.ita efficiat prout ut nullum præterea censeat esse idoneum, ad impeccabilitatem Christi probandam, clausa beatitudine. Regula autem 3.p.d.1 14.§.3. & Aegidius Coninc disp. de Actibus supernis, num. 118.ad. 121, hunc modum repudiavit tamquam illegitimum. Si tamen recte explicetur, optimus est videturque aperte infinitus à S. Cyrillo l de S. Trinitate cap. 15. initio, vbi ait animam Christi fusile peccati incapacem, et est Deificata per unionem. Quod ita intelligo, vt unio cum sit via ad supremam & eminentissimam sanctitatem quam Christo confert Deitas inungens eum interuenientem unionem, tam impossibile sit Christum peccare, quām est impossibile formas, non modis contrarias, quæ diuinis faciari possunt, sed etiam essentialiter oppositos, simul iungi. Tales formæ sunt, sessio & statio, motus fusum ac deorum, grata sanctificans & peccatum mortale. Quia ergo Deitas in ratione formæ inungentis Christum interuenientem unionem, multe plus pugnat cum quāis peccati etiamque minutissimi deformitate, quām gratia sanctificans creatam cum peccati mortali; & quod de essentiali pugna gratia & peccati gravis, problematicè agitatur, est planè certum de pugna Deitatis essentiali, cum quāis culpa; propterea impossibile est, eam naturam qua Deitas sic inungit & sanctificatur, esse in voluntate sua capacem peccati cuiuscunq; actualis, sine commissionis, sine omissons. Nam de peccato originis, dictū iam est suo loco. Cum gratia quidem sanctificante creatam compotissibiles sunt minutia peccatorum, quia est sanctitas participata & finita; ideoque modicos illos natus, & labeculas veniales, non excludit scipio ac formaliter. At cum gratia increata, sine cum Deitate, per unionem mediante Verbo, applicata huic humanitati, & eius voluntati, nulla quantumcumque exigua labes coherere possunt, quia Deitas est sanctitas infinita. Item gratia habitans sanctificans, quia non spectat ad sicut & est aleganda prorsus

porsus accidentarum homini, subiacet libertati hominis, & eius abusus depredi potest; non item hac in creatura Christi sanctitas, quia confertur interuenienti ratione postoritate, pertinenteque mediae & consequenter ad eum Christi unde non subiacuit Christi libertati, sed sicut à Deo antecedenter collata est, & inconsolata humana Christi voluntate, ita & conservatur. Quid accomodatissimum est ad intelligentem, quomodo Christus, per unionem aduehentem ipsi, incrementam sanctitatem, redditus sit impeccabilis. Quoniam enim habeat admittendi vel subeundi peccati capaciter, qui non potest à se exentere formam essentialiter pugnare cum quouis peccato, tam mortali quam veniali? At huiusmodi forma est Dei: ut rationem adiectam naturae creare, cùmque formam Deus Christus conservat independentem ab humano eius arbitrio, siveque sua voluntate; quam nunquam retrahit, quia dona Dei sunt sine potentia. Impossibile ignorari fuit, Christum peccare quomodo liber, sponte ratione, prout substantiale & incrementam sanctificationem perduxitum suppositum conchente.

371. Vnum tamen desiderari adhuc video, ut hæc res afferenti impeccabilitatem Christi stabilitur; neque ut explicetur quomodo unio per aduentum diuinam sanctitatem possit expellere peccatum aetiale, cum commissionis, tum omissionis. Nam peccatum omissionis declinatur elicendo operationem praecipuam affirmativam indictam: & impotens illud incurredi, conferit necessitatem ad operationem. Ut ergo non possit peccare peccato omissionis, necesse est ut non possit non agere, cum agendi obligatio inserviat. Hoc autem non potest praestare uno, quæ non est activa; neque diminu personalis, quæ si alterativa non est; ut neque diuina sanctitas sub ratione forme spectata. Similiter peccatum commissionis, excludit subtractione concursus. At neque uno, neque personalitas, neque sanctitas diuina, sub ratione forme inunguis & perfundens humanitatem, subtrahit voluntati Christi concordum quo egreditur, ut posset peccare committing; etiam si ratio ut libratur; sicut etiam est ratio cur voluntas indebetabiliter ad agendum virgineum, nec possit non operari, seu omittere ad um efficiendum precepto indicatum. Non apparet ergo, qua ratione ad utrumque genus horum peccatorum, Christus factus sit impotens per unionem, prout aduehentem Christo sanctificatus increas.

372. Dicendum videtur, impotentiam peccandi, secundem esse ab incapacitate recipiendi peccati, formaliter loquendo, & spectando rationem constitutam velutque illius prerogativa, quamvis ambo concomitantia in Christo, & nequa sit abique alterius; immo una ex altera inferri optimè possit. Impossibilitate enim est, cum qui non potest in le peccatum recipere, peccare; cum peccatum sit actus, vel forma immanens, quam necesse est, quoad actum vel quasi actum elicere; unde tota virulentia in aliis actus externos tendunt, inexsistere ipsi peccanti. Impossibile item est, cum qui non potest peccatum profundere, esse capaces eius, quod nisi ab ipso profundatur, non erit peccatum. Itaque duo illa connectuntur, & idcirco quomodo rationes eorum formales sint discrepantes, tamen unum sepe surpat pro alio & qui unum eorum confert, consequenter quoque confert alterum. Manifestum porro videtur, ratione Deitatis inunguis & sanctificantis, quam humanitatem aduehit, conferte formaliter & directe incapacitatem respondere actionis pravae, vel illius privationis in qua sit omisso virtus. Nam formæ ista sunt plane incompossibilis cum sanctitate essentiali, multo magis quam lex cum tenebris, vel testudo cum curvitate. Consequenter tamen, unio dat quoque impeccabilitatem.

Theoph. Raynaud, Christus.

tem, utruis illo modo peccandi, seu immittendi subiecto peccanti actum malum, vel actus boni priuationem. Non quod concordum per se subtrahat quoad actus pravos, vel quod operationem indictam elicit, eiulve elicienda vim per se conferat; quia omnia falsa esse, monstratum recte est in propria ratione dubitandi: sed quod plane & essentialiter impedit subingressionem peccati, sine qua potentia peccandi subsistere non potest, cum peccatum sit actus immanens. Ut autem cœursus subtrahatur quoad actum prauum, & operatio bona eliciatur, excludaturque omisso malum, aliunde curandum est.

Ex quo liquet, hunc secundum modum probandi impeccabilitatem, Christi propter viatoris, quamvis idoneus sit, & optimam causam continet cur peccatum admitti non possit à Christo; tamen supponere, aut connotare interuenientem Verbi dirigentes, & curantur que necessaria sunt, ut impotens ad malitiam aetiam, cum positivam, tum priuationam, que essentialiter incompossibilis sunt cum diuinitate inungente, complete subsistat; & peccandi facultas non tantum indirecta ob subiecti incapacitatem essentialiter ad formam, quæ per eam facultatem essentialiter connotatur, sed directe quoque amoueat, luxatis & oblatis, immo præclibus ipsiusmet peccandi principijs efficiatis, aut quasi effectu. Vnde quia hic secundus modus probandi Christi impeccabilitatem, aliquatenus depolit primum, qui ab hoc secundo plane independens est, meritè primum locum dedimus ei, qui per Verbi directionem rem hanc explanat. Ut ratiōne merito quoque, probationem impeccabilitatis ex directione debita ob unionem collocatam esse ante probationem ex ratione prout sanctificationem inducēt; quia unio ad suppositum, quo ratione debet ob eam directio, est prior ratione Deitatis cum humanitate in ratione formæ sanctificantis. Nam unio cum supposito, est immediata & physica unio. At unio diuinitatis in ratione quasi formæ sanctificantis, non est nisi media, & per suppositum: arque adeò est ratione posterior unione cum supposito, & eius appendicibus; sive directione debita ob unionem cum supposito, præcisè ut talis est.

An in Christo superstes, potentia peccandi.

373. Est ergo Christus protus impeccabilis, etiam prout viator, & semper necessitatione ad bonum per beatitudinem. Quod innuisse videtur Propter 3. de via contemplati. cap. 3. 1. verbis illis, [Christus sine peccato conceptus, & natus, non solum non peccauit, sed etiam peccare non potuit.] Agit enim ibi de Christo, prout viatore. An verò dicendum sit, non manere in Christo potentiam peccandi, ut latè contendit Ragusa 3. p. d. 1. 4. §. 9. An quod alij malunt, dicendum sit, manere quidem in Christo potentiam illam, sed impeditans est de vocabulis: ei non absimilis, quas à Philolophis de celo agitat; an supposita similitate unionis materia & forma caelestis, ac dispositionum unionem illam sicutiū naturali inexpugnabilitate, dicendum sit certum esse corruptibile, ac incorruptibile, quæ est rixa de vocibus. In te tamen nostra, castius loquuntur, & dignus Christo, qui vel negat manere in Christo potentiam peccandi, vel si eam manere concedat, simul tamen addunt, manere impeditam; quia quamvis in Christo maneat liberam arbitrium, quod in alijs est, potentia ad peccandum; tamen in Christo non est solutum quoad tendentiam in bonum vel malum morale, sub qua tantum ratione dicitur in nobis potentia peccandi. Similiter si queratur, an Christus sit moraliter ac physicè impeccabilis, quæ est alia inter nonnullos lis de nominibus; dignior Christo est modus loquendi, eorum qui Christum physicè impeccabilem pronuntiant; cum Christi impeccabil-

itas dimanet ex forma physica ipsi Christo interna, nempe ex unione, diuinam substantiam directricem, perque eam vnguentum divinae sanctificationis adueniente. Nec plora de primo defeccta nostre a Christi voluntate femoundo.

Peccatum habituale, seu peccati macula, procul a Christi voluntate.

374. Alter defecetas nostras, huic primo affinis, im moraliter idem, & idcirco a Christo quoque repelendus, est peccatum habituale, sive macula peccati, quod contractum ante assumptionem sit, nec condonatum, ideoque moraliter perfomeret. Restinque disputationem ad maculam contractam ante assumptionem, quia certum est ex proxime dictis, maculam contractam ex peccato elicito per voluntatem naturae iam assumptam, esse impossibilem. De macula autem peccati eliciti ante assumptionem, non adeo liquet, an impossibile sit eam perfidare. Nec sanè id probat ratio qua vitur. Raguia 3. p. d. i 4. §. 7. ad 3. ex eo ducta, quod peccatum sit natura ut principi quo, suppositi autem ut principi quo: unde habetur, æquè maculam sive actionem habitualiter persistantem, fore tribuendam diuino supposito naturam iam sic sordentem assumenti de novo, ac tribueretur si terminasset naturam cum mala illa operatio prodige: quia nouum suppositum succedit in obligationem retractandi, vel curandi abfitionem macule, priori supposito antea incumbenter. Hanc rationem, ne go esse idoneam. Nicitur enim falso principio, quia supponit actionem cum actualitate habituale, pendere efficienter a supposito tamquam à principio *quod*, cum tamē in neutrō statu actio à supposito pendas physicē & proprie, sed tantum moraliter, quatenus ei tribuitur actio, qui potest & tenetur eam à voluntate propria in edice nec impedit: quod debet suppositum respectu voluntatis operantis, cum est voluntas propria illius suppositi, non autem cum ante assumptionem operatur. Unde circa probatum villum suum, ex eo capite duendum, relinquente posset anteriori contractam maculam, in prioris egostatis argumentum. Sanè obligatio retractandi peccatum illud, quam Author cum quo agimus injicit novo supposito, est obligatio præcepti affirmativi, que non statim virget, sed tantum pro certo tempore. Neque enim qui peccatum admisit, obligatur illico ac peccauit, penitentiam concipere, vt traditur exponendo præceptum virtutis penitentia. Itaque vi obligationis cuique injecta ex natura rei, vt se peccato expediat, diuinum suppositum non impeditur humanitatem quam in peccati sordibus iacentem assumptionis, retinere sordentem, saltem usque ad tempus, quo præceptum retractandi peccatum virgere inciperet. Eritque id molto apertius, si singamus naturam qua peccauit, & qua sola potest peccatum retractare, assumi dormientem, nec capacem retractandi peccatum, vel cogitandi de eius retractandi obligatione.

375. Vides cur dixerim, non æquè constare, quod impossibile sit maculam peccati ante assumptionem contracti, perfide in natura assumpta, ac conserat id esse impossibile, de macula peccati post assumptionem contracti: quia pro hac macula excludenda, pugnare omnia qua superioris pro Christi impeccabilitate protulimus: pro macula autem anteriori immissa, prior ratio quam ducebamus ex directione humanitati assumptionis debita, valer tantum pro certo tempore, quo obligatio concipiendi penitentiam de peccato ante assumptionem contracto, inciperet virgere naturam assumptionem; & occasione eius etiam suppositum, cuius est proficere, ne natura quam terminat, novo peccato omissa penitentia inquinatur: quod tempus non semper currit, ideoque posset peccati macula superioris el-

se, saltem ad breuem moram interfluentem ab assumptionis initio, usque ad tempus obligacionis præcepti de concepiente peccati ante contracti penitentia. Aliunde tamen fortissime cuincere possumus, impossibile esse peccatum ante assumptionem contractum, perstat post assumptionem naturae per diuinam personam. Nimis vero quia diuinitas, ratione suppositi habet se ad natum assumptam ut formam sanctificans, eamque inungens, & Deificans: cum qua inunctione & suprema sanctificatione, impossibile est cohædere peccatum ante contractum; sed necesse est ad tunc sanctificationis inunctionem, peccatum quocunque anteriori contractum, condonari, & plane aboleri. Ex ergo capite, æquè impossibile est, naturae assumptione voluntatem peccati macula inquinatam perfidare, ac impossibile est eam de novo peccare, eliciendo actu illiscirum, vel omittingo præceptum; quod vidimus usquequa repugnare.

Difficultas contra voluntatū Christi impeccabilitatem ex eius libertate.

376. Fuit itaque Christus quā viator, pro suis inca-
pax peccati cuiuscumque actualis admittendi, vel reti-
nendi moraliter durans: quā est longè communissima
sententia Doctorum recentiorum, & maioris partis
antiquorum, licet aduersus eam militet gravissima ne-
vumquātū satis enodata difficultas, ducata ex Christi li-
bertate circa rem præceptam, v.g. circa mortis per-
petrationem pro salute nostra. Certeissimum quippe est,
& ex fide, Christum meruisse, mortem præceptam pro
nobis opperendo. Torum autem meritis fundamen-
tum, est libertas, S.Bernardus optimè tradit lib.de graci-
& lib. arbit. est quae ex terminis ipsius perspicuum. At
quomodo potuit Christus mereri circa illā materiam si
nō fuit ei libera? Et idem est de omnibus, quae ei di-
vinitus, aut lege aliqua, sive naturali sive positiva mandan-
tur. Nā eatus libertas est origo laudabilis &
meriti, quatenus homo liber, accepta lege potuit trans-
gredi & non est transgressus, facere mala & non fecit.
quod Christus præstare non potuit, quia erat impeccabilis
tum quā viator ob vnojung, tum quā comprehen-
sor, ob summum amorem libertati frenos in-
sistentem, ne à recto exorberet. Esto salua maneat Christi
libertas sua quoad alias materias, non tamen quoad
res præceptas, quas faciendo aut omitendo peccaret.
Non est tamen hoc satis, quia indubitatum est, Christum
meruisse moriendo, quod tamen habeat in manus.
Quomodo ergo meruit id exequendo, si non
poterat non exequi, cum esset impeccabilis? Et idem
est, de executione aliorum quorumvis mandatorum.
Et quanquam non in præceptis tantum operibus, sed
in quibusvis meritoris, valer illud Autoris sermonis
de iesiōne apud Cyprium. [In nullo Christum, a-
qua coegerit aut dominata est ei necessitas, qui proprie-
moderamini voluntatis, dispoluit & percoluit quod
exigit humanitas.] Tamen in rebus præceptis pungit
aperte difficultas quam proposui.

Hanc difficultatem noper attigi summatis, vnde
quād diuissi, in confutatione noua libertatis p. 2. c. 5.
Quod enim ibi non agerem Theologice huius mate-
riæ tractarem, sed examinatorem insulsissime ab
omni ierdī æuo sententiæ, qua libertas negabatur fia
esse in facultate veroliber flexibili; locabatur autem
quidditatem & formaliter, in amplitudine & eminen-
tia, ex adhæsione cpm Deo; cīque sententie patoci-
nium obtenderetur ex Christi libertate, non penitus
in eius discussionem descendit, quām ferrent fines in-
stituti mei in illo opere, nempe quantum necessitatis erat
vt ostenderem, Christi Domini libertatem sine illo co-
mento retineri posse, ac debere: quod vt præstarem,
delibauit, & per summum veluti verticem in transfor-
su

si attigi, quæ hic locupletare & vndeconque firmare, præfens insitum deposita. Ut autem clare & solide procedamus, distinguenda est materia præceptorum negatiuum, qualis est non patrandi quippiam mali, à materia præceptorum affirmatiuum, cuiusmodi est perpetuo mortis.

Expeditur quoad præcepta negatiua. Vrgetur de affirmatiis.

377. Quod materia præceptorum negatiuum, hinc Christum carnifice liberat, ut patet euidenter ex eius impeccabilitate. Nam libertas est principium, quod politis omnibus ad agendum præequatis, potest agere & non agere. Inter ea autem prærequisita, numeratur preparatio diuini concensus, sine quo agens quodlibet creatum iacet obstipum, nec potest producere in actu secundum. Igitur cum Christus Dominus, ut supra vidimus, non habuerit paratum à Deo concussum ad male operandum, sequitur manifeste, tam non fuisse ad hoc liberum; ac proinde obtemporeando præceptis negatiui v.g. non furandi, non peccandi, ac similibus, nihil fuisse promeritum: quia ad meritum supponitur libertas, que Christo desuit quod has materias, sive quod violationem præcepti negatiui, operacione interdicunt. Non attendo ita aliquos reflexos, approbatios impotentia malitie, & necessaria à prauis operibus abstinentia. Taliis quippe actus reflexi, quanvis habeant pro obiecto materiam præceptorum negatiuum, id est actus rei, vel potius beatam ad eos impotentiam, tamen non sunt materia ipsa præcepti negatiui, vt notum est. Nec enim interdicuntur; & idcirco Christus habet ad eis preparatum diuinum concussum, atque adeò expeditam libertatem, moralitatem & meriti fundatricem, quia non supponit, circa actus qui sunt materia præceptorum negatiuum.

Quae tota difficultas, qua circa libertatem & materialiam Christi, ex impeccabilitate eius ducitur, arctans est ad actus bonos ex præcepto affirmatiis obeundos, & in eo sit est; ut exponatur, quomodo Christus circa actus ita præceptos liber fuerit, cum non posset, non non exequi, ob impeccabilitatem quia pollebat, & quia viator ob unionem, & quia beatus. Peccasset enim omnes: At impossibile erat Christum peccare, ignorare & omittere actus bonos præceptos. Nihil itaque menavit eos obeundo, quod tamen certum est dici non posse; quia inter actus sic præceptos, numeratur mortis perpetuo, qua quis dicas Christum nihil nobis meruisse, cum Scriptura passim obligacionem meritorum Christi Domini, agnoscant in ea obedientia, & mortis subiunctione. Insigniterque S. Bernardus ferm. ad Miles templi c. 1. & ita factum, & congruentissime factum sic demonstrat. [Transgressor inueniens est homo diuinę legis, inuenit et ipse aliam legem in membris suis, repugnante legi mentis sua, & captiuante se in legem peccati. Porro peccatum (ut scriptum est,) separat inter nos & Deum. Separat proinde etiam nos, inter corpus nostrum & nos. Non potuit diuidi anima à Deo nisi peccando, nec corpus ab ipsa nisi motiendo. Quid itaque austerius perculit in ultione, id solidū passa a subditū, quod præsumperat in Autorem? Nihil profectò congruentius quam ut mors operata sit motu, spiritualis corporalem, culpabilis penalem, voluntaria necessariam. Cum ergo hac genina morte secundum vitramque naturam homo damnata fuisset; altera quidem spirituali & voluntaria; altera corporali necessaria: utrique Deus homo una corporali ac voluntaria benignè & potenter occidit, illaque una sua, nostram vitramque damnavit, menti quidem. Nam ex duabus mortibus nostris, cum altera nobis in culpa meritum, altera in posna debi-

tum reputaretur, suscipiens penam & neficiens culpam, dum sponte & tantum in corpore moritur, & vita nobis & iustitiam promerebat. Alioqui si corporaliter non pateretur, debitum non soluisset: si non voluntarie moreretur, meritum mors illa non habuisset. Nunc autem, si, ut dictum est, mortis meritum est peccatum, & peccati debitum mors; Christo remittente peccatum, & moriente pro peccatoribus; profectò iam nullum est meritum, & solutum est debitum.] Infinuit eam rationacionem S. Gregor. 9. moral. c. 5. ad illud, si flagellat, occidat semel.

Declinatio difficultatis, per inficiationem præcepti affirmatiui Christo impositi.

378. Aliqui præfocant (vt sic dicam,) vel potius eludent difficultatem, & fugam eius præoccupant, negando Christum subiacuisse illis præceptis; nominatimque difficiuntur, imponitum illi esse vnum præceptum de morte subienda. Qua in parte graues suffragatores adhibent, quibus vnum est, præceptum de adeunda morte quod Christus toties iterat, non fuisse verum præceptum. Ita enim habent Græci plerique Patres, & nonnulli ex Latinis Scholastici item ac interpres non ignobiles. Nazianz. orat. 4. 2. quarens eut Christi sanguis fuisse sit, & cui oblatus in precium nostrum exclusisset Satanam, eique persolutum tantum littorum negasset; excludit & Patrem. Nam [Quæratio afferti potest, ut virginis luctuine, Pater obliteretur, qui ne Isaac quidem à Patre oblatum accepterit, sed ariete in rationalis viam locum substituto, sacrificium permutarit. Perspicuum utique est, Patrem quidem accepisse, non tamen quod petierat, aut eo opus habuerit; verum propter consilium & administrationem, & quia per humanitatem à Deo assumptam, homini anicitatem afferti oportebat: ut tyranno per vim superato, nos liberaret, ad séque per intercessum filium reduceret, hoc ad patris honorem, cui in omnibus cedere perspicitur, dilapsantem.] En negat Theologus, Patrem petijisse Christi sanguinem quod perinde est ac si dicaret, non præcepisse mortis perpetuam, sed ait Christum eam vltro obvulsi Patre in littum pro liberatione nostra, non depositentem Patre, sed tantum acceptante à Christo oblatam; quam fuisse Theologi mentem, Nicetas ibi clare tradit.

379. Idem in finitum, vel potius exprimitur, verba illa S. Basilij l. de Spiritu sancto c. 8. [Ne igitur ob filij dispensationem, servilem humilitatem, aut coactum obsequium imaginemur. Sed intelligamus voluntiam sollicitudinem, ex bonitate ac misericordia iuxta voluntatem Dei Patris erga suum figmentum operantem. Sic enim pietatem seruabimus, si & perfectam illi potentiam testimonio nostro tribuamus, & nequaquam in omnibus qua perfecta sunt, filium à voluntate p[re]terna separabimus.]

Idem frequentissime habet S. Chrysostomus. Non minat in verò hom. 7. in ad Philipp. [Inanuit (inquit,) seipsum, separat inter nos & Deum. Separat proinde etiam nos, inter corpus nostrum & nos. Non potuit diuidi anima à Deo nisi peccando, nec corpus ab ipsa nisi motiendo. Quid itaque austerius perculit in ultione, id solidū passa a subditū, quod præsumperat in Autorem? Nihil profectò congruentius quam ut mors operata sit motu, spiritualis corporalem, culpabilis penalem, voluntaria necessariam. Cum ergo hac genina morte secundum vitramque naturam homo damnata fuisset; altera quidem spirituali & voluntaria; altera corporali necessaria: utrique Deus homo una corporali ac voluntaria benignè & potenter occidit, illaque una sua, nostram vitramque damnavit, menti quidem. Nam ex duabus mortibus nostris, cum altera nobis in culpa meritum, altera in posna debi-

Z 2 - 4 hom. 4. 8.

hom. 2. 8. in ad Hebr. ad illud *proposito sibi gaudio*, vbi dicitur ait, Christum ex proprio arbitrio venisse ad crucem, & potuisse non venire. Chrysostomus de morte adharent Theophilactus & Euthymius loan. 15.

S. Cyrilus aperte videtur astupulari lib. 10. in loan. c. 20. verbis illis. [Cum salnare humanum genus Deus Pater voluerit, neque id creature posset aliqua efficere: ipse, qui voluntatem Patris opportunè nouit filius, huiusmodi dispensationem suscepit.] Sicque obsecutus genitor est, ut motorem etiam turpissimum subierit: *Propterea*, (inquit,) *Deus eum exaltavit*. Habet in obedientia illa voluntaria, paterni consummationem consilij, quod mandati loco sibi filius dicit. Nam et si ut Verbum Patris, profunda Dei scrutatur, immo vero ipse sit sapientia & Verbum Patris, omnia tamen quae Patris videntur, peragit, & mandata, ut homo appellat.

380. Sed explicatissime præceptum de quo agimus, inveniatur est S. Anselmus lib. de medit. redempt. gener. hum. c. 4. verbis illis. [Spontanea voluntate, ad honorem Dei & uirtutem aliorum hominum, qua illi mala voluntate sunt illara, laudabiliter & miteriter sustinuit. Nec vila cogente obedientia, sed potenti disponente sapientia. Non enim illi homini, Pater ut moreretur cogende præcepit; sed ille quod Patri placitum, & hominibus profutatum intellexit, hoc sponte fecit. Non enim ad hoc eum cogere potuit Pater, quod ab eo exigere non debuit. Nec Patri tantus honor potuit non placere, quem tam bona voluntate filius sponte obtulit. Sic itaque Patri liberam obedientiam exhibuit, cum hoc, quod Patri placitum scire, sponte facere voluit. Denique quoniam Pater illi hanc voluntatem bonata dedit, quamvis libertam; non immiterè dicitur, quia eam velut præceptum Patris acceptum. Hoc itaque modo, obediens sibi Patri iisque ad mortem: Et sicut mandatum dedit illi Pater sic fecit. Et calicem quem adest illi Pater bibit. Hec est enim perfecta & liberima humana natura obedientia, cum voluntatem suam libertam sponte voluntari Dei subdit, & cum acceptam bonam voluntatem, sine omni exactione, sponte libertate, opere perficit.] Et i. i. cur Deus homo, cum c. 8. multa loca scripturarum addens, sicut quibus tradi videtur Christum habuisse à Pater præceptum moriendi pro nobis, respondet c. . Christum quidem ex obedientia vivendo & loquendo, indecibiliter tenuisse veritatem & iubilat, non tamen ex obedientia exceptisse mortem, etiam si propter obedientiam illam recte & pie viuent, illata ei mors, ultra sit ab eo excepta. [Non ergo coegerit Deus Christum mori, in quo nullum fuit peccatum; sed ipse sponte sustinuit mortem: non per obedientiam defensit vitam, sed propter obedientiam seruandi iustitiam, in qua tam fortiter perseverauit, ut inde mortem incureret. Potest etiam dicari, quia præcepit illi Mori Pater, cum hoc præcepit Pater, unde incureret mortem. Ita ergo, sicut mandatum dedit illi Pater, sic fecit. Et calicem quem dedit ei, bibit. Et factus est obediens Patri iisque ad mortem; Et sic dicit ex hoc que passus est obediens: id est, quo volebat servari obedientia.] Nemp̄ servandi iustitiam, non autem obedientia moriendi Ruris infra expōens illud si voluntas tua, sic scribit: [Voluntatem Patris dicit, non quoniam maluerit Pater mortem filii, quam vitam; sed quia humanum genus restaurari solebat Pater, nisi faceret homo tam magnum aliquid, sicut erat mors illa: quia non poscebat ratio, quod alius facere non poterat. Idecirco dicit filius, illum velle suam mortem, quam ipse maluit pati; quā volebat genus humanum non salnaretur. Ac si diceret; quoniam non vis aliter reconciliationem mundi fieri, dico te hoc modo velle mortem meam; sicut ergo voluntas tua, id est fieri mors mea, ut mundus tibi reconcilietur. Nam sapere aliquem velle dicimus aliquid, quia non vult aliud, quod si vellet, non fieret illud quod dicitur velle. Ut

cum dicimus, illum lucernam velle extinguere, qui non vult fenestram claudere, per quam ventus intrat qui lucernam extinguit. Sic ergo voluit Deus Pater mortem filij, quia non aliter voluit mundum salvare, nisi homo tam magnum aliquid faceret, ut iam dixi, quod filio volenti salutem hominum, tandemdem valuit, quoniam hoc facere alius non valebat; quantum si illi mori præcepisset: Vnde ille, sicut mandatum illi dedit Pater sic fecit; & calcicem quem dedit ei Pater, bibit, obediens vlique ad mortem.] Et ex suppositione huius doctrinæ, idem Anselmus lib. 2. cut Deus homo cap. 16. & 17. & 18. latè confirmat necessitatem moriendi que in Christo fuit, non nisi consequentem fuisse, atque adeò libertatem non laetuisse: quia Parte nec uigilie, nec præcipiente, ipsam ex se concepit voluntatem efficiacem moriendi pro nobis, qua posita, non potuit non mori.

381. Eodem modo Christi obedientiam, & latum de morte subeunda præcepum, accepimus Scholasticæ quidam, & ex facies interpres Ribera in cap. 10. loan. ad illud, hoc mandatum accepit a Patrem, qui si, hanc interpretationem appetitissime probat. Timo. vbi dicitur, non esse iusto positam legem. Si enim iusto non est posita lex, sed ultra occurrat ad execrandam Dei voluntatem, quanto magis idem de Christo est dicendum? Pater quācum quād si Deus mortis passionem indixit Christo, videbitur ex eo decreto antecedenti, obendi excusatcula culpa crucifigentium, qui excedunt Dei præcepto subeundam. Commendamus ergo esse uiderem, inficiari veterum quodlibet Christo impositum præceptum, de morte subeunda pro nobis.

Hoc constituto, videtur cessare difficultas propria. Potuit enim Christus merci subeundo mortem, quia mortem ob je non adactus Patris præcepit quod præter gredi non potuisset, vnde subeunda mortis necessitas fuisset iniecta, sed libera ac exsoluta videatur, quae tamen obediens appellatur in scripturis, quia Christus conscius paterni beneplaciti, & misericordie nostre, præuenit mandatum. Quæ antecognitione præcepti, flos obedientie à patris rerum spiritualium nominatur. Quid si etiam Christus, usurpauit vocem præcepti agens de morte sua, eodem sensu quo David excipiens maledicta quibus à Semei ferierant, dixit, *Domini præceptum ei, ut malediceret mihi*. Nimirum homines Deo plenè subiecti, permissionem dimicant quia incommode aliquod sustinent, habent protestandi præcepto. Ita ergo David interpretatus est diuinam voluntatem permittendam maledicta in ipsum intorta per Semei, camque tanquam præceptum habuit. Similiter itaque Christus, potuit Paternam permissionem mortis sibi à Iudeis inferendam, interpretans impositum sibi de subeunda morte præceptum. Quodcumque horum eligatur, euanescit gravis illa difficultas circa Christi libertatem & meritum, in executione præceptorum afflictionum propriæ dictorum.

Improbatur.

382. Nihilominus hæc propositæ difficultatis clatio non est probanda; rum quoad alia quædam præcepta, tum etiam non in natum quoad præceptum mortis pro hominum salutem subeunda. Nam Christi voluntatem humanam vere subiacuisse præceptis naturalibus, debet esse extra dubium: quia cum natura Christi humana, non esset, nec posset esse sibi regula, necessariò dirigì debuit interventu legis diuinæ naturalis, per cunctæ legem obligatur, veritatem inter loquacem dum profere, Deum colere, & alii huiusmodi præstare quæ sunt iuris naturalis: inter quæ graves Theologii, honorem quoque matri debitum, & subiectiorem cum filiatione connexam numerant, de qua alias.

Nunc

Nunc enim scitis nobis est, quod negari non possit, Christum atque affirmatius legis naturae præceptum fuisse obstrictum, eaque exequendo meruisse. Tu quippe difficultas proposita, locum habebit quoad eiusmodi præcepta.

Nec desunt qui existimunt, Christum ex huiusmodi præcepto naturali, ad appetendum pro nobis mortem fuisse obstrictum: ita ut etiam Deus nullo eum positiu[m] præcepto ad mortem pro nobis obseundam adegisset, tamen ex naturaliter enascente charitatis mandato, ad profundam temporalem vitam suam tuncsem præciosissimum, pro sublevanda summa hominum spirituali miseria obstringeretur. Quod tamen negant Iustinianus Philipp. 2. v. 8. num. 5. & Præpositus 3. p. q. 10. ob infinitum precium vite Christi, omnium mortalium aeterna spirituali salute pretiosiorum; quam proinde ordo charitatis saluam esse sinebat, periculus hinc hominibus omnibus.

Vt ut si de naturali hoc præcepto, alia qua protulimus Christum aperire obstringebant. Præterea vero admittendum est, Christo præceptum à Patre impositum de subeunda pro nobis morte, est longè conformatius literæ maltarum scripturarum, quibus Christus id proficeret. Quorū enim, cum ipse Christus afferat le eos rei mandatum à Patre acceptissime, obtorquamus verborum illorum simplicitatem ad sensus longè alios, cum in eo quem cortex litera præfert, nihil referat sit absurdus Christus enim humanitas, tūm esset ens eternum, sicut capax habiebantur ad Deum, & suciendi ab eo præcepti. Non potuit autem Christus, rebus expressoribus proficeri impositum sibi à Patre fuisse verum præceptum obseundi pro nobis, vt recte argumentatur Toletus Ioan. 10. annot. i. 4. & Iustinianus Philipp. 1. vers. 8. num. 5. Igitur non est quod quis uigilesset, & vocem mandati aut præcepit, ad peregrinas notiones traducat. Sānd admissio vero præcepto de morte pro nobis excipienda, clarissima elicit & voluntas Dei de nostra salute curanda, & Christi & hanc antithesis, vt quod Apostolus Roma. 5. perpendit, sicut per unum inobedientiam inimici constituti sunt multi, ita per unum obedientiam conciliuentur Deo, reueniantque ad gradum pristinum.

33. Nec quia in contrarium opponebantur, vilius fuit momenti. Nam iusto non est lex posita, stimulans, velurgens, aut terrens: cum ipse ultro & lubens eam capiat. Est tamen posita quoad directionem & obligationem, vt recte notauit D. Thom. 1. Timot. 1. Lecc. 3. & 1. 2. 9. 3. art. 6. post D. Augustinum lib. de Spiritu & lit. c. 10. Ad abrogandum item Patris præceptum Christi impositum de morte subeunda, nihil refert, quod qui Christo mortem intulere, peccauerint: quasi si Pater Christo præcepit mortem excipere, non peccatum qui intulerint. Hoc inquam non refert. Præceptum namque Patris respicerebatur dumtaxat Christum, ne mortem illam defugeret: non spectabat autem crucifixos, sed respectu eorum Deus mere negatim se habuit, nec mandans illis vt Christum crucifigerent, nec ex eorum manib[us] pro potestate Christum excipiens, iuxta illud Thren. 3. Ex ore Altissimi non egredientur bona, nec mala: quod in hac rem egregie exponit Petrus Damiani Opuscul. 37. p. 1. dub. 9. sic scribens. [Omnipotens Pater, & innocentem filium impiorum manibus tradidit, & tamen à recto iusticie trahit non recessit: Quoniam inde iusticiam restituere constituit, unde illum ad tempus iniusticiæ subiacere permisit. Sicut in libro sapientie legitur: inquit, iusta in illo omnia disponit: ipsum queque, qui non debet puniri, condemnans. Pater itaque filium mortem subire permisit; restituanne vt eum perimerent, peremptoriis non præcepit; aliquin culpabiles exitillent dum ministerium impietatis, adscriberent pietatis Authori. Poterat ergo Deus Christi persecutoribus præbuit,

sed vt eum persequentes occiderent non mandauit. Vnde illic præmitit Propheta dicens; Ut peruerteret hominem in iudicio suo, Dominus ignorauit, Peruerteret quippe Dominus in iudicio hominem, si condemnari præcipiter innocentem. Sed aliud est condemnare, aliud à condemnationis suppicio non eripere; aliud in cōnatus sacrilegos furentes impellere, aliud nequam accepit furoris insaniam reseruare. Vnde illic non ignorando, sed reprobando subiungitur: quis est iste, qui dixit, vt fieret, Domino non iubente? Domino dicit, non iubente, non tamen prohibente. Non ergo persecutoribus Deus; vt Salvatorem nostrum crucifigerent, iussit: quia nihil in eo quod puniendum esset, inuenit. Non tamen ne crucifigeretur, inhibuit; quia pro mundi salute passurū, nullatenus eum ex impiorum manibus liberavit, vnde benē mox additur. Ex ore Altissimi non egredientur nec bona nec mala. Bona quippe procederent, si eum de suppicio, quod interrogabatur, eriperet; mala vero si crimen in eo qui supplicis audiendus fuerit, reperieret. In passione ergo Christi, ex ore Altissimi, nec bona egredientur, nec mala, quia Pater eum nec ex potestate liberat, ex legi æquitate condemnat: quia licet non reperiat peccatorum, pro salute tamen mundi in passione positum, non eripit innocentem. Nullis videt peccatis obnoxium, nec tamen reddit impiorum manibus absolutum: vt dum subiecto innocens peccatum, qui peccator est, reseruatur ad veniam: & dum vnuus qui non debet, solvit omnium debita, omnes qui sub originali vetusta cautionis forore tenebantur astricti, rescissi chiropraphi reddantur legibus absoluti.]

34. Tandem autoritatē Patrum qui in contrarium sunt prolati, deferre in hac re non possumus; cum scriptura videatur clara, reclamēntque alij Patres, præceptum de quo agimus, Christi impositum agnoscens; vt Ambrosius 5. de fide cap. 5. in fine Damascenus 3. fid. c. 24. Conatus quidem Iustinianus Philipp. 1. v. 8. n. 5. Patres illos interpretari, vt tantum significare voluerint promptissimam Christi in bonum nostrum voluntatem, à servili adæctione liberam. Nec minus apte certe admodum consentaneæ ad Chrysostomum Philipp. 2. hom. 7. diceretur, Patres illos (si Anselmum exceptias,) explosisse Ariannum præceptum verbo ipsi impositum de carne induenda, & morte excipienda, quale apud Fastidiosum Ariannum in serm. per S. Fulgentium confutato his verbis legitur. [Postquam à diabolo deceptor est homo, qui volens fecit iniquitatem, inuitus, incurrit in mortem. Prävaricatus est iniuste, & punitus est iniuste. Deus vero cum hac duo vidisset in homine, culpam & mortem; vnam quam male fecerat, alteram quam iuste pertulerat; cum his diuibus validissimi catenis homo tenebatur innexus, præcepit vt carnem suscipiat Dominus Christus, non in qua peccator debitor fieret, sed in qua sine peccati debito, morteni indebet pro debitioribus sustineret.] Et mox [Quia maior potuit esse pietas, quam vt pro carnalibus hominibus Dei filius, paterno patens imperio, humanam carnem suscipiat, & vita mortem pro mortalibus sustinet: & ille qui ante aetacula nascitur fundatus à Patri, in nouissimo tempore nascetur ex virgine? Ille qui dat vitam mundo, iaceret mortuus in sepulchro?] Hoc igitur Ariannum præceptum; videri possint reieciisse Patres prædicti, non autem præceptum quod admisimus; contra quod quæcumque opponebantur nihil reuera virgint, estque proinde huiusmodi præceptum reuera admittendum.

Præceptum subeunda mortis, strictum: ac proinde ardua circa illud libertatis & impecabilitatis concordia.

Ita porro hoc præceptum admitto, vt velim esse quod

quod vox praecepi sonat; obligans videlicet, & tale ut nisi impletatur cum impleti posset, contrahatur culpa. Quia in re displacent nonnulli, qui praescribentes difficiatatem cui dissoluenda proladimus, fatagerum eam auertentes, dicentes, praeceptum hoc Christo impositum eiusmodi fuisse, ut non obligaret ad culpam, sed se haberet ad modum legis penalis, quo pacto se habent leges quotundam institutorum religiosorum. Quod est dicere, praeceptum Christo impositum, non fuisse verum praeceptum; sed tantum misionem, aut directionem, & ad summum fuisse conventionem & pactum de subeundo, nisi mortem obiret, incommodo quicquam; non per modum penae qua culpam superponeret, sed per modum puri incommodi.

Verum quamvis hoc pacte declinari videatur praeceptum verum de executione operis indicati, ob cuius praetermissionem decernitur iubileceturum incommodum; tamen agere declinari potest verum praeceptum de subitione incommodi, ob praetermissione executionis operis à superiori indicati. Et de hoc vero praecepto, manebit in re praesenti, difficultas circa Christum proposta. Deinde quacumque adduximus ad assertendum praeceptum subeundo mortis Christo impositum, plane probat illud praeceptum fuisse quod designatur voce praecepti, id est verè obligatorium atque adeò cuius violatio noxia foret atque culpabilis. Nec nisi gratis camillando fingitur, hoc praeceptum in ratione vinculi obligantis, fuisse simile legi penalis, atque adeò directe & per se primò non obligasse ad mortem subeundam, sed ad aliquod aliud incommodum. Quod enim aliud incommodum Christo irrogandum erat ex pacto cum Patre, si mortem indiciam defugisset?

386. Argumentatum insuper, contra hoc Albertinus s. prae.compl. coroll. 3. n. 6. etiam praeceptum Christo impositum non fuisse verum praeceptum obligans ad culpam, sed tantum se habuisse ad modum legis purè penalis; tamen recessus à tali praecepto, magna imperfectione soudisset, que nullomodo affracti Christo posset. Quare maneret difficultas, cui declinanda excogitata est ea praecepti larua. Sed hoc argumento non putabant se multù premi qui contra sentiantur. Intrepidè enim deuotabant quod ingeritur; nempe potuisse Christum absque contradictione tali imperfectioni subiacere; quo pacto declinatur sufficienter difficultas. Quare ob alia quae protulii, praefertim verò quia standum est cortici, sacrorum verborum, cum nullum ex eorum extimo sensu absurdum existat, quale hinc certè nullum sequitur, contendendo praeceptum Christo impositum de morte pro nobis subeunda, verum praeceptum fuisse; atque adeò ad culpam obligans, & injiciens exequendi necessitatem, ni culpa sit subiacendum.

Praefulsum itaque est, difficultatis proposito effigium quod capitabatur. Nam Christum affirmatiuius praeceptis subiacuisse ostensum est, & nominatum ei quod mortis subitionem indicebat. Insuperque monstratum est, ea praecepta ac istud nominatum de morte, fuisse vera praecepta ad culpam obligantia: idque iuxta Ruperrum l. 6. in Genet. c. 3. 1. expellum est cum Isaac ligna ad holocanstum tulit, pater autem ignem & gladium. Est enim ignis, symbolum amoris ex quo Pater, filio mortem pro nobis praecepit; gladio quippe imperium denotata, illud Apostoli docet, non sine causa gladium portat.

387. His ita positis, sudandum est in enodatione difficultatis; quam ex eo ducebamus, quod cum constet de Christi merito, atque adeò etiam de Christi libertate in executione praedictorum praeceptorum; aliunde tamen videatur libertas pessum dari ob Christi impeccabilitatem, tum ex unione, tum ex beatitudine qua potiebatur, derivatam. Quae enim libertas esse pos-

test, in eo exequendo quod non possis non exequi; Rectè profectò Clemens Alexand. 4. Strom. cap. 9. Id nobis est liberum, estque in nostra potestate, cuius ex a quo sumus Domini, & eius quod ei aduersatur, ut philosophati, vel non; & credere, aut non credere. Per hoc ergo quod sumus aequaliter participes virtusque eorum quae inter se adversantur, inventuri fieri possunt quod est in nostra potestate. Quin etiam praecepta sunt ciuiumodi, ut nobis possint fieri & non fieri quae consentaneum est ut consequatur lans & vicuperatio. Cum ergo Christus, & quia unio ad Verbum continet & quia beatus erat, non posset non exequi praeceptum affirmatum quod omitendo peccasset quod modo in ea executione liber fuit aut verè meruit.

In iuris, si habeatur tantum ratio impeccabilitatis ob unionem.

388. Hæc difficultas prout ducitur ex solo primo capite, hoc est ex unione impeccabilitatem Christi inferente, non mihi videtur expedita ardua. Rectè enim intelligo, impositum fuisse Christo verum praeceptum affirmatum, absque latrone libertatis & impeccabilitatis; quatenus Christus ita proxime talis præcepti exculcatio ablinetur, ut tamen temore non posset illud exequi. Sensus est, Christum spectato quidem praesenti modo quo Deus erga eius voluntatem se habuit, potuisse non exequi praeceptum affirmatum, attendendo duntaxat impeccabilitatem ratione unionis. Monebatur enim de facto à Deo, ad operandum, per soli auxilia congrua quibus praeficiatur confensus; quæ moxones sunt eluctabiles & probe coharent cum exsolutione libertatis ad utrumlibet. Nc refert quod dencur Christo ex præfinitione divina que non potest irrita cedere. Præfinitiones enim præimmanentes, non temerant libertatem quia relinquunt eam qualis ex se est, nihilque erga eam immutant; atque adeò sicut exsolutam inveniunt, ita & exsolutam relinquunt. Spectato igitur praesenti modo quo Deus se habebat ad Christi voluntatem, salua erat quantum est ex hoc capite libertas Christi. Neque tamen ledebatur impeccabilitas; quia Deus ita suavitè Christum mouendo, iam tunc constitutum habebat, fortiter adiungere; & vel reluctanter compellere ad operandum, si non fuisset sponte sua operatus. Unde spectato eo quod Deus fuisse facturus, ni Christus sponte confessus, impossibile erat Christum omittere tem præceptum, & peccare.

Erat igitur Christus, liber defacto; sed ita tamen, ut quia impeccabilis erat, non fuisse futurus liber ob interponendam mitionem diuinam ineluctabilem quia ad peccandum abriperetur, nisi Deus per scientiam medianam præmonisset, adhibitis solis impulsibus congruis & motionibus eluctabilibus, operationem præcepto affirmatio indicatam, fuisse per Christum executioni mandandum. Qua de re actum alibi à nobis est, conciliando præfinitiones immanentes cum libertate, in Natur. Theol. dist. 8. n. 192. & in Mor. dist. 2. n. 277. & dist. 4. num. 345. quibus locis declaratum est, quomodo exercitio præcepti in hoc euentu non sit ex suppositione antecedente: quod vnum obtendens, quibus haec doctrina non placet, ut Valentia 3. p. 1. q. 19. p. 1. & Moncaus dist. 9. selecta cap. 9. sub initium, ac Valquez 3. p. d. 74. n. 23.

Nodus, spectata impeccabilitate ob beatitudinem.

389. Tota ergo difficultas est, de cohaesione libertatis Christi in executione præcepti affirmatiui. & impeccabilitatis prouenientis ex visione beatifica. Nam beatus amat Deum super omnia, & quidem ex suppositione

sitione independente à voluntate; ac proinde necessitudo. Cum ea autem necessitatione ad summum amorem, omnem Christi affectum exsugente, & profus abipiente voluntatem, non potest coniugi violatio precepti affirmari: quia sic Deus, amaret & non amare super omnia. Quomodo igitur dici potest Christum qui ratione visionis beatificæ, & amoris eum consequens, non potest Deum non amare perfectissime, nec ab eo amore defiscere pratermitendo executionem precepti affirmatiū, exequi tamen liberte illud preceptum? Hæc enim circa impecabiliterem ex primo capite ductam, inde conciliabat, quod non obstante hypothistica utione, posset Christus omittere executionem actus precepti, si habebat tantum ratio modi quo Deus ad Christi voluntatem de facto se habebat: vnde vidimus existere quidem indefectibilitatem actus precepti, non tamen necessitatem. At in re praesenti, nihil tale dici potest: quia vi amoris beatifici, voluntas Christi determinatur de facto ad executionem actus precepti, ita ut etiam tam attendenda que ipsa circa voluntatem Christi fiebat, non posset non agere. Vt enim precepti interpositi, executio abieciet indifferentiam obiectum, & connecetebat cum summo bono super omnia amato; vi cuius immutacionis lequebatur necessariū executio rei diuinitus indicata, non minus quam ex intentione efficaci, assumptione unici medijs. Vt ergo libertas omittendi? Est sane hæc difficultas longa maxima: quod vel incredibilis sententiarum varia, abunde prodit. Referam quasdam celebriores, eijsque primum quæ difficultatem endant prout cuius precepto communem; tum alias quæ hanc difficultatem explicant, prout spectantem precepta tantum politia; illudque præfertim quod in hac difficultate axim pungit: nempe preceptum à Patre Christo impunitum pro nobis mortem obiret, & satisficeret.

Evidentes nonnullæ, ex falsis de libertate principiis.

350. Verum in primo responsionum ordine, seponende sunt tres plane improbabiles, & alibi sufficienter contraria, ac proinde hic denuo non excutienda sententia. Prima, corum est qui omnem necessitatem voluntatis ex diuino precepto iniecat, negant ledere eius libertatem, eo quod sit necessitas ex sola suppositione precepti. Necessestam autem ex suppositione, non ledere libertatem, rudimentum Dialetici non ignorant. Ita Aluates 3. p. disp. 4.6.

Secunda est eorum, qui idcirco dixerunt, preceptum nihil officere libertati Christi Domini, quia ubique in differentiatione iudicij quo actus exhibetur tantum bonum non summum, ibidem locum haberet libertas circa actum illum; quicquid tandem antecedat, vel comitetur, aut sequatur. Atqui non obstante precepto, actus non est exhibitus Christo vi summo bonum. Fuit igitur Christi voluntas ad eum exequendum libera, non obstante suppositione precepti. Ita Banne 1. p. q. 19. art. 10. dub. 1. §. 3. documentum. Subiecte Pelancius 3. p. q. 18. art. 1. disp. 4. cōclus. 1. Non quod cum Banne censeat libertatem semper esse salutem, quandiu est in intellectu iudicium differentiatione; sed quod peculiariter in re praesenti existimat, indemne eo pacto præstati Christi libertatem, ob exclusam, antecedenter motionem, voluntati antecedenter extinctis inditam ad gentem ad operandum: quod confit ad libertatis incolumentem fatis esse, non obstante precepto, & amore beatifico. Vnde disp. 6. ex eodem principio inferit, beatum vi visionis non determinari ad non peccandum, sed liberè non peccare.

Tertia sententia quam memorabant, est vnius tantum cuiusdam, qui libertati Christi inde consultum

censuit, si explosa communis & protitra libertatis notio, expresa per potestatem & dominium in actum suum; vel per facultatem utrilibet flexibilem; libertas statuatur in amplitudine & eminentia, ex adhesione ad Deum: quæ quo nexus adamantini attingentes nos Deo, fuerint fortiores & inexpedibiores, eo major consequetur; atque adeo maior existet libertas. Vnde cum Christus arctissimè Deo adhaeret, & ita ut non posset ab eo diuelli peccando, liberatus quoque erat, etiam si non posset omittere tem præceparum: quod ad libertatem non pertinere existimat hæc sententia, latè nuper ab eius primo fabro tradita lib. 1. de libertate Dei & creaturæ cap. 3.3.

Repelluntur.

391. Seponendas dixi has tres sententias, quia sunt plane improbabiles, & alibi à nobis plenè rejectæ. Prima enim absurdè supponit, necessitatem ex quacunque suppositione derivatam, coherere cum libertate; quod est aperte falso: aliqui is qui arctissimè aliebi religantur, esset liber ad abeundem; quia hæceret, tantum ex suppositione vinculorum. Et cœcus, liberè non videret; quia ex sola cœcitatibus suppositione, non ageret. Itaque tametsi ea suppositione qua per voluntatem liberam ponitur, non hædit libertatem: tamen suppositione qua est antecedens arbitrium nostrum, satisfactionem necessariò inuehat, excidit usum libertatis, ut plenè dixi in Mor. dist. 1. Cum ergo voluntas Christi, per amorem ab eis libertate independentem, planeque necessariū, adigeretur ad executionem actus precepti: non potest executio dici libera, eo quod sit tantum necessaria ex suppositione, vel præcepti, vel amoris beatifici: quatum formatum neutra, subest arbitrio humanae Christi voluntatis. Vnde suppositione earum, est suppositione antecedens, & ex ea consequens necessitas, temerari libertatem.

392. Secunda item responsio; nititur principio apertere falso. Nam non obstante indifferentiam iudicij, exhibentis obiectum tantum bonum non plenum & summum, posset voluntas necessitati. Vnde Scetarij qui libertatem excendi per diuina decreta & motiones fabulantur, quamvis non negent, nec negare possunt, indifferentiam obiectuum intervenire respectu quorunq[ue] nostrorum actuum; tamen habentur, verèque sunt ex solute libertatis hostes; quia ad actionem voluntatis admittunt, quam recte assertunt funditus subire libertatem, tametsi superstite indifferentia iudicij. Videbis quæ in hanc rem lacè disputo in Mor. dist. 2. num. 8. & num. 25. 4. & in Natur. Theol. dist. 8. à num. 76. Non potest ergo hinc consuli libertati Christi Domini, in executione actuum præceptorum; ad quam Christus, quomodoconque se habuerit iudicium intellectus, adigitur per amorem summum, qui non patitur ut voluntas possit pro arbitratu ferri contra præceptum. Quid quod actus præceptus, tametsi secundum se proponatur ut indifferentis obiectu, tamen propter nexus cum præcepto, & perfusus diuina voluntate; non obiectur ut indifferentis; sed ob connexionem cum summo bono, induit necessitatem, & boni plenitudinem irreputabilem? Ex quo liquet, responsione quam excutimus, ne supposito quidem eo falso principio de natura libertatis quo nititur; posse ad retinendam Christi libertatem vñi esse, ob exclusam ab actibus præceptis indifferentiam obiectuum, per connexionem quam habent cum Deo summo bono; eo ipso quod ab eo mandantur; ita ut vel violandum sit diuinum præceptum, & despicienda summa eius bonitas, quod beatus nullo modo potest; vel eliciendus sit actus præceptus, exclusa omni ad eum non pondendum differentiatione. Nec refert, quod per præceptum aut visionem claram Dei, nihil intrinsecè immittatur voluntate.

voluntati, primum aui amoris beatifici: quasi nulla tali immissione facta, libertas periret incolmis, ut Pelanius imaginabatur. Hoc inquam non refert. Nam ad libertatis impeditonem, satis superque est proposito obiecti, ianquam summi boni; unde necessarius amor eiusdem, & omnium cum eo amore coniuxorum necessitas, aperte manat.

393. Tertia denique responso, est perspicue varia. Nam iuxta eam, Deus ad intra esset libertimus, quia maximè sibi adhaeret: & Beati quoque Deum amantes, essent liberimi, quia rectissime adharent summo bono. Scio nouæ libertatis fabrum, hac non habere pro absurdis. Non debemus tamen plus eius iudicio deferre, quam sensu omnium planè ad hanc diem Theologorum: quia manifestè in contraria sententia. Et quanvis libertatem summam Beatis concedant, quasi ciuilem Christianam, quæ in recessu à peccato sita est; tamen libertatem ostendit res à Deo praecipta abrogant illis: Et similiter Dei libertatem propriè dictam, quoad actus intemos, profus diffidentur, quicquid nouæ libertatis intentor triceatur. Contra hanc nouam libertatem iusti opera certavimus. Quate nihil ab ea subsidij expectandum, in praesenti negotio. Sepotius ergo his tentientis tanquam perpicue improbabilibus, & aberrantibus ab ipso ostio, eo quod in naturam verae libertatis impingant; scrutemur alia, quæ suppositis legitimis de libertate principis, ad remandam Christi libertatem commode fons visa.

Aliæ enodationes, aduocata circa voluntatem diuinam vi.

394. Suntigit qui dicant, quamus Christus ratione amoris beatifici esset intrinsecè determinandus ad parendum, si attendamus ad suppositionem illam antecedentem, & ad illud quod ex natura rei consequi ad eam debebat: tamen diuina virute factum fuisse, vt amor beatificus, non determinauerit voluntatem Christi ad exequendum actum praeceptum, sed eam expeditam reliquerit. Sicut quamus gaudium summum, & summa tristitia, naturaliter se excludant; tamen in Christo ex diuina dispensatione per miraculum cohaerent, vt esset locus perfectionis pro nobis. Refert nec improbat hanc sententiam. Agid.us Co-ninc disp. 2. de actibus supern. 3 num. 17. addicte qui eam improbat, apertam in ea repugnantem non monstrare. Non omnino item ab ea abhorret Pennous lib. 1. propug. humanæ libertatis c. 11. sub finem; quibus præiuit, qui plane videtur eam sententiam tradere Mol. 1. p. q. 14. art. 13. disp. 18. membro 4. ad ultimum §. illud dende. Quanquam non nisi obiter, meminit determinationis ex amore beatifico, suspensa in Christo: Totus autem est in monstranda donorum Christi concessorum, consequenter ad vniuersum & visionem, cohaesione cum eius libertate, eo quod eadona, essent eluctabilis; quamvis si præsumum esset forte repudiana, adhibita essent motiones ineluctabiles, quibus Christi libertas nunc incolmus, suister tunc evenerit, ut peccatum declinaretur. Quod est respondere ad difficultatem de Christi libertate, prout ductam ex visione sola, non autem prout ductam ex visione, quo pacto nos nunc eam attendimus. Non multum ab hac responsione quam nunc reculimus, abest alia quam refert Lessius lib. 2. de summo bono num. 180, ex nonnullis, affirmantibus voluntatem Christi Domini, ita fuisse diuinitus corroborata, vt non necessariò traheretur à summo bono clare viso; sed posset obsistere, & amorem beatificum abrumptere, sicque se flestere ad omissionem actus præcepti.

395. Neuter tamen horum dicendi modorum, probandus est. Et prioris quidem repugnantia, videtur manifesta. Nam amor Christi beatificus, est amor super omnia. Talem quippe necessitatem esse amoris illum, qui ex notitia clara boni pleni consequitur, & ad hominis optimum statum, vel constitendum, vel integrandum pertinet. Atqui amor Dei super omnia, est incompossibilis cum libera omissione actus à Deo præcepti. Sic enim amor illi Dei non esset super omnia, igitur impossibile fuit, esse in Christo amorem beatificum, & tamen suspendi determinationem voluntatis per eum, ad volendam executionem diuinorum præceptorum. Nec fecus videntur facere, qui admisso amore Christi super omnia, addunt determinationem ad hoc illudvè à Deo mandatum volendum, suspendi posse; quād si quis diceret, posita intentione efficaciter possit ordinem quem habet ea intencio, ad electionem mediorum. Sicut enim quanvis formalis actus eligendi possit suspendi, præmissa intentione efficace; tamen ordo ad actum intelligendi, est essentialis efficaci intentioni; ne inhibet potest ea potest: ita impossibile est, determinationem ad volendum exequi quicquid Deo placeat, que non distinguuntur à parte rei ab amore super omnia, & in eo essentiales includuntur; suspendi eo amore posito: quia amor Dei super omnia, non est mera tendentia in bonum summum, sed præter affectum in Deum, involvit quoque affectum in res cum Deo connexas, & odium concunque ob eius voluntate abhortientis. Præterea responso, dum nictur complanante difficultatemque aduersus libertatem Christi assurgit; aperit oculum peccabilitati Christi, quantum est ex hoc capite, magnaque perfectione Christum spoliat; nempe ea determinatione ad nihil volendum contra Deum. Magnam imperfectione Christum inquinat, qui deterrit conditione, quād ceteri Beati, quos summus Dei amor reddit impeccabiles, non item Christum amoris beatificis longè excellenter.

396. Posteriori item modo dicendi proximè proposito, oppongendum est, impossibile esse ut amor super omnia, quales necessarii est beatificus; cum procedat ex clara contumione summi boni, non trahat potenter & incutibiliter voluntatem, ad executionem præcepti. Deest enim illi radix libertatis, sine indifferencia obiectiva; sine qua impossibile est, potentiam que aliquod fertur liberè ferri. Potest quidem actus obiectus indifferens, fieri necessarius ob adacionem, & determinationem extrinsecam aliunde quād ex obiectu meritis iniecit, vt in Morali ostensum est. Ve ramus actus obiectus necessarius, sit formaliter indifferens & liber, tam impossibile est quād participare effectum formalem abique causa formalis, & germen ab querenda. Et hoc est causa, cur contradictionem implere, actus facultatum sensuari externum & internum liberos esse, spectata quacunque vi. Quid quod hæc sententia, dum libertati Christi proficit, imperfectione magna eum onerat; admittens Christum liberè amasse Deum clare visum, & potuisse ab eo amore fieri, siue peccare? Quæ omnia etiam non essent impossibilia, magna tamen imperfectione Christum dedecenter solderent. Quād enim beatus est, necessitudo amare totu[m] voluntatis sumnum bonum, quād illud oscitante stringere, & posse abjectare actum amoris? Quād item indignum est, truncare vel hac parte integrante, vel hoc complemento beatitudinem Christi, præteritum ut possit statui peccabilis, & capax diuinae Maiestatis violandæ, prætergrediendo eius præceptum? Interrogare vero præterea possumus, quomodo ea corroboratio fieret in voluntate, ut posset traditioni visionis, seu potius obiecti clare visi obsistere. Non enim

nim fieri potest per aliquid intrinsecè immisum voluntati quod glaciem rigorem ei conciliat, ne amore inducatur; canve quasi itupesfaciat quoad actum illum. Nullus qui per est habitus eiusmodi aut forma, cum omnes huiusmodi habitus & formæ sint operacione non itupesfactus potentiarum: præsertim incommunissimum est, id tribuere formis supernaturales, cuiusmodi oportet esse has formas amorem beatitudinis prefocantes, coquæ potiores. Quis enim nisi persuaderet Deum huiusmodi formarum autorem, impediens tam sublimi actu, & inachehend in Christianum peccabilitatem, operam suam, & quidem super natum impeditur? Eodem autem argumento confitetur, ob itimationem illam voluntatis, & obdurateinem aduersus pellectionem obiecta clarae vizi ad sui suorum, non offici per merita extrinsecam assistentiam diuinam. Præterquam quod intellectus non potest, quo puto Deus merita extrinsecè assistendo, & nihil circa voluntatem efficiendo; non formam, non actionem, non quidam aliud, possit inducere in voluntatem rigorem aduersus trationem per visionem. Nam voluntas ex le, trahitur necessariò per obiectum illud visione clara propositum. Ergo nisi aliquid circa eam de nobis hab quo immutetur, perseverabit quævis ante ex sua natura.

Evidatio alia, per duplum Christi amorem, improbata.

397. Pergo ad aliam difficultatis propositionem enodationem inquit Bellatinius l. 5. de Instif. cap. ii. ad 1. & 2. Sacra 3. p. i. 3. f. 4. tametsi non absque vacillatione, ac in ut primò facatur le in ea non conquivelio; mox tamen supposita doctrina de torali prefiguratio- nibus actuum Christi, eodem reveriet. Autem ergo hic Autore, fusse in Christo duplum amorem, subordinatum dupli sciencia Christi; beatæ videlicet, & infæ. Ex quidem primum illum, fusse protius necessarium; secundum verò fusse liberum, eo quod sciencia beatæ nisi commune esset cum hoc amore scientiam insimil consequente, qui solus influeret in operationem preceptorum Christo viatori impositorum. Unde quamvis hic amor, esset valde perfectus, ac super omnia, & ex eius suppositione præceptum non posset non impleri; tamen quia liber erat, nihil officiebat libertati exortionis præcepti. Sicut necessitas electio- nis vinci midicet, suppositione intentionis efficacis lib- terè, non est necessitas temerans libertatem. Adversus hanc enodationem difficultatis proposi- tio, sive bella Monœcius disp. 9. selecta cap. 9. in poste- riori parte capituli; sed magnam partem inefficaciter castigat ergo in primis, per eam doctrinam exponi insufficiens Christi prout beatæ impeccabilitatem, quam in solam amorem super omnia reducit: cum tamen prædicto aut impedito amore, æquè impeccabilitas confeccetur esset visionem, prout remouentem ab intellectu omnem defectum impidemtatem ne minus consideraret bonum honestum quam delectabile; quæ illi tota mali radix. Addit insuper, perpetram in humana Christi voluntate stani duos amores supernatura- les, cum beatificis satis superque sufficiat: nec redit, si admixtum duplum amorem velimus, duas pro eis in intellectu regulas statui, pto unoquoque suam; cum visio beata non possit non regulare & dirigere omnem amorem supernaturalem, voluntatis eidem supposito implantare. Hæc omnia sunt ratioña, nec doctrinam quam impetrant, postuli diligere. Nam falsò dicitur, impeccabilitatem tibi possit soli visioni, prout exclu- dent omnen defectum, vel minorem considerationem intelleximus. Quamvis enim inde habeatur impeccabilitas, quia nemo de facto vñquam peccat, nisi igno- rans; il est errans, vel mindus considerans; tamen non

Tropoph. Raynandi Christi.

habetur inde impeccabilitas, vt hic autor perpera assumit. Qui item labitur, cum negat in Christo amorem infusum à beatifico distinctum, & regulatum per Scientiam infusam, non per beatam: qua vtraque in parte, iam superius cum eo conflimus.

Est igitur aliunde agendum contra propositam hu- ius difficultatis enodationem; nempe ex eo quod amor beatificus sit plane necessarium, & super omnia, ac proinde necessariò excludat omnem affectum, Dei vo- luntati contrarium. Quamvis enim voluntas que ne- cessariò fertur summo amore in aliquod bonum, pos- sit insuper illud amare per alium actum liberum: ta- men supposito illo alio amoris actu necessario & sus- per omnia, impossibile est vt aliquid ei contrarium ad- mitatur; alioqui amaret simul, & non amaret (super omnia). Nimirum voluntas plenè iam & perfectè deter- minata ad aliquid, quamvis possit vterius determinari quasi extensivè per aliato determinationem nouam mindis perfectam, sed eodem collimantem; non po- test ramen non esse determinata, aut ferti contra alterius illius perfectissimæ determinationis præscriptum: quod esset, cum summa determinationem admittere in- determinationem; ino cum una determinatione, subi- re contraria. Itaque Christus Dominus, quia per amorem beatificum plane necessarium, super omnia, determinabatur ad obsequendum Deo per omnia; non poterat cum eam exquisita tamque firma de- terminatione, coniungere indeterminationem ad obsequendum per amorem inferiorem; sed necessariò afficiebatur, vt patere Deo vellet.

Varia speciales enodationes eiusdem difficultatis, quod præcepta tantum positiua, in mortis obcunde.

398. Hactenus de primo ordine enodationum hu- ius difficultatis, quæ scilicet attendunt concordiam li- bertatis & impeccabilitatis Christi circa quæcumque affirmativa præcepta, sine naturalia, sive positiva. Per- go alias enodationes, quæ locum dumtaxat habent pro præceptis positivis, ac nominatim pro præcepto subiunctæ mortis, de quo in toto hoc negotio, est ma- xima controversia. Ad hæc ergo dumtaxat præcepta, accommodari potest quod dicunt aliqui, inter quos Bened. Justin. Philipp. 2. v. 8. n. 10. nimirum idcirco Christum in præceptorum observatione fusse liberum, quod Deus propterea imposuerit illi præceptum, quia interuenient sciencie medie præsciebat illum conseruandum & libere obediturum. Itemque quod dicunt alii, v. Pennotius l. 1. propugn. cap. 11. in fine; nempe idcirco Christum fusse liberum, quia necessitas ei in- icta ad præcepti observationem, erat ex suppositione acceptati per Christum diuinum præcepti, ad quod Pater eum obstringere non intendit, nisi ipse mandatum paternum vltro acceptasset. Ac denique quod alii di- cunt, Christum liberè paruisse, quia poterat petere præcepti dispensationem, quam se concessurum si ro- gareret, & præcepti obligationem laxaturum, signifi- cauerat Patet inter imponendum præceptum: quod insinuari putant illis Christi verbis, *an putas non possum rogare Patrem meū, & exhibebit mihi modo pluſquam 12. legiones Angelorum:* quo scilicet necessitate non erant ad declinandam mortem, de qua tamen subiuncta era præceptum. Igitur intellexit Christus, ita mandatum sibi fusse mortem subire, vt tamen si præcepti dispensationem obtinere, & eius vinculum laxari vellet, facilè id consequi posset rogando; eo quod talis esset voluntas Patris.

Has omnes responsiones, perspicuum est habere dumtaxat locum pro præceptis positivis. Nam præcep- tia naturalia, non possunt imponi à Deo, quia præcep- tes obedituros, aut quia acceptamus, vel cum faculta-

A a a ce

te petendi dispensationem. Vnde, quod aliqui non aduentur, haec responsones quamvis admittentur, non exhaustent tamen hanc difficultatem vniuersam, nec expedient modum eius quoad materiam omnium praceptorum affirmatiuorum, quorum pleraque sunt naturalia, sed tantum quoad materiam praceptorum positivorum, quale est praecipuum de morte subienda, cui soli extricando intenti fuisse videntur hi Autores.

Prima, per scientiam medium, non satisfacit.

399. Verum neque quoad haec praecepta, potest sic expediti difficultas proposita. In primis enim quod dicitur, idcirco Christum liberè paruisse, quia praeceptum fuit ei impositum ex scientia media, quia Deus prouidebat, Christum si id ei praecepere paritum liberè; hoc inquam nullummodo potest subsistere. Nam vel sensus responsonis praedictæ est, *Dens prauidit Christum si praeceptum ei imponeretur, liberè pariturum.* Et hoc dici non potest, quia tota difficultas perficit. Monstrandum enim est, quomodo Deus potuerit videre, executionem inclucibili necessitatibus alietam, esse liberam. Posito namque præcepto, executio eius necessariò inferatur per amorem Dei super omnia, in Christi voluntate flagrantem. Quomodo ergo cum suppositione illa antecedenti, ad quam non potest non sequi executio præcepti, verum esse potest, quod Deus præcinebit, si præcepere, executionem fore liberam? Vel certè responsonis propositæ sensus est ille; *Dens prauidit, Christum in his & illis circumstantijs, liberè id operaturum, & idcirco statutis id ipsius ille præcipere.* Et neque hoc dici potest. Nam etiam si Deus posuerit præscire, Christum in talibus circumstantijs fuisse liberè operaturum si sibi permetteretur, nec aliquid postea superuenient, ultra ea quæ viderat cum agnitione operationem fore liberam: tamen si aliquid postea interponatur: vi cuius omissionis actus reddatur impossibilis; impossibile est ut Deus exinde, videat operationem fore liberam. Sicut si Deus per scientiam medium prænouisset aliquem in tali dispositione liberè acturum; non ageret tamen liberè si postea interponeretur prædeterminatio diuinata, & adactio potens qua in obiecto prænotionis illius conditionatae involuta non fuerat, quia sic libertatem enieret. Idem ergo postea præstat, cum superuenient. Tollit enim libertatem ex solutionem; quæ prius Deo innotuerat, quia aberat hic eius obex postea appositus. Ut igitur scientia media vnum suum habeat ad negotiorum tuendam libertatis, necesse est eandem seriem obiectorum adhiberi respectu eius, que scientia futurorum obversatur. Nam si aliquid ponatur in ordine absoluto, quod in conditionato non fuerit; mirum non erit, vnum scientia media ad libertatis incolumentem euangelizare. Atqui in re nostra, cum Deus supponitur conditionatae præcise, Christum in talibus circumstantijs liberè operaturum, nulla si divini de eo operio præcepti mentio; que postea fit, cum eadem operatio præceptie Dei absoluere obiecitur. Ergo mirum non est, quod scientia media in eo eventu ad tuendum libertatis incolumentem vni esset non possit; quia non statur in serie obiectorum ei propositorum; sed additur postea aliud libertati inimicum, eaque temeraria, nempe præceptum; quod actionem connedit cum amore Dei super omnia, ita ut sit ab amore deficiendum, si actio omittatur.

Neque secunda, per acceptationem.

400. Quod deinde addebatur, Christum liberè paruisse, quia acceperant præceptum, non lenit difficultatem. Deus enim non impulit peccatum Christo ad eius petitionem, sed ex se, & antecedenter ad omnem Christi nutum, ut latius significatur illis Scripturis, quibus proditur in capite libri scriptum esse de Christo, ut voluntatem Patris faceret, & pro hominibus

mortem subiret: quod perinde esse videret, ac si dicatum esset, Deum ex voluntatis sue extero beneficito, ex se concepto, nec dum se ingentem Christo mandasse, ut negotium salutis nostræ curaret: & aliqui prima salutis nostræ origo, ad humanam Christo voluntatem revocanda esset, non ad Patris consilium, contra quam frequentissimum in alijs Scripturis significatur. Itaque acceperatio Christi, posterior fuit præcepto, ac proinde non potest acceperatio esse vni ad libertatem executionis, sed ut ad id commoderaret, debet antecedere præceptum: ita ut idcirco tantum imperator præceptum, quia homo id exposeit: quæ non tam esset acceperatio, quæm petito, & libera præceptu super se aducatio. Nihil autem rale circa Christum in praesenti seruatum est; quin potius præceptum antecedenter ad quacumque Christi acceptationem latum fuit à Deo. Deinde quamvis concederemus, Christum acceptasse mandatum Patris ad modum prædictum; petendo nimis id sibi præcipi, & præceptum ad precessus impositum acceptando; tamen inde non haberetur nisi libertas acceptationis; cum prima, quæ reuera est tantum petito; tum secunda, quæ præceptum subsequitur. Executio autem præcepti, nullo modo esset libera; quia ex quo præceptum fuit impositum Christo, impossibile esset Christum non parere, quod ita ferat amor illi super omnia, qui cum nullius divini præcepti violatione coheret potest.

Itaque eodem planè modo se habuisset Christus si paterni præcepti impletionem, quo is qui aliquam habet necessitatem quippiam agendi liberè iniecit; quam le mel iniectam, excutere postea nequeret, & cogitat facere quod se factum recipit liberè. Sic qui præcibus malorum quæ patrabit, si vino supra modum prolixatur, liberè tamen rationis vnum vino nimio immixtus; liberè quidem inebriatur, & iam tunc reus agitur velculum omnium quæ postea sopia ratione patrabit. Tamen interim dum mala excutitur, non peccat; quia non est liber, non obstante prævia acceptatione causa ex qua hæc mala deriuuntur, sive inebriatio, ut monstratum est cum de malitia. Atqui Christus non fuit dumtaxat liber cum mortem acceptavit, sed etiam cum mortem exceptit, ut satis sonant verba illa apud Ioannem *potestatem habet ponendam animam meam.* Nemo tollit eam à me &c. Ergo monstrandum est, quomodo cum ea libertate coheraret necessitas, quæ voluntas ob præceptum interpositum obvallatur; quam necessitatem non potest discutere acceptatio. Nam runc dumtaxat, acceptatio libera dispellit necessitatem absolutam, cum durante impletione operis demandati, sive executione præcepti, liberum est homini in priori natura consilium præcedens abijere, & mutare voluntatem. Eaque ratione liberè homines ex voto colibes, seruant votum castitatis ante nuncupatum: quia cum nihil sit quod corum voluntatem phylax iret, ant impediat quādū voto executio durat, possint cœpi bonis desistere, quod est liberè exequi. Ac resolu voluntatis super omnia amantis Deum, necessario & antecedenter ad voluntatis amantis edictum, cuiusmodi est fui Christi voluntas; ex quo postum est præceptum, amor ita voluntatem illigat, & innescit, ut non possit diuino præcepto non parere: proindeque eius executio non est libera, quantumuis acceptatio fuerit interposta. Quare responso proposita non est idonea.

Nec tertia, per potestatem potendi dispensationem.

401. Omnia porrè quæ contra eam proposuimus, & quæ videntur contra id quod postrem dicebatur, de libertate salua ob concessam facultatem petendo dispensationis præcepti quod imponebatur. Nihil enim est

et quod verisimile faciat, Deum eo modo præcepisse Christo, que spectabant ad salutem humani generis. Modus ergo ille præcipendi, valde enerat vim obligatoriam præceptio initam: nec adhiberi solet, nisi quando res eā cum indócilibus, & falso inassuetis, rūter obediendum habeant quo se soleant, & iugō imposito olem abundant. Quorum omnium, ne vmbra quidem cernebatur in Christo Domino. Deinde iuxta hanc doctrinam, executio præcepti non fuisset in se libera sed tantum in priore voluntate non vtedi faciliat concessa ac pertendi dispositionem oblatam. Faliū vero est, quod haec responso fundari rationabiliter possit in ea Christi contestatione, qua posse se auxiliare Angelorum acies aduocare, profetus est. Ista enim liquebit, ea verba tantum pertinere ad potestam liberam differendi executionem præcepti, euque modum deligendi: semper tamen manet necessitas patendi, de qua per hanc doctrinam declinans, ultra solliciti sunt Autors cum quibus agimus.

Eos porci nullomodo audient, qui omnes Christi actiones à Deo immanentes præfinitione antecedenter praefinitas fuisse existimant, vt Suarez 1.3. de aux. c. 17. n.9. & luctin. annis in c. 2. ad Philipp. v. 8. n. 9. Cum enim voluntate antecedenter præfinita actum, non utet coheret facultas pertinens dispensationis; quæ non sicut voluntatem absolutam, cuiusmodi est voluntas præfinita. Mihi tamen ea omnium Christi actuum præfinitio diffinētæ præcepto, non placet, tam in Christo, quam in nobis quoad actus nostros supernaturales. Non quod pure immanens præfinitio libertatem excedat, com sit proīsus extrinseca voluntati, eamque nullomodo immutet, eiusve obiectum; sed quod actus intercessibilitati inducat, quæ absque idoneo fundamento non est invenienda. Nullum autem video, siue ex Scriptis, siue ex ratione vrgens fundamentum, ei intercessibilitati actuum Christi, inadīficanda decreto diuino: quod suppono longè esse à præcepto distin̄dum, vt est in nobis evidenter illud. Multa enim facta ex diuino præcepto absque diuino decreto absoluuntur; vt ex eo pater, quod contra illud præceptum legē delinquimus, cum tamen nemo queat diuinum dictum ab solutum reddere iritum. Itaque non placet quod Suarez t.1.3. p.d. 37.l. 3. ex verbis illis Christi Ioan. 14. sicut mandamus dedit nōbi pater, sic facio diuinam præfinitionem immanentem omnium Christi actuum, & quoad substantiam, & quoad eorum circumstantias inferit. Nam absque villa præfinitione actus, vel circumstantiarum eius, quisquis tenet præceptam exequitur, dicere potest se agere iuxta mandatum, si que lat in verbis illis sensus Christi. Sed neque omnes Christi actus singulares quos in nostri gratiam operatus est præceptio diuino indicatos arbitror, vt videtur velle Tolos in cap. 10. Ioan. annot. 191. Tantum ergo admitto, fuisse generativa Christo præceptum, vt hac vel illa munia obeyendo, negotium salutis nostra exequatur; singularibus quibusvis actibus, saltē or- dinatis, libertati eius permisiss.

Vera difficultas enodatio, & impeccabilitatis ac libertatis Christi, circa actus præceptos, concordia

402. Auditis aque discussis aliorum ad difficultatem propostam enodationibus, quandoquidem comprehendente non licet, breuiter subiūcio modum excludendi difficultatem proposfram quem censeo legitimum, & ita ueri Christi impeccabilitatem, vt tamen libertatem in cuiuscunque præcepti affirmatiui execuzione minime conuallat, præsertimque in mortis indebet patienti exceptione, de qua est præcertim consideratio, eo quod maxime in illius præcepti adimplente statu fuerit meritum pro nobis, quod absque li-

Thom. Raynandi Christi.

bitate non constaret. Aio igitur, Christum quamois generatum alstringeretur exequi quod mandatum à Patre erat; tamen catenū fuisse liberum exequendo, quatenus & substantia actus interna, ac etiam externa quoad exercitium; itemque circumstantia exequendi actum præceptum, ac præcertim tempus executionis; actus item exequendi intensio, aliaque huiusmodi adiuncta, permittebant humanæ voluntati Christi Domini. Nec omittenda dispositio voluntatis Christi, qui ita affectus erat perspecta Patris voluntate, & cegestate nostra, valde gauderet iniectata sibi esse sic operandi necessitatem; per interpositum præceptum. Quam animi comparationem, celebriare in ijs solemnis, quos barbare iam olim dicunt, (extat enim ea phrasis apud Hieronymum epist. 10.) facere de necessitate virtutem. Itaque responsum integrum concinno ex pluribus capitibus, quan plerique mihi commode ex uno domixxerat petunt.

Nam S. Thomas 3. p.q. 18. art. 4. ad 3. & q. 29. de verit. art. 6. ad 1. & Thomistæ communiter, ac permulti nostrorum, vt Vafq. 3. p.d. 74. c. 5. Vald. 1. quæst. 19. p. 1. Moncœus disp. 9. selecta c. 10. Beccanus tract. de incarn. cap. 13. quæst. 2. Heric 1. p.d. 24. num. 40. Albertinus princ. p. 5 compl. coroll. 3. num. 24. & 25. Præpositus 3. p. quæst. 1. 8. num. 16. aliisque permulti, idcirco dixerunt Christum fuisse liberum in executione præceptorum affirmatiuorum, quia quamvis in genere esset determinatus ad bonum, tamen non erat determinatus ad hunc vel illum operandi modum. Actum enim præceptum, quem ob interpositum Patris in suum necessarium exequatur, poterat elicere ex valde diversis motiuis, prout lubebat: V. G. ex motu charitatis in Deum, vel misericordia in nos, vel iustitia sarcinæ, aut ex alio quoipam: quia præceptum non extendebatur ad motiua ex quo operandum erat, sed ad solam operis exequendi substantiam physicam. Sic is cui præcipit obedit, non tenetur obire ex motu formalis obedientiae: sed quodcumque tandem motiuum adhibeat, dummodo exequatur actum præceptum, sacrificat iuri præcipientis. Quia igitur motiuum ex quo operatio indicta mandabatur executioni, erat Christo liberum, inde factum est, vt internus Christi actus talis motiu nixus, esset Christo liber, ita vt posset elicere hunc aut alium diversæ speciei internum actum, præ varietate motiui quod visurabat. Et quia actus externus & internus, coalescent in unum totalem, (actus enim internus, perfundit libertate & mortalitate sua actum externum, proindeque eterque pro uno actu mortali computatur,) inde efficietur, ut actus Christi externus, libertate interni actus perfunderetur, & liber esset ac meritorius. Hæc Autores prædicti, non male magna ex parte.

Etiam substantia actus præcepti, Christo libera.

403. Verū nisi aliud quid addatur, valde diminutam & imperfectam actum Christi libertatem habebimus: nec maiorem quam sit in patienti perpeccione gravis ægritudinis, aut supplicium interrogatorum; que (vt patet) est admodum tenuis libertas, nec nisi internum actum afficiens. Mortis enim interrogatio, aut febris perpeccio externa, non componit unum mortaliter actum cum interna volitione patienter subeundi hac incomoda; sed ad eam se habent tantum ut obiecta. Sicut ergo æger, quoniam actus interior sit ei liber, & morbum excipiat ex motu honesto quod ei magis arridet, non dicitur tamen pati liberè morbum, eiisque perpeccio externo nullo modo est ei libera: ita nisi aliud addatur quam quod præmissum est; fatendum exit, perpeccionem suppliciorum, & mortis ipsius exceptionem externam, non fuisse Christo liberam quoad substantiam suam; contra quam ferunt plerique Scripturæ, quibus Christus dicitur oblatus

A a a 2 quæst

quia ipse voluit, & posuisse pro potestate animam suam, auferente nemine.

Patres id ipsum insigniter inculcant, quorum aliquos ad huius veritatis illustrationem placet adducere. Et in primis disertè sic habet S. Bernardus serm. de feria 4. hebd. p̄enosæ, illum ipsum quem nunc retigi Isaiæ locum versans. [Fidelis (inquit,) sermo, & omni acceptio ne dignus; quia enim voluit, oblatus est. Non modò voluit & oblatus est, sed quia voluit. Solus nimis potestatem habuit ponendi animam suam: Nemo eam abstulit ab eo, vtrō cum accepisset acetum, dixit, Consummum est. Nihil restat implendum. Iam non est quod exceptem. Ei inclinato capite factus obediens usque ad mortem tradidit spiritum. Quis tam facile, quando vult, dormit? Magna quidem infirmitas, mori: sed planè sic mori, virtus immensa. Nempe quod infirmum est Dei, fortius est hominibus. Pocula humana vesania, sibi ipsi in mortem secleratas injecere manus, sed non hoc est ponere animam suam; virgere eam magis, & violenter abrumpere, quam ad nutrum ponere est. Tibi impie Iuda, milera planè facultas fuit, non ponendi animam, sed perdendi: nec tradente te, sed trahente laqueo, nequissimus ille spiritus tuus existuit, non emissus à te, sed amissus. Solus in mortem tradidit animam suam, qui solus virtute propria regressus est ad vitam. Solus potestatem habuit ponendi, qui solus facultatem aquæ habuit liberam resumendi, imperium habens vita & mortis.] En quoniam libet Christus, iudice D. Bernardo, mortem excepterit.

Pulchriè item S. Augustinus Psalm. 65. ad illud mentionem tibi inimici tui; ubi admittit quod per calumniam Christi impactum fuerit quod dixisset se soluturum templum Dei, quod reuera Christus non dixerat, sed tantum solute; admittit tamen vere Christum soluisse quando mortuus est, quia voluit, & ipse metu soluit templum corporis sui, gratia sua & benignitate, quod est aperte adiutare, dissolutionem corporis, id est mortis subitionem, fusisse Christo liberam.

404. Origenes hom. 8. in Genes. pulchritudine hoc accommodat illud Abrahami ad Isacum, Deus prouidebit sibi uiculum filii mihi. Sic enim scribit. [Monet me Abrahæ satys diligens & canta responsio. Nelsio quid videbat in Spiritu, quia non de presenti sed de futuro dicit, Deus prouidebit ipse sibi ouem. Futura responderet filio, de presentibus requiri. Ipse namque sibi Dominus ouem prouidebat in Christo, quia & sapientia ipsa sibi dominus adiudicauit, & ipse se humiliauit usque ad mortem: & omnia quæcumque legeris de Christo, non necessitate, sed ipso facta reperies.] Insignia sunt quæ in hanc rem habet S. Hieron. in cap. 5. Isaiæ ad illud, oblatus est quia ipse voluit. Rursumque in cap. 46. Ezechielis, huc referit quod ibi dicitur de permisso soli Principi, egrediu & regressu per eandem portam, quia solus Christus liber fuit ad moriendum & resurgendum.

S. Paulinus epistola 17. hanc ait fuisse pluviam voluntariam. [M. sit (inquit) Verbum suum, & sanxit nos. Hoc Dei Verbum, de quo pluviam voluntariam est; quia non necessitate subiecti, sed Dei & qualis assensu, & pietatis, officio obediens Patri filius, humiliauit se usque ad mortem crucis, sicut dixerat per Prophetam; voluntarie sacrificabo tibi. Quia idem Dominus, Sacerdos & victimæ, scipsum pro nobis obtulit, & propria potestate animam suam & depositum, & resumpit. Et ideo pluviæ hæc voluntaria, quæ se sponte profundit antibus tertis, ut ponere defertur in flumina.

405. Isidorus Pelus. 1.4. epist. 97. & 180. huc referit cauam cur Christus noluerit defieri a mulieribus, cum ab iperem ad crucem. Alia item pleraque argumenta excepte libertatem à Christo mortis, constipat ibid. epist. 1.8. his verbis ad Eustephium. Vnde constat, (inquit.) Christum utro & sponte ad mortem venisse; Maximè quidem ex eo, quod mortuos Dominica au-

thoritate & potentia excitat. Nam qui mortuis vi tam largitus est, is profecto non invitus ad passionem suam abductus est. Quod si etiam divina potentia vel noluit, ut certè licet erit, si voluisse, defensione vendo effugere. Habet enim Pilatum quoque sibi eius conatus locum, & dicentes, nunc quidem. Non inuenito in ipso ullam culpam, morte dignam. Nunc vero: innocens sum ab hac anguine. Quod si nec defensione innocentie uti voluit, ut prouocare exemplo Petri licet. Erant enim sub Romanis Iudei. Nam cum Augustus Romanorum Imperator omnes in suam rediget potestatem, inter quos ipsi quoque erant, iusit consensus agendi causa, delcribi omnem terrarum orbem, priusquam Salvator secundum carnem natuerit. Et erat apud ipsos Romanorum Praeses Pilatus, qui res administrabat, & appellantes Romanum mitrebat, eoque aduersus vim tuos praestabat; ut & festus post eum, (sive mox) Tribunus militum,) Paulum & leuauit ex synodo Iudeorum, quæ nihil nisi cedem probabat; & Roman ad Cæsarem remisit. Sed nihil iterum fecit Christus. Nam neque potentia sua, neque defensione, neque appellatione uis est; ut liquido ostenderet, se huic propterea venisse, ut mortem mori fieret.

406. Hoc item iuxta Patres significauit, clamor ille vehemens immediate ante mortem à Christo emissus. Sic enim valide clamauit, ait S. Chrysostomus hom. 8. in Matth. ut ostenderet sua totum id fieri potest. Non quod eam tunc corporis similitudinem reineret, in qua naturaliter loquendo, posset adhuc vivere, id que clamore ille voluerit comprobatum: Nam homo tot atritus tormentis, & viribus exhaustus, non potuisse naturaliter sic clamare & etiam adhuc vires potuisse diutius, ea abscessio animæ ante plenam corporis indispositionem, mortem Christi, alio quanq; ad vulnera referendam probaret, quod tamen falsum est. Non igitur eam ob causam, dicunt Patres, Christum clamando monstrasse se moti, quia volebat: sed ideo hoc dicunt, quia qui potuit supra corporis exhausti debilitatem sic efficeret vocem per miraculum, posse utique si libuisset, mortem difficeret; eisque tunc non cedere; ipsaque non in illum irruisset, nisi admittente & annuente Christo. Quo faciunt quæ pulchri disputat Euseb. 1.4. de demonstr. cap. 12. constantem, ac cessantem, & à Christo fugitatem mortem describens, Christum que in eam utro irruerunt, item quod quod Athanas. q. 7. ad Antiochum, emissum dixit à Christo animam, capite inclinato; quia annuit morti, alioquin ad ipsum non accessire. Chrysostom. hom. 8. in Ioan. ea capitilis inclinatione, potestatem non moriendi, signata docet. D. Ambrol. 1.1. o. in Lucam in eundem sensum accipit, verbum tradidit, quo uos est Euangeliua. [Benè tradidit (inquit) quia non invitus amili, Denique Matthæus ait, emisit spiritum quod enim emititur, voluntarium est, quod amittitur, necessarium.] Ibidem codem refert percussione latens, non ante sed post mortem Christi, [ut (inquit) voluntarius magis, quia necessarius exitus eius fuisse doceatur.] Facit ad hunc locum quod Agobardus Lector. correct. Antiphonarij refellens eum qui dixerat, Christum lancea vulneratum fuisse ante mortem, graniter contestatur, inde securum, Christum ex necessitate & non liberè mortuum esse, cum tamen ut ipse Agobardus subdit; [Omnino paganum sit, Christum non benignitate propria voluntatis, sed vi doloris, mortuum opinati.] Nimirum quia si Christus voluisset ut sua potestate, nulla vulnera nullique dolores, animam eius à corpore dimisissent. Vnde libertatem exceptit mortem, & dolores; ut quorum re ipsa est mortuus, superposita eorum admissione, & non impeditio actionis illorum: quæ non admisso, & impeditio, penes Christum erant.

Perpice

Perficiunt igitur Patres, agnoscunt non modò mortuorum & ius interni fuisse Christo liberum, sed ipsam quoque substantiam externam perpetuionis suppliciorum ac etiam mortis. Quare non debemus admittere; quod externa præcepti obseruacio in Christo fuerit dumtaxat libera, quia quamvis planè necessariò extiteret, fungebatur tamen voluntio interna, cujus motuim era libertum; sed addendum est aliquid aliud, quo libertas ad externam obseruationem secundum substantiam suam, dimanet, liceatque dicere, eam quoque poruisse aliquo saltem modo non ponit & excusat.

Quomodo expienda ea libertas substantia, supra libertatem motu.

407. Adiunxi igitur libertati actus interni, libertatem quoque externe obseruationis quoad intensiōnem actus in ijs obseruationibus præceptorum affinitatiorum que continebantur Christi actibus. Itemque in quibuscunque talium præceptorum obseruationibus, etiam ijs que meritis Christi perpetuionibus continebantur, adiunxi libertati circa motuum, libertatem quod adiuncta temporis, loci, & circumstantiarum certarum; V.G. personatum mortem inferentiam quodque præcipue spectandum est, quoad exercitium ipsum aque substantiam externam obseruationis. Hec enim omnia, pro tempore quo fiebant, erant Christi libera, ita ut posset ea diffire, aut per alios, vel aliis, & alio tempore, excipere. Hoc in præceptis naturalibus quorum executio erat aliqua Christi actio, perspicuum est. Habent enim ferè omnia tempus aliquod indeterminatum quo sint exequenda; ita ut non nisi rite & aliquando, obligemur ad eorum executionem. Unde Christus pro suo ad honestatem affectu, presentem tempus illud quo operandum ex necessitate force, ita ut si vicerit prorogaretur præcepti obseruatio, violandum esset præceptum, poriebatur plena libertas, circa talis præcepti obseruationem anticipatum. Hoc multo etiam clarius est de præceptis positivis, ac nominatis de præcepto mortis subiectis. Deinde enim non præstineret Christo diem & horam mortis, & modum quo inferenda erat, ac personas per quas erat subiecta, vel locum & alia eiusmodi similia talis perpetuionis. Mirabilesque videntur, qui cultimant Patrem eternum ea ratione se gessisse cum dilectione filio, qua nemo cum mancipio despiciatissimo Dominus: ut scilicet omnis ei mutatione præstinet; ac ne transuersi quidem vnguis spatiu, ei concederet decurrentium ad nutum eius. Sed verè coliquerat Pater in Christi arbitrio, delectum circumstantiam omnium, ac exercitiū operationis in illis: tantumque in genere illum arcanerat præcepto mortis subiecta cum liberte, & vbi liberte, ac per quos libere: quod disertus habet D. Augustinus 4. Trin. c. 13. verbis illis. *[Cum Spiritus corpori præponatur, morsque sit Spiritu à Deo detrahit; mors autem corporis à Spiritu detrahit: eaque sic pœna in morte corporis, ve Spiritus quia volens deferuit Deum, deferat corpus inutius; ve cum Spiritus Deum deseruerit, quia voluit; deferat corpus etiam si noluerit; nec deferat cum voluerit, nisi aliquam sibi vim, qui ipsum corpus primatur; intulerit.]* Demonstravit Spiritus mediatores, quām nulla pœna peccati visque ad mortem carnis ascerbitur, quia non tam deseruit Inuitus, sed quia voluit, quando voluit, quomodo voluit. Quippe Dei Verbo, ad unitatem communitus est homo. Hinc ait, *[potestatem habeo ponendi animam meam, & potestatem habeo iterum sumendi eam; & nemo tollit eam à me, sed ego pone eam à me ipso & iterum sumo eam.]* Et hoc maxime mirat loquens. (sicut Evangelium loquitur,) qui presentes erant, cum post illam vocem, in qua si-

Theoph. Raynards Christus,

garum nostri peccati edidit, constitutus tradidit Spitem. Longa enim morte cruciabantur ligno superpeniti.

408. Poterat ergo Christus, alibi & per alios, & alio tempore, & alio modo mortem excipere, si libuisset: ipsaque exceptionis substantia cum admissa est, poterat non admitti: quia quamvis in genere præcepta esset, tamen non exercebatur nisi in particulari, & determinate, ac cum omnibus suis circumstantijs: quo pacto non erat præceptum, ideoque ipsum quoque exercitium, erat liberum. Simile est de elemosyna ad quam diues in genere obstringitur, & tamen censetur tunc absque obligatione erogata, etiam quoad substantiam operis, quia præceptum de danda elemosina non cadit in circumstantias; V.G. in tempus, locum, quantitatem, aliaque huiusmodi adiuncta executionis; nec in exercitium singulare operis, sed tantum vagè obligat ut aliquando exercetur. Ad eum igitur modum, admissio perpetuionis supplicium ac mortis, libera Christo erat, quia quamvis Pater generatim mandasset ut pro humano genere mortem subiret; tamen quando, & per quos, & vbi, & quomodo, subiecta esset; arbitrio Christi permisit: ita ut non cum primum impij vellent, sed cum ipsi expedire videbatur, subiret mortem ab impij inferendam. Quod mihi illa Christi verba sonante videntur loan. 20. propriea me diligat Pater quia ego pono animam meam, ut iterum sumam eam. Nemo tollit eam à me, sed ego pone eam à meis. & potestatem habeo ponendi eam, & potestatem habeo iterum sumendi eam. Hoc mandatum accepi à Patre meo. Extrema haec verba, insinuant præceptum in genere latum de morte excipienda: anteriora verò permisum delectai & arbitrio Christi, exercitium perpetuionis, ut benè expendit Fulgentius l. 3. ad Traitem. cap. 13. Et idem colligere licet ex variis scripturis, quibus refertur, Iudeos frustra natos esse mortem Christi inferre, quia nondum venerabat eum; id est ab ipso Christo delecta, ait Cajetanus. Et hoc quoque pacto accipiendum est, quod Christus dixi se potuisse petere legiones Angelorum, & eripi à morte tunc inferenda, si voluisset, & differe in aliud tempus perpetuionem illam libuisset, quam tantum nesse erat subiecta aliquando.

Hac mihi videtur non incommoda philosophandi ratio de Christi libertate in actibus præceptis, quandoquidem hoc pacto non modò demonstratur libertas & meritis actus interni; sed ipsius quoque exercitii obseruationis exercitium, sive agendo, sive patiendo, libere suscepimus ostenditur: quia pro eo tempore, & modo, repelliri poterat. Factor pleniorum fuisse futuram Christi in huiusmodi executione libertatem, si nullo astrictris fuisset præcepto, sed perinde opera præcepta executus fuisset, ac opera conflixi. Tamen ea, aliqualis imminentio plena libertatis, abundè compensata est inde delecta Patris eterni cura pro nobis, & exemplo obedientia quo nobis Christus præluxit, & merito huic virtutis, quo non splenduisset executio, nisi præceptum fuisset Christum impositum.

Accessiones ad eam libertatis Christi expositionem.

409. Quod si corollarium quoque aliquod & accessionem, cum libertatis, tum meriti placeat adiungere: in promptu sunt actus reflexi, quibus quamvis substantia actus esset planè necessaria, posset meriti segmentis fieri, gaudendo de iniecta ab obsequendum necessitate eamque approbando. Talem quippe actionem perspicue liquet esse planè liberum & honestissimum, ac spectare ad illam ipsam virtutis speciem, ad quam eum trahit materia subiecta V.G. si agatur de præcepti executione, eaque statuatur indeclinabilis; gaudere

Aaa 3 quod

RAYN

Tom De C
Tom De A

quod actus indicatus, sit necessariò & indeclinabiliter exequendus, est actus obedientia. Illud enim gaudium, elicetur ex affectu honestatis obedientiae; quamvis ipsa execratio operis de quo est gaudium, non esset formaliter honesta honestate obedientiae, defectu libertatis. Christus itaque etiam supponeretur necessario executus praeceptum affirmatiuum, tamen gaudendo de ea necessitate in paterno obsequio, liberè egisset, & meruisset. Vnde nunc cum supponitur libertate potius in ipsa executione, ut vidimus, per hos actus reflexos accessionem fecit libertatis & meriti. Significantur enim hi Christi actus approbatui ac reflexi, illis scripturis quibus Christi gaudium de instanti morte declaratur, ut cum dicitur; propter hoc letatum est cor meum. Et alibi, proprie fisi gaudio futurum crucem. Quamquam hoc duntaxat modo libertatem Christi in praeceptorum affirmatiuum observatione expondere, quod facit Almainus in 3.8.16. sub finem, non contentus cum plena Christi libertate ad obseruandum, qualem protulimus monstrantes quonodd mortis perpetuo libera Christo fuerit, non obiectu tantum, sed etiam formaliter, & in seipsa, quatenus repudiata poterat cum excipiebatur a Christo, volente & labente.

Inde tamen ridiculè Agareni apud Abucaram opuscul. 9. inferebant, crucifixores Christi non modo non deliquerint, sed eximiam apud nos iniisse gratiam, qui perfectionem infinitè fructuam, volenti ac labenti Christo intulissent. Quod refellit Theodorus nonnullis similitudinibus. Nec sàne eget potentiore confutatione. Non enim si contentus ut malitiam tuam exprimas, & obstatre non decreui, ins tibi ac potestatem facio, eam expromendi. Nec Christianus patienter excipiens mortem pro fide, imò gaudens quod inferatur, eluit labem terti sceleris, quo se impiat qui interficere contra ius falso.

Breviculus capitii, & usus doctrinae.

410. Synopsis capitii breviter subjiciamus. Humana Christi voluntas, tametsi a defectibus illis perfectionis, qui perfectiones quedam sunt non abhorruit; imperfectionibus tamen vacavit; quamvis eis subiacere potuisset citra contradictionem, ut & reato, & habilitibus prauis ante contractis, si prius fuisset quam assumeretur. Peccato autem, non modò vacavit, sed ne contaminari quidem vila ratione potuit, non modò quā comprehensor, & necessari. Deum clare visum super omnia amans; sed etiam quā viator, cum ratione unionis, & diuinæ directionis ob eam debuit; tum etiam ratione diuinæ sanctitatis, mediante Verbi personalitate communicatæ; peccatum quodcumque si alsumptioni praecipienter, eamve subfeceretur, inconciliabiliter excludentis: illæsa tamen Christi libera te, quod actiones & perfections diuinitus imperatas, cuiusmodi fuit præter ceteras mortis perpresso.

Vnum doctrina de libera Christi perfectione, suggerit Augustinus in Psalm. 34. conc. 2. [In] intelligimus hic vocem Christi, (inquit,) vocem seilicet capitii, & corporis Christi. Christum cum audis, noli sponsum à sposa separare, & intellige magnum illud Sacramentum, erunt duo in carne una: Si duo in carne una, quare non & in voce una? Non enim tentationes, caput hic pertulit, & corpus non perficit. Aut vero fuit causa patiendi capitii, nisi ut corpori præberet exemplum? Dominus enim voluntate passus est, nos necessitate. Ille miseratione, nos conditione. Proinde illius voluntaria passio, nostra est necessaria consolatio; ut quando talia fortè perpetimus, intuciamur Caput nostrum: ut eius exemplo commoniti, dicamus nobis; si ille, quid nos? Et quemadmodum ille, ita & nos.]

CAPUT VII.

De perfectionibus appetitus sensitivi in Christo Domino.

411. Perfectiones appetitus sensitivi in Christo Domino; alia (ut de appetitu superiore dictum est,) sunt in actu secundo, alia in actu primo: Appetitus enim rectè compositi, sunt perfectiones facultatis appetientis à qua prodeunt. Et similiter principia audentia eliciendorum ordinatè corundem actum, sunt perfectiones appetitus quem infirmant, & ad operandum iungunt; vel iuxta aliquos, à malè operando cohident, quod verè ne statuatur, expendendum est. Ordinatur à perfectionibus in actu secundo, nam ad eas ordinantur corveræ.

Perfectiones actuales, sive actus quilibet, nostri appetitus, in Christi appetitu agnoscendi.

In primis vero statuendum est, nullas actiones appetitus sensitivi, habere in nobis locum, quæ ab appetitu Christi sensitivo abhoruerint; defocant tamen, & ijs cordibus quibus in nobis scatent, expurgata Nulla quippe sunt in appetitu nostro actiones, quæ intra terminos debitum compressæ, malitiam contineant, & Christum deducerint. Imo vero maximè deinceps Christum Dominum suscepimus, atque adeo sanctificatio affectionum, quæ sunt in nobis omnium propè malorum fons & securitudo, obstruere in nobis caput proflavij iniquitatum, & sanare morbos nostros, præbere eximium exemplar bene compositionum effectum. Rectè S. Fulgentius 3. ad Trafim c. 21. proposens demonstrare in Christo Passiones, initio à scutitia sumpto, proficeret id se coepisse consilij; ut in cognoscatur magis Domini mirabilis invictaque eleminta, cum probauerimus, animæ carnisque substantiam, ob hoc cum suis passionibus à Deo suscepimus; vi sicut salvo diuinæ impossibilitatis statu, voluntaria susceptionis mortis in carne sua, mortem nostram cognoscitur occidisse; sic voluntaria susceptionis initia ad hoc cognoscatur animam rationalem cum suis passionibus suscepisse, ut animas nostras ab omnibus dignaretur passionibus liberare.

412. Præterea nostrorum affectuum susceptione, non parum etiam conferte posse ad veritatem humanae Christi naturæ detegendam; & ad demonstrandam, congruenter collationem facultatis appetitiva Christi factam. Cum enim Christus, si humanam natum veram & integrum est fortis, debueret non eater appetitus sensitivo; facultas autem que nunquam erupit in actu caro, qui decentem, videatur oculi, & sensu data: sequitur profeclio, contentientis summum fuisse ut Christi appetitus sensitivus affectionibus nostris prout humana tantum labilique expertes sunt, locum præberet. Id quod S. Fulgentius lib. 3. ad Trafim. à cap. 18. prædictum autem c. 21. & 22. distincte & sigillatum passionum Christi exempla ex scriptoris profectis, demonstravit, sic concludens cap. illo 22. Hec ergo cuncta, in anima quam suscepere percutit Christus, ut veram etiamque in se cum suis infirmis, hominis demonstraret accepit substantiam; & infirmatibus, quas pro infirmis accepit, virtutem perfecte quam infirmis attribuit, qui & hominis carnem propter mortalem habuit, ut mortalibus plenam conferret immortalitas gratiam; & hominis animam cum infirmis suis sine peccato suscepit, ut nostris amibabus impenderet medicinan quia hie est Elia teste, vulneratus est proper iniquitates nostras (quod proprium carnis fuit quippe cum iam defuncti latus lancea per-

cutes.